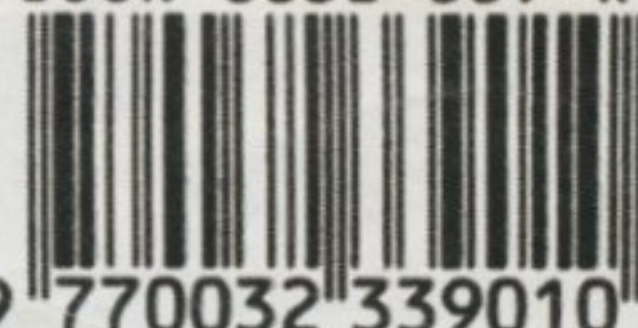

ПОЛИТИКИН

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Шведска
25.00 SEK, Аустрија 40.00 ATS, Словенија 250 SLT,
Македонија 70 ДЕН, 3.50 USD 12.00 HRK

ISSN 0032-339-x

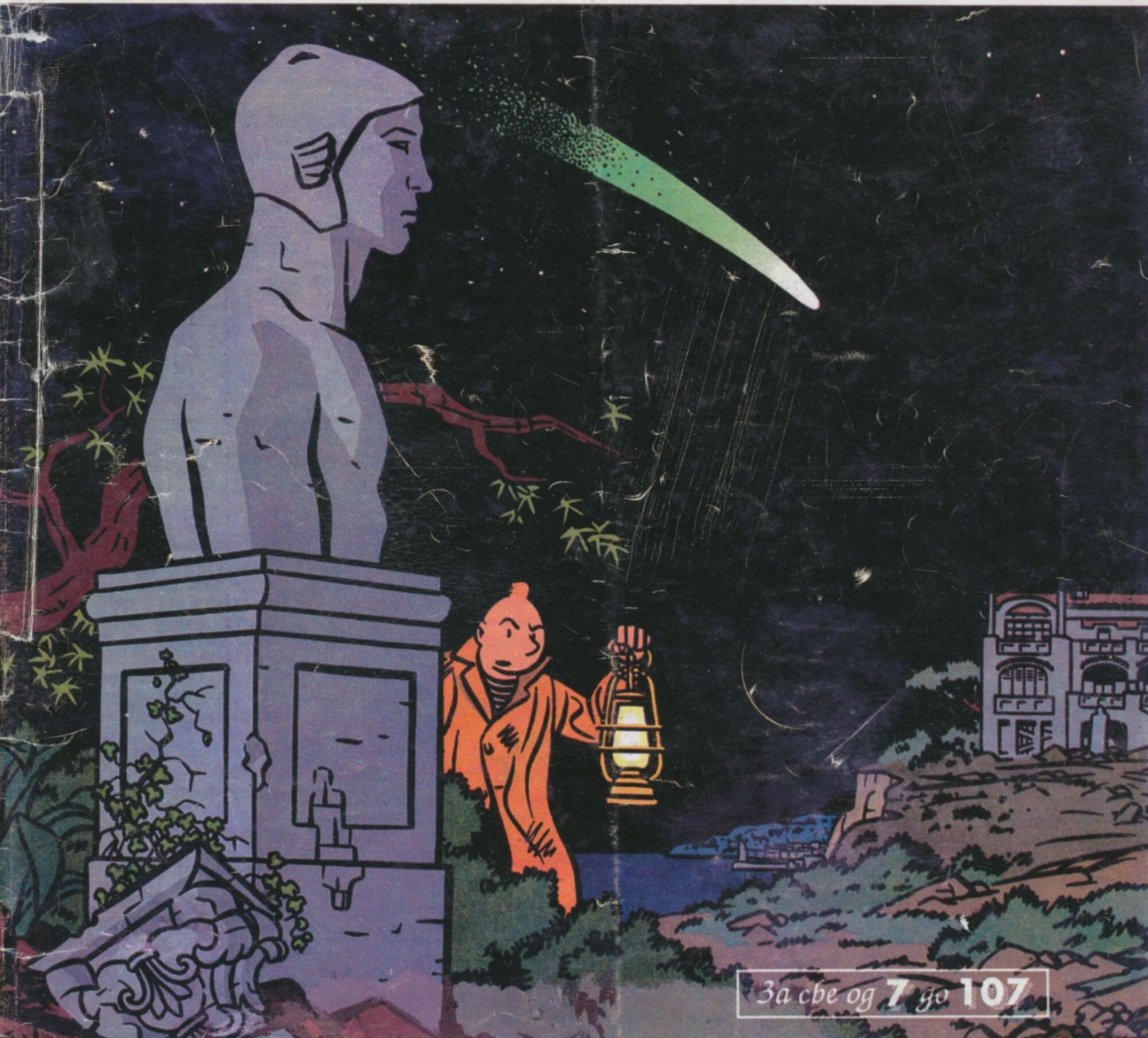

9 770032 339010

ЗАБАВНИК

24. IV 1998. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LX • ЦЕНА 15 ДИНАРА • БРОЈ 2411

За све од 7 до 107

ПУСТОЛОВИНЕ ФРЕДИЈА ЛОМБАРА

Картаинска Камеја

Фирма

Веровати или не!

ПАМБЕЊЕ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ ВОЗНОГ РЕДА

БИЛА ЈЕ
ОМИЊЕНА
РАЗБИЈЕНА
ПОЗНАТОГ
ФИЛМСКОГ
РЕЖИСЕРА
АЛФРЕДА
ХИЧКОКА.

ИГРУ ШКОЛЦА

ИЗМИСЛИЛИ
СУ СТАРИ
РИМЉАНИ.

ПРОСТ БРОЈ СА 378632 ЦИФРЕ

КОЈИ СУ НАУЧ-
НИЦИ ОТКРИЛИ
1996. ГОДИНЕ
ЗАУЗЕО ЈЕ
120 МАШИНСКИ
КУЦАНИХ СТРАНИ-
ЦА СА ОБИЧНИМ
ПРОРЕДОМ.

-237 СТЕПЕНИ ЦЕЛЗИЈУСА

БИЛА БИ ТЕМПЕРАТУРА
НАШЕ ПЛАНЕТЕ ДА ЈЕ НЕ
ЗАГРЕВА СУНЦЕ.

Вилински КОЊИЦ

КОЈИ ЖИВИ
У ТОПЛИМ ИЗ-
БОРИМА НАЈБО-
ЉЕ НАЈНОГ ПАРКА
У ЈЕЛОУСТОМУ
МОЖЕ ДА ИЗ-
ДРЖИ ТЕМПЕРА-
ТУРУ ОД 40
СТЕПЕНИ
ЦЕЛЗИЈУСА.

КИШОБРАН ЗА ПСЕ

СА САМОДРЖАЧЕМ ПРОНАШАО ЈЕ
СЕЛЕ АНТОАН
ИЗ БОРЕСТ-
БИЛА У
МЕРИЛЕНДУ.
СВОЈ
ПРОНАЛАЗАК
ЗАВЕО ЈЕ
ПОД
РЕДНИМ
БРОЈЕМ
D.324 117.

ЈЕСТЕ ли већ чули да...

●●● неким грабљивицама сви-
ци су неукусни, док их жабе та-
мане у великом броју и онда и
саме светле светлошћу која се
шири из желуца пуног светлеће
хране.

●●● у већини америчких саве-
зних држава возачима је на се-
мафору дозвољен пролаз на цр-
вено светло уколико нема пе-
шака и возила која им долазе са
леве стране.

●●● слатководна мочвара
Ибера на северу Аргентине је-
дина је на свету коју водом не
снабдева нека река већ јој вода
стиже право с неба: у дивљим
олујама, распоређеним током
целе године, на квадратни ме-
тар мочваре падну два кубна
метра драгоцене течности годи-
шње.

●●● у Канади је отворен први
на свету Институт за проверу

дах: после кратких припрема
дунете у један отвор машине
која вам одговори имате ли
пријатан дах или не.

●●● Хонгконг има највише мо-
билних телефона и „ролс-
ројсева“ по квадратном кило-
метру на нашој планети, један је
од најна-
преднијих
градова на
свету, са
најнижом
стоном кри-
минала, али
пати од не-
виђене
оскудице у
становима:
50.000 људи
живи бук-
вално у „ка-
везима“, а
месечна

станарина за „плакар“ без про-
зора од једва једног квадратног
метра износи 500 хонгконшких
долара (око 100 DEM).

●●● 4,7 одсто авионских несре-
ћа, каже статистика, дешава се
због здравствених тегоба пило-
та, најчешће срчаних удара.

●●● најмоћнија банка на свету
је Токио Мицубиши банка, а
друго место заузела је недавно
Швајцарска национална банка
настала спајањем три досад
одвојене.

●●● у прашумама Кубе, где
живе многе сасвим ситне врсте,
биолози су открили најмању
жабу на свету – мања је од 1
центиметра. Она снесе на сувом
једно једино јаје из кога се неће

излећи пуноглавац већ готова
жабица величине зрна пшени-
це.

●●● у јапанском језику посто-
је различити називи за исте
бројеве уколико се њима броје
различите врсте предмета и би-
ћа: дугуљасте, плоснасти, љу-
ди, животиње, птице...

●●● бразилска власт постави-
ла је 19 радарских станица по-
везаних са сателитом. Циљ:
надгледање крчења амазонске
прашуме.

●●● у „Музеју за развој техни-
ке“ у Фиренци чува се прст Га-
лилеа Галилеја. То је један од
три прста које је неки полудели
поштовалац одсекао с руке ве-
ликог научника док је овај пре
сахране лежао у цркви Светог
крста.

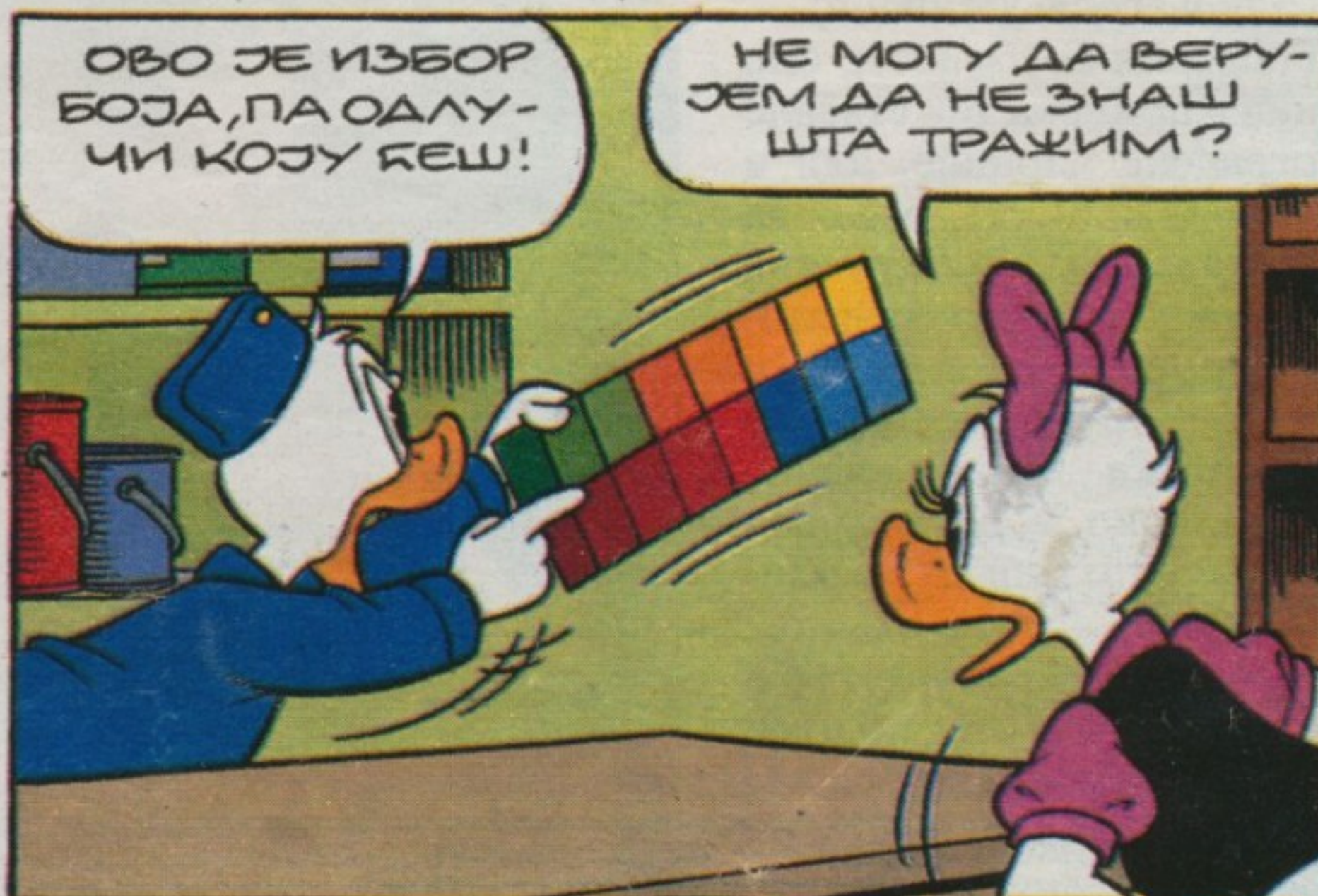
●●● при одсеку за наркотице
полиције у немачком граду Хил-
десхајму била је запослена и је-
дна свиња која је својим непо-
грешивим њухом откривала ве-
лик број растурача дрога. Кад
су је 1987. године пензионисали,
направили су јој опроштајно
вече на које је био позван и ми-
нистар унутрашњих послова
Доње Саксоније. Свиња је на
тој свечаности добила нарочи-
то признање за „верну службу
отаџбини“.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Љуба Каљевић је ушао у политику на велика врата, а касније најурен оставши без игде ичега. На крају су га његови љути противници, завереници који су убили краљицу Драгу и краља Александра Обреновића, замолили да спасе углед Србије стишавајући гнев европских сила

ПРЕДСЕДНИК „КАЉАВОГ” МИНИСТАРСТ

Каква би то била прича о старом Београду без Љубомира Каљевића, или Љубе Каљевца, како су га од милоште и у шали називали његови Ужичани!

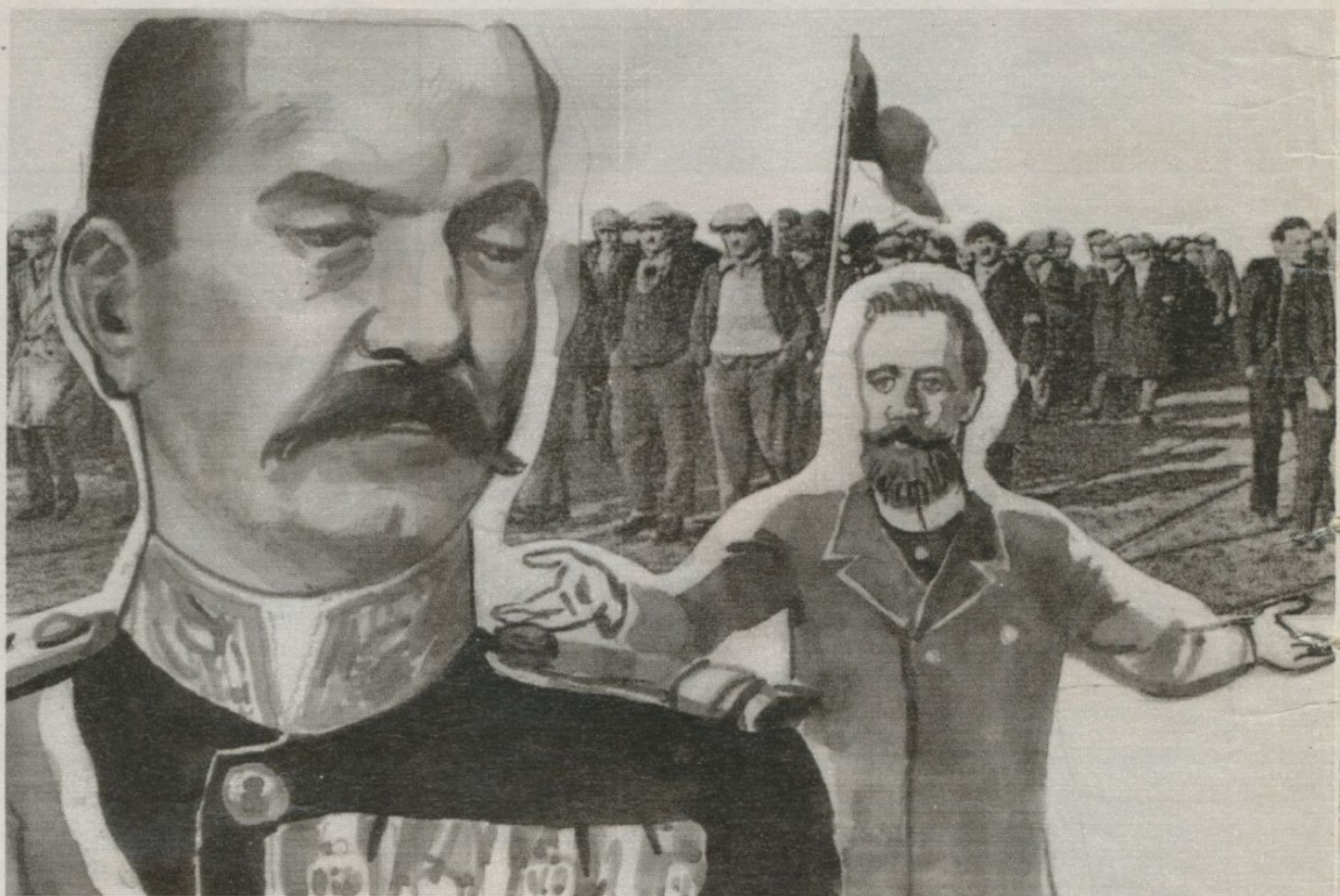
Господин Љуба јесте био слика и прилика тек стасале београдске чаршије, али и личност као створена за ишчитавање политичких прилика у нас у другој половини прошлог века.

Знао је Љуба Каљевић да је политика „некако кварна ствар”, како је рекао један сељак пришавши му на улици:

– Шта ће то вама, гос'н Каљевићу, ви сте поштен човек, а и богати сте! Уживајте, бог вам дао!

Играње на жици

Промислио господин Љуба, сељак је у праву, али није имао мира, нешто га је вукло у политику. А био је, говорило се, честит и чист као суза. Поред неколико имања у унутрашњости Србије, у Београду је поседовао више десетина хектара земљишта на Дедињу, укључујући и виноград, док је у својој удобној кући у Делиградској број 18 живео отмено држећи ливрејисану послугу. Имао је и кочије са гиздавим коњима. Каљевић ништа од свега тога четири

није стекао бавиће се политиком. И када је био министар или председник владе, није користио положај да од држава узме динар више од плате која му је припадала. И по томе је био јединствен у нашем политичком животу.

Од оца је наследио богатство. Отац, чиновник у Ужицу, где се Љуба и родио 1841. године, седео је на зла-

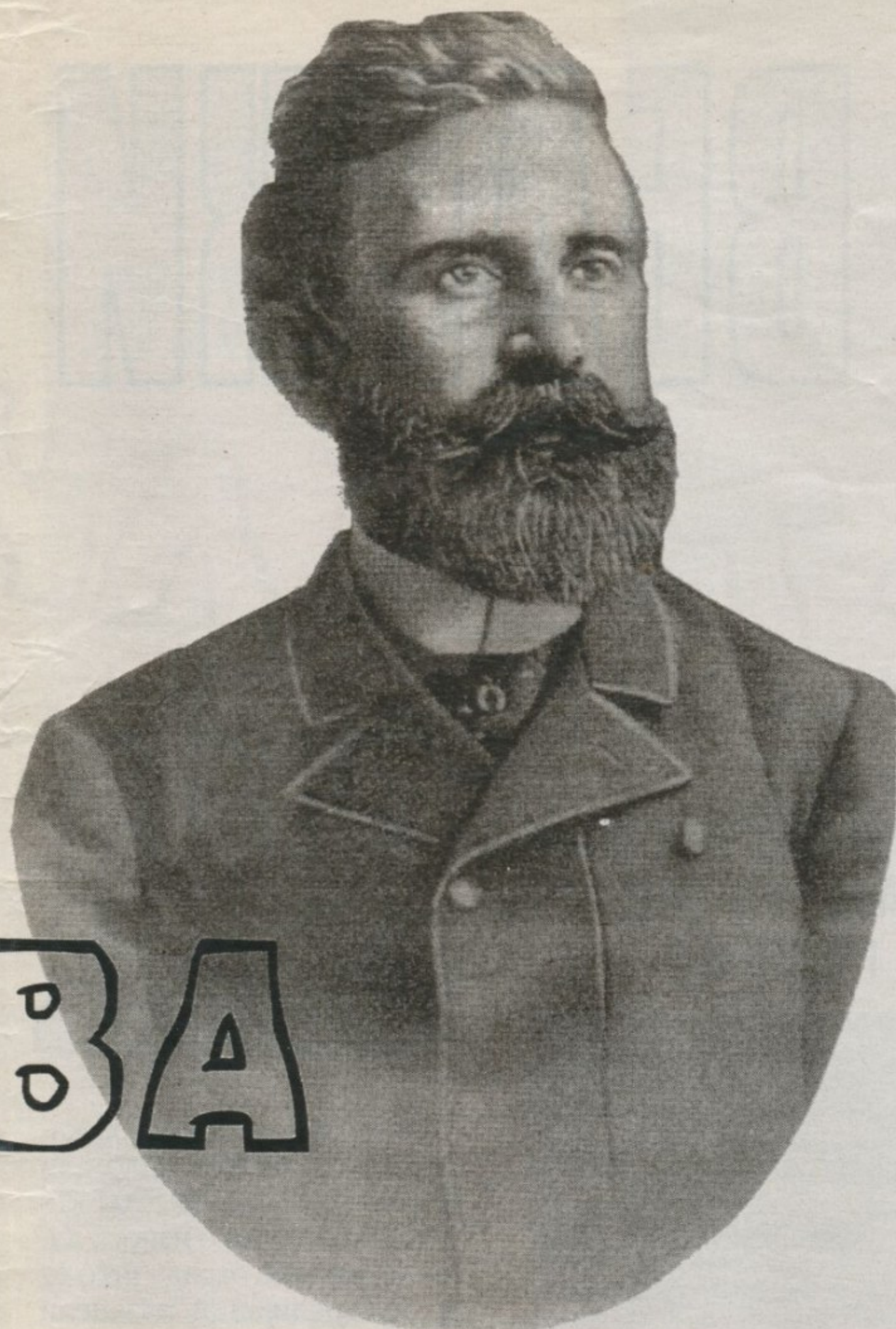
ту, причало се. Имао је Љуба брата Луку. Када су обојица одрасла, отац је унајмио једног пандура, лепо га обукао, синовима тутнуо по кесу дуката и сву тројицу испратио у Европу.

– Ти да ми чуваш децу – рекао је пандуру – а ви, момци – окренуо се синовима – да нађете себи добру школу, да је завршите и да се вратите још паметнији!

Лука, међутим, није имао среће – удавио се у Женевском језеру. Љуба је наставио студије у Швајцарској користећи сваки слободан тренутак за путовања. Вратио се у Србију са високим образовањем и готово „затрован” демократијом.

Каљевић је био и необична физичка појава за наше поднебље: висок, смеђ, плавих очију, прави Скандина-

ВА

Љуба Каљевић

Илустровао Брана Јовановић

вац. Красила га је изузетна бистрина, разложност и добродушност. Због својих убеђења није хтео да устукне ни пред краљем. И док су малтене сви политичари „играли на жици” зарад власти, Каљевић је једини имао куражи да не узмиче пред кнезом Миланом. При том је остајао уљудан и толико хладнокрван да ни највеће владаре не увреде нису могле да га расрде.

Разговор у Коларчевом здању

Када је 1875. избио Херцеговачки устанак и у Србији букнула жеља да се српском народу притекне у помоћ, кнез Милан није хтео да чује да уђе у рат са Турцима јер – земља није спремна, пре свега, војно. Био је у праву. Нажалост, јавност се уморавала, посланици су заговарали рат, водећи политичари, попут лукавог и превртљивог Јована Ристића, доливали су уље на ватру и Скупштина се, мимо сагласности кнеза Милана, окупила на заседању у Крагујевцу. Јован Ри-

стић је био председник владе, а Љуба Каљевић председник Скупштине.

Кнез није хтео да се одазове позиву и да дође на заседање у Крагујевац. Скупштина је наставила рад у Београду у сали Велике школе у Коларчевом здању. Другог дана око 11 часова, ето кнеза Милана. Каљевић је пожурио да га сачека. Одвео га је у просторије у којима су се окупљали чланови владе.

Ристић је на лицу места написао оставку, а владар је убедио посланике да Србија у овом часу не може да ратује. Потом се са председником Скупштине Каљевићем вратио у министарску собу. Спустивши се у фотељу, упитао га је:

– Како вам се допада ово што ја урадох?!

– Не допада ми се! – мирно је одговорио Каљевић. – Прво, нема смисла да ви као уставни владалац расправљате ваше рачуне са министрима овде. То сте могли учинити у Двору. Друго, неуставан је ваш долазак у Скупштину и непосредно објашњавање с њоме.

Уставни владари јављају се на овом месту само кад отварају и затварају скупштинске седнице, а иначе никад. И треће, ви сте отпустили једне министре а нисте се побринули за друге, нити можете рачунати да ћете лако наћи људе који ће у овом бурном времену примити владу.

Ама, паметан ли си!

Нико од водећих политичара није смео тако да се обраћа Милану Обреновићу.

Пошто је саслушао Каљевићев одговор, владар му је, не трепнувши, понудио место председника владе! Али, Каљевић је, исто тако не трепнувши, одбио. Позвао се на младост и неискуство, а затим додао:

– Сем тога, ја сам, као што знате, годинама у „Србији” исповедао слободоумна начела. Када бих дошао на власт, свет би с правом очекивао промене у слободном духу, а ви сте, колико ја знам, против тога.

Кнез Милан је устао и, напуштајући собу, напоменуо да га Каљевић „неће изневерити”.

Одиста, Каљевић је сва демократска начела која је прихватио на Западу претакao у „Србију”, лист који је покренуо, сам издавао и писао уводне текстове. Упућени тврде да је „Србија” била наш први савремен лист, достојан тог имена и по изгледу, и по уравнотежености садржаја, и по примереном језику.

Са таквим слободоумним схватањима, Каљевић је приступио Либералној странци коју је основао Јеврем Грујић. Али, када су у странци главну реч повели Јован Ристић и његов пашеног Радивоје Милојковић, обојица властољупци и властодршци, Каљевић је остао на левом крилу странке са извесним бројем напредних политичара. Да би добио потпуно одрешене руке, Јован Ристић је 1881. основао Народну либералну странку, касније познату као Напредњачку.

Умнији и напреднији људи из странке наговорили су Каљевића да прихвати понуду кнеза Милана и да окупи владу. Придружили су се чак и Јован Ристић и стари Стевча Михаиловић.

– Ама, паметан ли си – на-

ваљивао је Стевча – зар да Милан доведе за председника неког туту-муту па да нас све зацрни!

И, Љуба Каљевић је постао председник владе. Убрзо је лако прогурао у Скупштини законе о слободи штампе, о слободи збора и договора и закон о општинској самоуправи. Кнез није хтео да чује за то. Ставио је свој потпис на законске указе тек када је Каљевић запретио оставком. При том је уздахнуо:

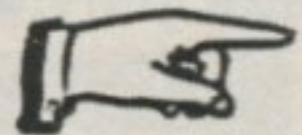
– Потписујем несрећу ове земље!

Србија је остала на ногама

Крагујевчани треба да захвале Каљевићу што у њиховом граду није дошло до крвопролића попут Тимочке буне. Наиме, 1876. године у Крагујевцу је биран кмет. Мањи број присталица социјалиста Светозара Марковића искористио је то као повод да, носећи градом црвени барјак, искажу Марковићеве идеје. Догађај је толико узнемирио кнеза Милана да је наредио министру војном да на крагујевачке улице изведе војску и да свакога ко се успротиви његовим наредбама „исече на комаде”, а ако би се „светина успротивила, да пуца”. Знајући да догађај не заслужује никакву пажњу и да су кнезу испричане лажи о наводној буну, министар војни Теша Николић устручавао се да све то објасни владару. Напетост је пресекао Љуба Каљевић који је био присутан и у то време обављао дужност министра полиције. Запретио је оставком уколико војска насрне на Крагујевац и објаснио да је кнезу подметнута лажна ревност, партијска мржња и смутња.

– На улице су изашли безазлени грађани и фабрички радници. Никога нису нападали, а најмање пркосили власти. Њихов једини грех је што су носили црвено барјаче а не земаљску заставу!

Каљевић је био и министар финансија у Чумићевој влади, а све време бављења политиком био је баук за Јована Ристића и његове присталице. Светозар Милетић, који се дивио Ристићу, толико није подносио Каљевића да је његову владу јавно називао – „каљаво министарство”!

Коначно, Ристић је доскочио Каљевићу. Када је постао председник владе, уз помоћ Радивоја Милојковића, своје десне руке, и сплетке једног подлог полицијског агента који је потписао изјаву да Каљевић спрема државни удар, нашег најпоштенијег политичара спасао је хапшења и стрељања владика Мојсије. Начувши шта се припрема, ноћу је дотрчао Каљевићевој кући и рекао му да бежи у Земун. Каљевић се спасао у последњем часу. После неколико дана породица му је избачена на улицу, а целокупно његово имање продато је на добош, у бесцење, за непуна два часа! Породица му се придружила и Каљевић се наставио у Бечу. Обилазили су га стари пријатељи Стјепан Митров Љубиша, Пера Тодоровић, Ђока Павловић, Стојан Новаковић, понајвише наш посланик у Бечу Коста Цукић.

Све ружно што се догодило Каљевићу догодило се са знањем краља Милана. Али, када се краљ коначно ослободио Ристића, а враћајући се 1881. из бање Глајхенберг, свратио је у Беч и обасуо Каљевића понудама да се врати и „служи отаџбини“. Као да се ништа није догодило! Каљевић се вратио, али вероломном краљу Милану није више веровао ни када би га поздравио. Пристао је да буде посланик, како се тада називао амбасадор. Доживео је несрећу да му син, после прележаног тифуса, остане парализован.

Ушао је и у Државни савет и ту остао до смрти, марта 1907. Умро је у 66. години.

Последња услуга коју је учинио домовини било је место министра спољних послова. Иако је био пријатељ са краљем Александром Обреновићем и тешко доживео његово убиство 1903. године, на молбу завереника прихватио се дужности министра спољних послова да својим угледом стиша гнев великих сила, нарочито Енглеске. Успео је. Када је обавио и тај посао, поднео је оставку. Србија је остала на ногама, а Љуба Каљевић отишао у историју. ■

Миленко Тодоровић

ДИНГО И ОВЦЕ

ВЕЛИКИ АУСТРАЛИЈАНИ НИКАКО ЗАЈЕДНО!

ПРЕВАРИЛИ СТЕ СЕ АКО СТЕ ПОМИСЛИЛИ
ДА ЈЕ КИНЕСКИ ЗИД НАЈДУЖИ ЗАШТИТНИ
БЕДЕМ КОЈИ СУ ЉУДИ ПОДИГЛИ

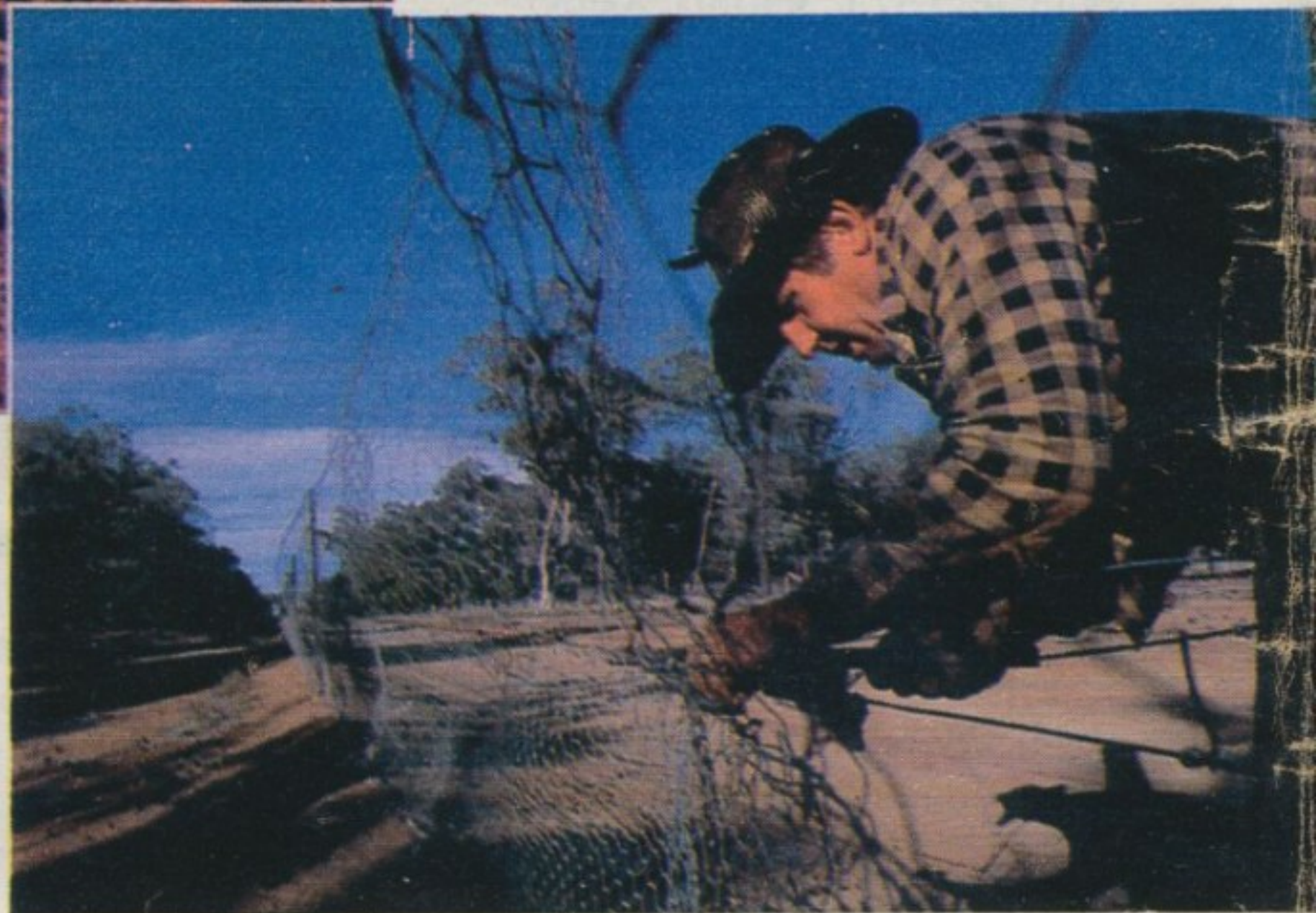
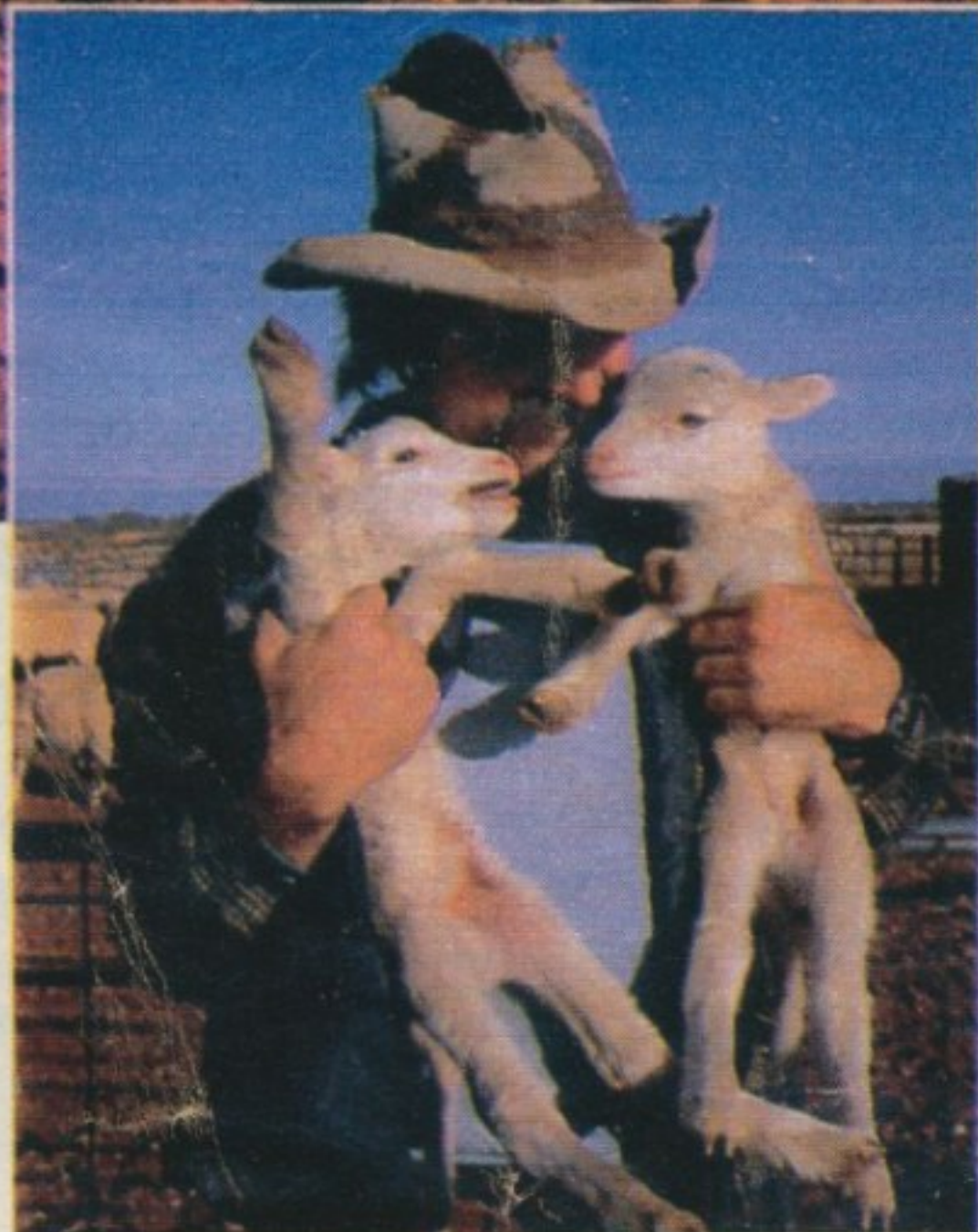
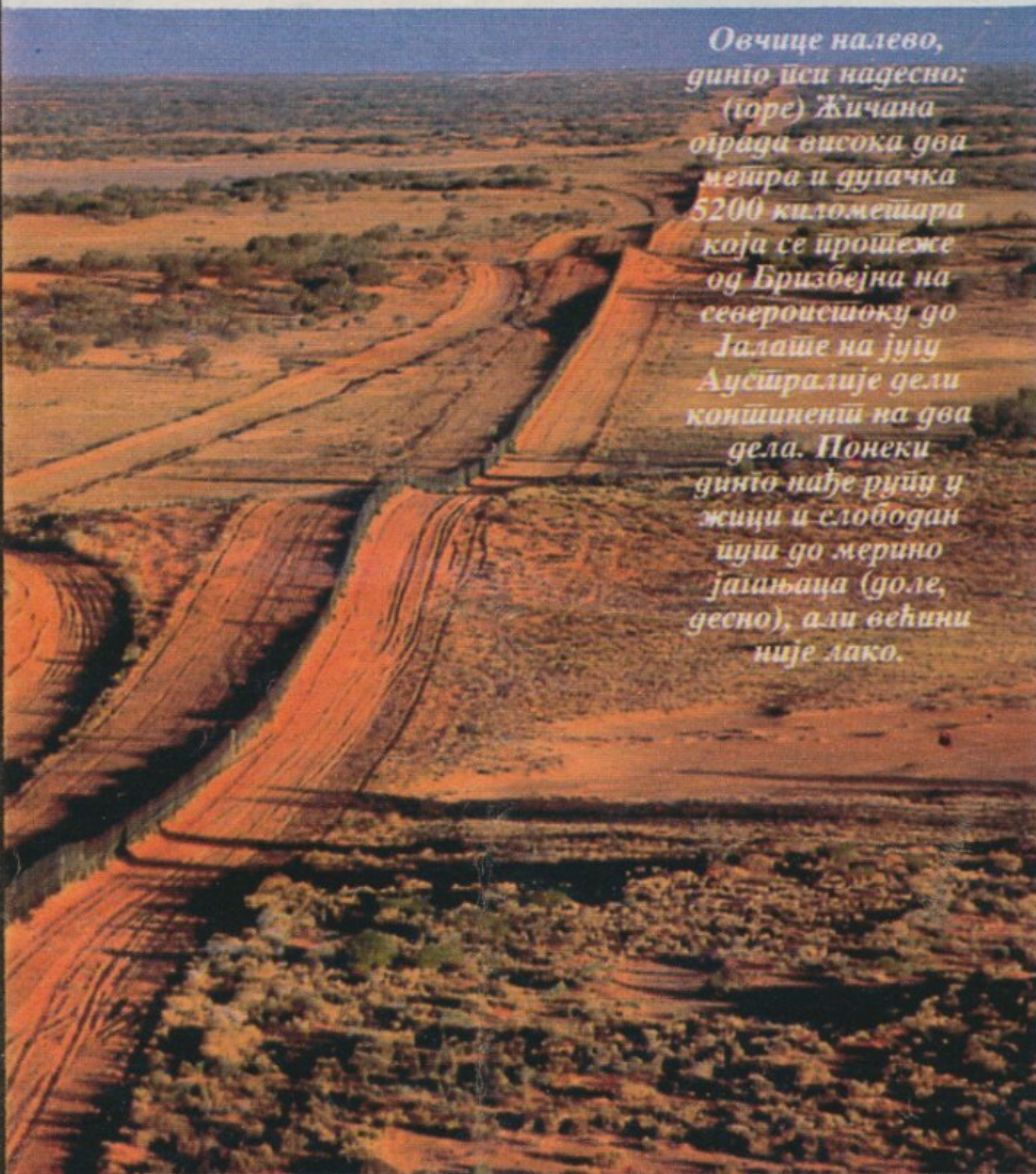
ЗИД

Овчице на лево, динго десно: (горе) Жичана ограда висока два метра и дугачка 5200 километара која се протеже од Бризбејна на североистоку до Јалате на југу Аустралије дели континент на два дела. Понеки динго паће рупу у жици и слободно иду до мерино јагањаца (доле, десно), али већину није лако.

Око 2500 километара камена и цигли није мало, али је знатно мање од 5200 километара колико износи дужина жичане оgrade што су је Аустралијанци разапели од Бризбејна (Квинсленд) на североистоку до Јалате (Јужна Аустралија) на југу земље.

Шта ће им ограда која, практично, дели континент на два дела? Потребна им је да би заштитили она 123 милиона коврцавих мерино оваца од динга, дивљих аустралијских паса.

Није било лако, али се исплатило. Са једне стране жице, ка северозападу, у недоглед се протеже такозвани аутбек (енгл. outback): непрегледна, сушна и неплодна дивљина са великим

УСХИ

Где је овде улаз? Каг би ему, аустралијски сродник афричкој ноја, знао да лежи, све би било О.К. Овако, тврде заштитници природе, динго-ограда представља озбиљну препреку не само за емуа него и за природне путеве кретања многих других врста

СТО-чарским фармама и милион дивљих паса. С друге стране ка југоистоку су градови, цивилизација и овце које Аустралији годишње доносе приход од пет милијарди долара.

Рат између узгајивача оваца и паса води се одавно.

Почео је такорећи оног тренутка када су 1788. први бели досељеници (кажњеници) – којих се британска Круна отарасила тако што их је прогнала на други крај света – крочили на тло седмог континента. Белци су са собом донели овце.

Много раније, пре 3500 година, у Аустралију је из Азије пренесен динго, директни потомак азијског вука и близак сродник којота. Десио се што је морало да се деси. Динго и овце никако нису могли да живе у миру једни крај других. Људи су се сналазили како су знали, а у прошлом веку навелико су почели и да подижу ограде, свако своју, како би заштитили стада.

Тако је почело. На крају се 1960. године у причу умешала аустралијска влада која је проценила да јој се исплати да о државном трошку попуни „рупе“ у жици између појединачних имања, као и да сама плаћа одржавање трансконтиненталне динго-ограде која је на тај начин створена.

Зна се колико је Кинески зид вредео Кинезима, Хадријанов бедем Римском царству, али с оградом од

жице је другачије. Обавља посао. Понеки динго се, додуше, провуче кроз покоју рупу, али тој врсти, онако у целини, није лако. Чак су им и главе уценили. Пет стотина аустралијских долара по њушци убијеног крволока. ■

М. И.

Чувај се пса! Величином баш и не може да се похвали: гуљачак је 55 центиметара

Да ли им је место у баштама?

ПАТУЉЦИ СВИХ ЗЕМАЉА, ОСЛОБОДИТЕ СЕ!

Куцнуо је час да се тисани баштенски човечуљци враће у шуме, сјав је Покрета за ослобођење патуљака Француске

Припадници овог удружења нису се задовољили издавањем прогласа него су у неколико смелих ноћних акција из башта у околини Лиможа ослободили 119 брадатих фигурица.

Полиција је у неколико наредних дана у шумарцима и гајевима у околини града, нештећене, нашла свих сто деветнаест патуљака и вратила их законитим власницима. Борци из Лиможа јесу отишли даље од других, али нипошто нису усамљени у великој љубави према човечуљцима од гипса.

Готово да нема добростојеће европске земље у којој Плачљивко, Поспанко и остали немају залудне обожаваоце. Далеко од тога да баш сваки од власника 27 милиона патуљака, колико их краси немачке баште, обавезно поседује и чланску карту неког од бројних удружења њихових љубитеља, али се мора признати да је то обећавајућа регрутна база.

Французима недостају подаци о тачном броју, али су се зато њихови љубитељи патуљака прикључили на Интернет и могу лако да се нађу на адреси: www.pandemonium.fr/a/menj. Ко воли, свакако треба да изволи. На овом интернетсајту размењују се (потпуно измишљене) договорштине симпатичних брадоња, уговарају размене и препродају посебно лепих примерака, деле дивна искуства.

У већини европских удружења иначе се тврди: Лиможани претерују. Вољеним патуљцима место је у баштама, а не у шуми. Тамо би били усамљени и јадни. М. И.

Ствар је, у ствари, озбиљна. Покрет за ослобођење баштенских патуљака има чак и свој знак (горе) и чланство спремно на одлучне акције

Сто деветнаест патуљака које је полиција Лиможа више дана тражила по шумарцима у околини града. Хоће ли овај случај остати усамљен?

МРЗИМ НЕДЕЉУ

Боб Гелдоф био је чувен по песми „Мрзим понедељке”, а ако је веровати статистичарима, недеља је веома опасан дан. Вероватно зато што љу-

ди ређе напуштају своје домове, тога дана дешава се највећи број несрећа. Од последица различитих незгода до којих долази у кући, годишње изгуби живот пет хиљада људи, а чак три милиона пролази са лакшим или тежим повредама. ■

ШЕТАЈУЋИ МЕТАР

Ари Зерва, из грчког градића Патраса, права је атракција за све мештане и туристе који се нађу у овој варошници. По занимању столар, Зерва је одлучио да од себе направи шетајући метар, како у шали каже. Дуж читаве десне стране тела, што ће рећи од ножног палца, преко руке, до врха (обријане) главе, дао је да му се исцртају рецке које означавају центиметре. Човека који га је тетовирао Зерва је замолио да на сваких пет центиметара стави и одговарајући број. Кад стигне

лето и кад готово сви, па и Ари, ходају у шорцу и мајици без рукава, Зерва је занимљив не само за гледање, већ је постао и употребљив.

— Сви моји пријатељи у почетку су збијали шале на мој рачун — објашњава Ари Зерва — а сада сам им често потребан, кад их мрзи да изваде метар. Деца ме просто обожавају. Мало-мало па ми неки малишан притрчи како би проверио да ли је у међувремену порастао. Што се мене тиче, могу да расту до метар и седамдесет, све пре-

ко није у мојој надлежности — завршава кроз смех Зерва. ■

НЕ УДАРАЈ МЕ ЕНЦИКЛОПЕДИЈОМ!

Петер Вауш више није могао да се уздржи. Када ни после неколико опомена две жене које су седеле близу њега нису престале да причају, морао је нешто да предузме. Дохватио је прво што му се нашло под руком, а био је то том неке енцикло-

педије. Подебелом књигом ударио је по глави најпре једну, потом и другу жену. Можда би се на овоме завршило да једна од жртава, четрдесетчетворогодишња Катерина Бозел, сада не тужи Вауша прилажући уз тужбу лекарске налазе у ко-

јима стоји да је од ударца добила лакши потрес мозга.

Адвокат који заступа Петера Вауша тврди да ће његов клијент сигурно бити ослобођен свих оптужби. Па, ипак је он шеф у једној хамбуршкој библиотеци и сасвим је разумљиво што није могао да дозволи да те жене наглас причају узнемиравајући остале у читаоници. А то што је Катерину ударио књигом? А чиме ће другим када су књиге једино што га окружује?!

Срећа што Вауш није, рецимо, касалин по занимању. ■

ПОШТЕНИ НЕКИ ГОСТИ

Када су људи у прилици да сами одреде колико нешто вреди, да ли ће толико и да плате? Овакво питање поставио је себи директор хотела „Нагоја Палас” у истоименом јапанском граду и ипак одлучио да то и провери. Почетком године објавио је да ће сви гости овог хотела са пет звездица за собу и храну платити суму коју сами одреде. И, шта се догодило? Директор је морао да објави банкрот? Напротив. У хотелу никад више гостију, а сви који се затекну у „Нагоја Паласу” плаћају за смештај и оброке у просеку само десет одсто мање од цена које је одредила некадашња управа. ■

НЕКИ ЧУДНИ МИРОТВОРЦИ

Све се догађало у једном даблинском ресторану. Окупило се стотинак званица које су прослављале петогодишњицу своје организације. У једном тренутку, за једним од стола, зачули су се повишени гласови, а убрзо су два мушкарца почела тако да се туку, да није било шансе да их растави ико од присутних. Тек кад су, превијајући се, са ранама по читавом телу, готово лежали на поду, обавештена је прво служба хитне помоћи, потом и полиција. Обојица су смештена у болницу, додуше са мањим повредама. Полиција је

стигла у ресторан да изврши увиђај. Грохотом су почели да се смеју када су сазнали о каквој се организацији ради — „За Ирску, без насиља”. ■

С ОНЕ СТРАНЕ ВЕРОВАТНОГ

МИСТЕРИЈА

ЕДВИНА ДРУДА

У лето 1870. године Чарлс Дикенс је у својој омиљеној сеоској кући управо радио на причи „Мистерија Едвина Друда“ када је добио излив крви у мозак и од тога умро. Рукопис је оставио у деловима. Две године касније Т. П. Џејмс, до тада потпуно непознат занатлија из Братлбороа, у америчкој савезној држави Вермонт, који се помало бавио спиритизмом, „примио“ је неколико порука од славног енглеског писца. Од Божића 1872, на његово огромно изненађење, он је, у извесним размацима, почео да пише као да му неко диктира. То што је он, како се касније показало, писао био је наставак Дикенсове незавршене приче. Диктирање и писање потрајало је до јула 1873. године.

Аутоматски написане допуне и завршетак били су не само знатно дужи од рукописа који је иза себе оставио Дикенс, већ су се савршено уклопили у њега. Стручњаци којима је Џејмс показао оно што је написао били су крајње збуњени, али су ипак морали да признају: наставак је био савршен – и по начину излагања мисли и по стилу, чак и са правописним особеностима Чарлса Дикенса. Ово, на загонетан начин настало, „допуњено издање“ било је објављено заједно са

Дикенсовим прекинутим рукописом. Наслов ове књиге, јединствене у свету књижев-

ности, гласио је: „Мистерија Едвина Друда, написао Ч. Дикенс, Братлборо, Вермонт, објавио Т. П. Џејмс, 1874”.

Четрдесет узбудљивих романа

Некако у исто време у царској Русији веома се много говорило о једној књижевници. Била је то госпођа Кришановска-Рочестер која је живела у Ревалу (данашњи Талин) у Естонији. Она је написала најмање четрдесет

Једна списатељица из Естоније дала је у свом делу „Проклетство прошлости“ веран опис живота и догађаја у старом Естонији, а никад се није бавила египтологијом.

узбудљивих романа о тајанственим појавама које јој је, наводно, на телепатски начин диктирао „један материјализовани Хиндус”. При томе се њена рука у којој је држала оловку кретала по папиру тако муњевитом брзином да чак ни она сама није могла да прати садржину онога што је писала. Најчудније је било то што је она често сатима писала на француском језику који је иначе само површно знала. И поред тога, њени француски

је она писала, не начинивши ниједну грешку, могли су у њено време, а и данас, знати само учени египтолози. У знак признања за историјски тачне податке о Египту Париска академија одала је списатељици нарочито признање.

Против своје воље

Велики енглески сликар, песник и мистик Вилијам Блејк пише у предговору своје поеме „Јерусалим”: „Писао сам је по диктату, увек по дванаест, понекад и двадесет или тридесет редова, један за другим, одједном, без размишљања, чак и против своје воље”.

И Оскар Вајлд је писао готово аутоматски, користећи при том малу дрвену плочу која је на доњој страни имала точкиће. На ту плочу стављао је руку у којој је имао оловку да би се „умарао мање но обично”.

Читава једна, додуше мања, библиотека могла би да се попуни књигама које су написане без стварног суделовања њихових аутора јер они су били, како се међу парапсихолозима каже, само „пријемне станице”. У таква дела спада и књига с насловом „Оахспе: нова Библија” коју је аутоматски записао (аутор није говорио „написао”) доктор Џон Б. Њубрау 1881. године и то на начин јединствен за оно време: на писаћој машини која је тек улазила у моду.

Крај 19. и почетак 20. века обилују делима и појавама које смо управо изнели. Њима се све до данас баве многи научници – психолози, психијатри, историчари књижевности – али одговора на ове загонетне појаве још нема. ■

К. В.

Илустрова Јелена Трпковић

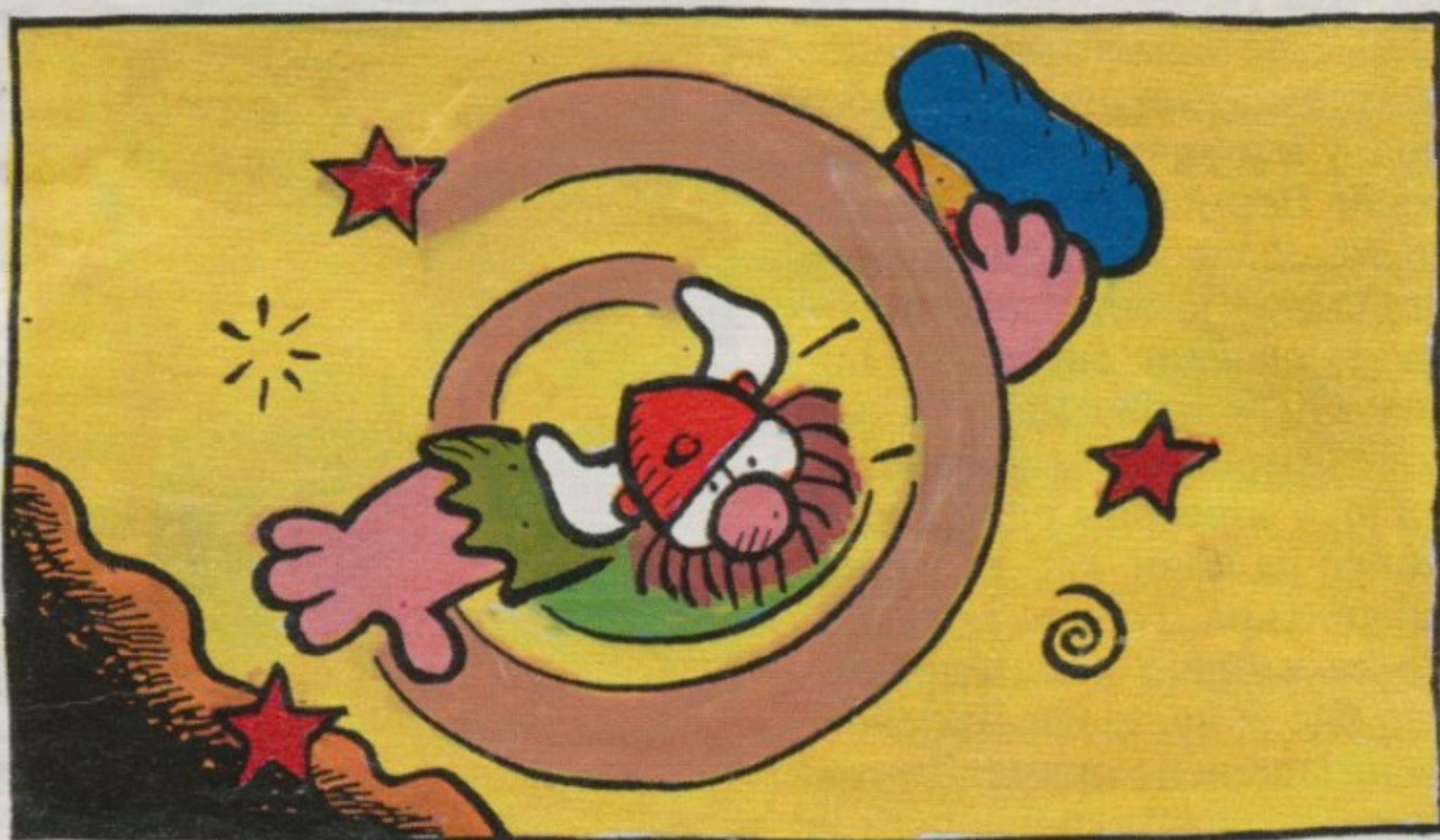
DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

СВАКИ ДАН ПРЕПЕШАЧИМ
НЕКОЛИКО КИЛОМЕТАРА!

ТО ЈАЧА ДУХ
И ТЕЛО!
МЕНИ НЕ МО-
ЖЕ ДА СЕ ДО-
ГОДИ НИШТА
НЕПРЕДВИ-
ЂЕНО!

'ОШ
БАНАНУ?

ЗАБАВНИКОВ ИСТОРИЈСКИ ЗАБАВНИК

ТЕСЛА И НОВАЦ

HOTEL NEW YORK

Готово по правилу, у причама о Николи Тесли и његовом односу према новцу јунаци нису ни велики научник ни новац, него Теслина правичност, доследност у принципима и истинољубивост.

Када је Тесла поцепао уговор склопљен између њега и његовог пријатеља индустријалца Вестингхауза који је Теслине замисли први спровео у дело, уговор вредан више милиона долара, рекао му је: „Веровали сте у мене када то други нису; били сте довољно храбри да предњачите и да ми исплатите милион долара...

Корист коју ће цивилизација имати од мог вишефазног система значи за мене више него новац који је сад у питању... Више нећете имати бриге око моје тантијеме.” Ова Теслина одлука касније је угрозила његов опстанак, а Вестингхауза је спасла кризе и донела му силно богатство.

Одбио је Нобелову награду за физику 1912. године, коју је требало да подели са Томасом Едисоном, иако је тада био у материјалним невољама. Радило се о принципу који је овако објаснио: „За човека такво одликовање значи заиста много. За хиљаду година биће много

хиљада добитника Нобелове награде. А ја имам четири туцета радова који носе моје име у техничкој литератури... За свако од њих ја бих дао све Нобелове награде које ће бити додељене у току следећих неколико хиљада година.” Тесла је добио двадесетак парница против оних који су злоупотребили његове patente. Исплаћена одштета послужила му је да измири дугове онима који су помагали његова истраживања, али и начин да дође до правде. Није сазнао да се свет уверио ко је, у ствари, зачетник радио-технике. Неколико месеци након Теслине смрти доказано је да су патенти нобеловца Марконија садржани у Теслиним. Он беше мој асистент. Темељно је познавао моје опите из радио-технике. Добро је знао да је компензација пријемних кругова основа преношења свих знакова. Ову основу сам поставио ја”, ре-

као је једном приликом Тесла. Међутим, изван науке није желео никакву популарност. Када је схватио колико се прочуо кад је његову биографију „Моји проналасци” почео да објављује часопис „Electrical Experimenter” од фебруара до октобра 1919. године, Тесла ју је повукао. Нуђени су му велики хонорари не би ли дозволио да се настави објављивање, али безуспешно.

Помоћ из домовине је прихватио и био је поносан на њу. Наиме, приликом прославе Теслиног осамдесетог рођендана, у Београду је основан његов Институт. Захваљујући раду тог Института, Тесла је из Југославије добио пензију у износу од 7.200 долара годишње. Користио је до краја живота. Новац, и то много већи, који су му нудили његови пријатељи, а међу њима је било и оних који су се обогатили на Тесли – одбио је. ■

РИПЛИ НЕПОГРЕШИВИ

Господин Вејн Харбур био је веома уважен у америчком граду Бедфорду у држави Ајова: четири године је био градоначелник, а шест година члан градске скупштине. Па ипак, запамћен је по свом хобију.

Вејн Харбур је засигурно најпосебнији поштовалац Риплијеве збирке невероватних ствари „Веровали или не”. Наиме, он упорно покушава да ишчакма макар један погрешан Риплијев податак. Све је почело када је господин Харбур 1. новембра 1943. године послао писмо баштовану поменутом у „Веровали или не” зато што је нашао шаргарепу израслу из роткве замоливши га да му одговори да ли је та вест тачна или не. Од тада је господин Харбур свакодневно писао проверавајући Риплијеве вести. Писао је у све делове света.

Израчунато је да је до 1. фебруара 1970. године написао 22.708 писама, да је добио 10.363 одговора, да му 4139 писама није уручено, да је потрошио 3000 долара за поштанске трошкове. Током те три деценије трагања за грешком, господин Харбур није примио ни један одговор који би био супротан од онога што је објавио Рипли у „Веровали или не”. Сада се његова писма налазе у Чикагу, изложена у музеју „Веровали или не”. ■

Илустровао Душан Павлић

Како их пратити у стопу?

С РАДИОМ ОКО

Како стално пратити плашљиву животињу као што је вук, држати на оку козороге у просторствима на којима су поново насељени или посматрати пчеле у кошници? Најбољи начин: прикачити им нешто што са раздаљине може да се види или чује. То жигосање или обележавање животиња омогућава зоолозима да проучавају њихово понашање, али и процене њихове потребе за храном.

Први који се овако нечега досетио био је амерички биолог Џералд Којман. Он је фокама прикачио најобичнији кинески „римајндер“. Тако је установио да је најбољи ронилац такозвана Веделова фока која мо-

же да се спусти до дубине од 579 метара и при том задржи ваздух у плућима и до педесет минута.

Као авиончићи

Начини за такву врсту обележавања данас су заиста разноврсни: флуоресцентне боје, шарене заставце, врсте минђуша које се каче биволима, тетовирање течним азотом од кога кожа потамни, а длака више не расте. Птицама се навлачи нека врста понча јарких боја, а гмизавцима и рибама под кожу се уграђују електронске „бувице“. Инсекти-

ма се, опет, стављају сићу-

шни, неколико милиграма тешки намагнетисани гвоздени опиљци који се залепе нарочитим лепком, па тако, помоћу радара могу да се прате на екранима као авиони.

Најчешћи и најједноставнији начин јесте да се животиња „окити“ огрлицом за коју је причвршћен радио-одашиљач. Он непрестано одашиље сигнале који могу да се ухвате и на раздаљини од неколико километара. Захваљујући достигнућима из области електронике, ови уређаји могу бити веома сићушни и израђују се по мери животиња. Радио-огрлица не сме да буде тежа од

једне десетине или чак и мање укупне тежине животиње. Рецимо, она која се ставља слепим мишевима има мање од пола грама. Једина невоља је у томе што се ови уређаји напајају сићушним литијумским батеријама сличним онима за ручне сатове које треба мењати када се истроше. Ако су те огрлице или оковратници већи, на њих се постављају соларне плоче које стално напајају батерије.

Ранац

Радио-одашиљачи причвршћују се животињама на најразличитије начине.

Да би их стално посматрали, али и заштитили, научници опремају животиње радио-одашиљачима, сондама, боје их светлећим бојама, „ките“ огрлицама, налепницама...

Изумирање кондора из Калифорније спречено је тако што су се ове птице размножавале у заточеништву. „Налепнице“ са бројевима омогућавају препознавање птица када се хране дивљачи коју им остављају чувари

Врата

Лепе се гуменом смолом ра-
створеном у етанолу, а вео-
ма често послужи и нека вр-
ста ластиша, па како живо-
тиња расте огрлица се пове-
ћава. Понекад, да се живо-
тиња не би провукла кроз
огрлицу и одбацила је, што
често раде хермелини, при-
бегава се нечем другом: ра-
дио-одашиљач лепо се упа-
кује у мали ранац или прави
правцати прслук од

пластичних материјала који
не драже кожу и обуче се
животињи која је за то вре-
ме под краткотрајном ане-
стезијом.

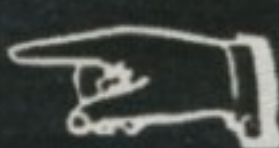
Слонови на компјутеру

Однедавно се за велике
животиње употребљавају
оковратници у које су угра-
ђени сателитски пријемни-
ци. Они у сваком трену-
тку аутоматски од-
ређују где се
дотична жи-
вотиња на-
лази. Кре-
тање неког
белог ме-
дведа у по-
ларним
простран-
ствима
или кита
по дуби-
нама Ат-
лантског океана
може да се посматра на
екрану рачунара хиљадама
километара
далеко. За-
хваљујући

Пингвин у прслуку има
сателитски пријемник па и
са раздаљине од више
хиљада километара
тачно може да се
одреди где се
ова птица
налази

Лавица
са
радио-огрлицом

оваквим уређајима, примећено је да рецимо, слонове прелазе из Намибије у Анголу у потрази за храном. Зоолози су им одмах притекли у помоћ.

Један такав радио-окочник кошта и више хиљада немачких марака, кад су у питању они сателитски. То значи да не сме да се изгуби када га животиња на неки начин збаца са врата или се батерије истроше. Понекад се сама огрлица израђује од фоторазградивог материјала који се временом распадне. Постоје и они са даљинским управљачем помоћу којих се у одређеном тренутку животињи под кожу убризгава мала доза анестетика те се оковратник лако скида када се оне успавају.

Лак плен

Свакако, за оне који даноноћно прате кретање животиња најважније је да их обележавањем не спутавају и не приморају да промене

не своје навике или им чак угрозе живот. Та могућност, међутим, увек постоји. Тако су, рецимо, многи гмизавци угинули јер им је сонда која је убачена пробила зид црева. Шкољке, пужеви и жабе жигосане упадљивим бојама постају лак плен. Многе птице су, у безуспешном покушају да канџе ослободе светлуцавих алуминијских прстенова избациле из гнезда своје младунце. Ти прстенови су у Африци веома тражени међу колекционарима, нарочито они који носе натпис „Британски музеј”. Зато се ове птице често нађу на нишану ловаца.

Сви ови уређаји и жигови не служе само проучавању животиња. Тако, на пример, лососи који носе електроде указују на количину кисеоника у води, пингвини са уграђеним сондама у стомаку пружају податке о кретању јата риба, а сви заједно омогућавају бољу заштиту околине у којој живе. ■

ВЕМ

ЗАШТИТА ОД ЧОВЕКА

Обележавање животиња помаже спасавању одређених врста од истребљења. Да би се, због крзна, онемогућио беспопштедни лов на младунце гренландских фока, оне су некада бојене цр-

вено, нарочитом бојом која се споро раствара. Црвенило се спира неколико

недеља када меко и светло крзно младих фока већ посиви и више није на цени.

Да би се спречио лов на носорога, чији се рог веома тражи јер му се приписује афродизијачко својство, чувари резервата и националних паркова опијају ове грдосије и секу им рог пре него што животиње постану плен околних ловокрадица. ■

РАТ НА СТРАНИЦАМА

САМА ЋУ

Зачувши да неко отвара врата, секретарица директора познатог париског листа „Фигаро” дигла је поглед. У канцеларију је ушла елегантно обучена жена чије је држање одавало даму из високог друштва.

Мирним гласом замолила је да је прими директор, господин Гастон Калмет. Кад је чуо дамино име, Калмет је готово узвикнуо:

– Госпођа Кајо?! Наравно да ћу је одмах примити! Њу не могу да одбијем!

Схвативши да ће бити сувишан, уредник књижевне рубрике „Фигароа” познати писац Пол Бурже скупно је своје папире. На вратима је пропустио госпођу Кајо уз лак наклон, а потом изашао не слутећи да никада неће довршити започети разговор са директором.

Тек што је изашао у ходник, зачуо је пуцње из Калметове канцеларије. Потрчао је унутра и угледао стравичан приказ: директор листа лежао је непомично на поду док је из његових груди истицала крв. Госпођа Кајо, иако бледа и узбуђена, пркосно је стајала с друге стране масивног радног стола држећи у руци пиштољ из чије је цеви још избијао танак плавичаст дим.

Директору „Фигароа” није било спаса. Издахнуо је неколико сати касније.

Госпођа Анријет Кајо одмах је ухапшена због убиства с предумишљајем. Било је то почетком марта 1914. године.

Хајка на председника

Три године раније дошло је до сукоба у Агадору, што је изазвало озбиљно погоршање односа између Француске и Немачке. Догађај је познат као Агадорски инцидент, или Пантеров скок, до кога је дошло кад је Немачка у ову луку послала свој ратни брод „Пантер” и изазвала кризу која умало није завршила ратом. Немачка је, наиме, почетком 20. века све чинила не би ли се докопала Марока, али су га ипак запосели Фран-

цузи. Још тада је свет био на ивици рата: чим су Французи ушли у ову афричку луку, немачки кајзер Вилхелм Други упутио је своју ратну флоту ка Африци. Наравно, за то је имао подршку Беча, док је званични Лондон мудро ћу-тао.

У таквој ситуацији председник француске владе Жозеф Кајо успео је да избегне рат по цену одрицања суверенитета над неким деловима Екваторијалне Африке. Наиме, Жозеф Кајо је био свестан да, без обзира на сву своју величину и моћ, Француска није у стању да се носи са Немачком која уз себе има и Аустро-Угарску, тим пре што је било очигледно да неће моћи да рачуна на савезништво Велике Британије.

На његову жалост, француски десничари и националисти, међу којима је био и Гастон Калмет, сматрали су да је Кајо издао Француску па су почели праву хајку на њега. У томе је, наравно, предњачио „Фигаро” клеветајући га на све начине. Искусном Калмету није промакао податак да су се баш те, 1911. године, и Жозеф и Анријета развели од својих дотадашњих животних сапутника да би се одмах потом венчали. С друге стране, свима је било познато да Жозеф Кајо није баш био оличење верног и оданог супруга јер је о његовим љубавним пустоловинама често брујао цео Париз.

Све у свему, Калмет није имао тежак посао. Рат против председника владе почео је подсећајући читаоце на његове раније авантуре, а онда прешао на нешто опипљивије: ко зна како, докопао се писама које је Жозеф писао ранијим пријатељицама хвалећи се својим политичким победама. Врхунац су била писма из којих се видело шта су све он и Анријета радили не би ли некако развели своје дотадашње бракове и најзад се венчали.

Жозеф Кајо више пута је тражио од државног тужиоца судску заштиту, али увек је добијао одговор да су писма права и не фалсификована и

„ФИГАРОА”

ИЗВРШНИ ПРАВДУ!

да нема основе за забрану њиховог објављивања јер би се то косило са Законом о слободи штампе.

Ма, какав атентат!

На страницама „Фигароа” нашла се и Анријета. Док је Жозеф био оптужен да је поводом закључења француско-мароканског уговора добио велике паре на Берлинској берзи, Анријети су пребацивали да је од немачког кајзера као венчани поклон добила дијадему вредну 750 хиљада тадашњих франака.

Хајка на брачни пар Кајо достигла је врхунац када је „Фигаро” објавио да је Жозеф полудео, што можда не би било ништа необично после вишегодишњег рата против њега. Била је то кап која је препунила чашу стрпљења Анријете Кајо.

Француска јавност с нескривеном је радозналости очекивала почетак суђења

бро. Најтеже је било сведочење власника радње у којој је Анријета купила пиштољ: изабрала га је, изјавио је, мирније него што би се у некој јувелирници одлучила за огрлицу или наруквицу! Јавни тужилац је то једва дочекао указујући пороти о каквој је безобзирној особи реч. Све у свему, мало ко је у Француској тих дана био наклоњен Анријети Кајо.

Једина особа која је била убеђена да Анријета неће завршити на гиљотини био је њен бранилац, славни адвокат Либори, познат по одличној одбрани Алфреда Драјфуса. Либори је добро знао да на суђењу није важан почетак већ крај и зато је пустио тужиоца да галами. Када је осе-

сносили и лекари јер је операција изведена невешто. Био је то одличан потез којим је смирио страсти и пороте и јавности.

Либори је потом као сведоке одбране позвао Жозефа Кајоа. Он је изјавио да је примио Анријетино опроштајно писмо скоро истовремено кад је она пуцала у директора „Фигароа”. Најзад га је и прочитао:

„Најдражи мој, једном си ми рекао да ћеш разбити нос Калмету ако настави с клеветамата. Схвативши неопозивост твоје одлуке и знајући да си не само недужан већ и потребан Француској, чврсто сам одлучила да сама извршим правду. Заувек твоја Анријета.”

Био је то пун погодак! Француска јавност, посебно жене, преко ноћи је стала на Анријетину страну. За неке листове који

Француска јавност с нескривеном је радозналости првих дана јула 1914. очекивала почетак суђења Анријети Кајо, супрузи председника владе. Тај догађај привукао је више пажње него вест о убиству надвојводе Фердинанда у Сарајеву

доказивао да је све то имало само један циљ: да по сваку цену дигне тираж „Фигароа” како би се његов власник обогатио. Такође је доказао да су документа на основу којих је Калмет тврдио да је он продао Конго Немцима обичан фалсификат.

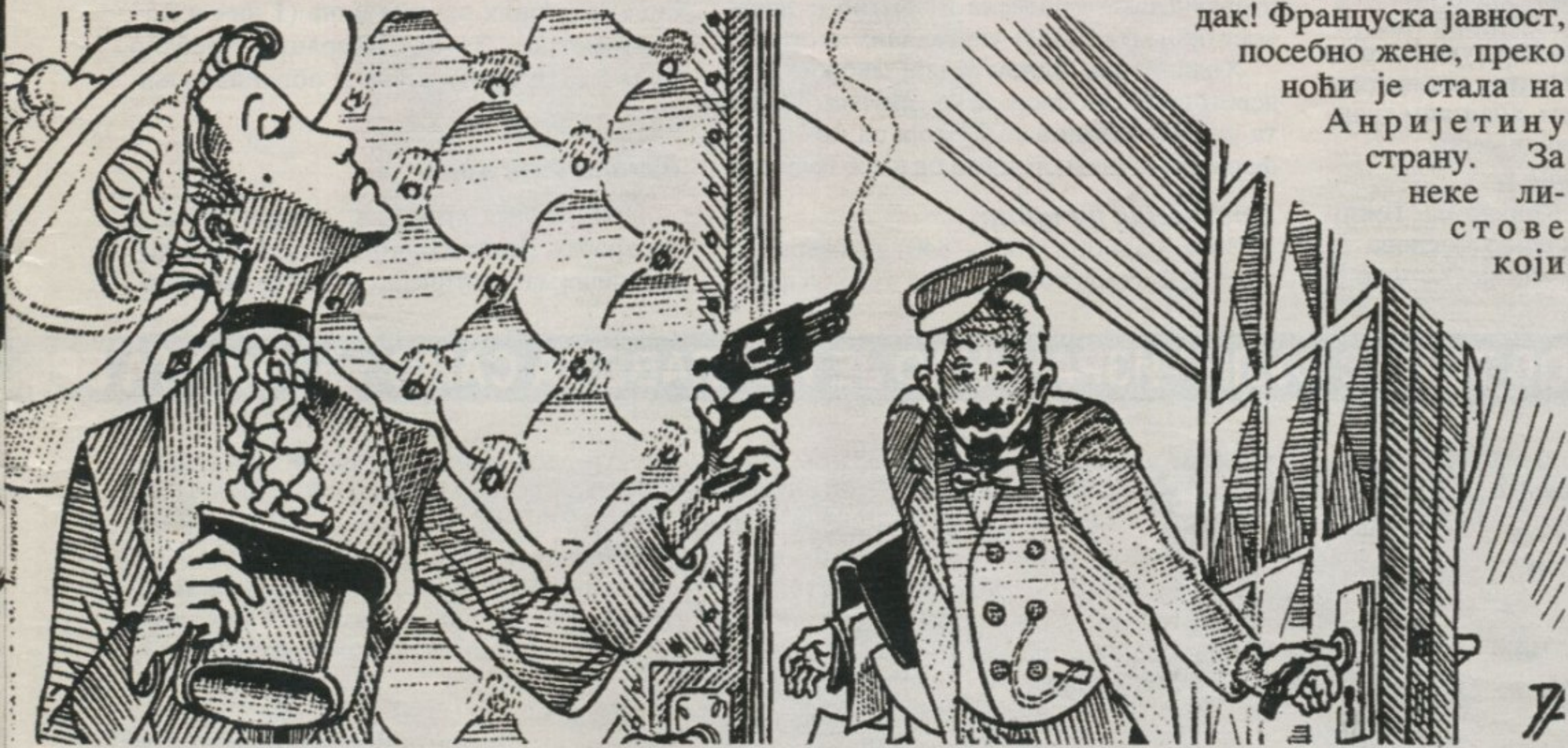
Либори је задовољно трљао руке: доказао је да је Жозеф Кајо невин, а покојни Калмет човек сумњивог морала. Тиме је ућуткао и последње присталице Гастона Калмета.

Сада је остала још само једна формалност: да Анријета Кајо пред судом изговори своју одбрану.

Пред поротом је наступила прибрано. Тврдила је да је једини начин да одбрани свог мужа – у чију је невиност била више него сигурна – као и да спасе њихов брак био да пуца у дрзника који је стајао на путу њиховој срећи.

Ослобађајућа пресуда за Анријету Кајо била је више него извесна. После сјајно вођене одбране ниједан судија у Француској не би смео да јој изрекне ни условну казну без бојазни да ће бити линчован.

Радост због победе правде у случају Кајо помутио је једино почетак Првог светског рата. Три године касније, 1917, Жозеф Кајо је ухапшен јер се залагао за сепаратни мир са Немачком. Није осуђен, али је крај рата дочекао у кућном притвору презрен од оних који су га неколико година раније величали. Д. М.

Илустровао Дарко Антанасијевић

Анријети Кајо које је било заказано за почетак јула 1914. године. Колико је било занимање за тај догађај, говори и податак да су тих дана многи француски листови вест о убиству надвојводе Фердинанда у Сарајеву објавили као другоразредни догађај!

Начин на који је суђење почело није обећавао ништа до-

тио да овај губи дах, прешао је у противнапад.

Адвокат је најпре изашао пред пороту са лекарским налазом. На поновљеном вештачењу доказао је да ране које је Калмет задобио нису биле баш смртоносне и колико је Анријета крива што је пуцала у њега толико су за његову смрт одговорност

су буквално до јуче тврдили да је сатана, она је постала Јованка Орлеанка!

Ослобађајућа пресуда

У наставку суђења Либори је још једном позвао Жозефа да сведочи како је дошло до тога да „Фигаро” дигне хајку на њега. Жеозеф је, као да је за скупштинском говорницом, мирно

Нај, нај из „Гинисове

ФЕРМАОВА ПОСЛЕДЊА ТЕОРЕМА

АРТУРО ТОСКАНИНИ НАПИСАО ЈЕ ПО СЕЋАЊУ ПАРТИТУРУ РАФОВОГ КВАРТЕТА БР. 5

Јужноафрички државник Јан Крис-
тијан Смитс научио је да чита тек
у 12. години, а њог
својаре дане знао је
најмање 5000
књига

МАТЕМАТИЧКИ ПРОБЛЕМИ

Најтежи од свих

После смрти судије и славног математичара – аматера Француза Пјера де Ферма (1601–1656) објављено је његово дело „*Varia opera mathematica*” у коме се појавила и такозвана Фермаова последња теорема која гласи: Ако је n било који број већи од 2, не постоје цели бројеви који би задовољили једначину: $a^n + b^n = c^n$. Математичари су прионули да ово и докажу и ниједна теорема овога света није довела до толиких погрешних доказа мада је, захваљујући баш њима, дошло до великог напретка у теорији бројева. Јуна 1993. године Ендрју Вајлз са универзитета Принстон у САД објавио је да је дошао до доказа за Фермаову последњу теорему, али је децембра исте године издао саопштење да још ради на „израчунавању” које „није сасвим довршено”. Све сумње су развејане када је 1995. Вајлз представио свету свој доказ.

Године 1908. др Паул Волфсхелл завештао је у свом тестаменту 100.000 немачких марака првој особи која тачно докаже Фермаову последњу теорему. То су тада заиста биле огромне паре. Данас, услед разних новчаних колебања, ова награда вреди свега 10.000 немачких марака и још никоме није уручена.

Слово р најмање

Фебруара 1995. године Хиројуки Гото из Токија изрецитовао је у Центру за емитовање програма НХК у овом јапанском граду слово r до 42.195 децималних места.

Најтачнија верзија слова р

Професор Јасумаса Канада са Токијског универзитета израчунао је слово π до 6.442.450.000 децималних места, што је

Александар Крег Ејткин с Новог Зеланда подигао је на квадрат број 57.586 за 2 секунде. Он је испољавао посебан таленат за израчунавање децимала и памтио је вредност броја r до 1.000 децималних места.

Холанђанин Вилем Клајн множио је 2 деветоцифрена броја за 48 секунди, а 6 пута је јавно помножио 2 броја од по 10 цифара просечном брзином од 65,66 секунди.

Прво дете рачунар

Зира Колборн (1804–1840) из америчке државе Вермонт био је прво чудо од дете-

на тражили да израчуна запремину кутије величине 25.145.789 јарди (1 јард = 0,9144 метра) са 5.642.732 са 54.965 јарди у јединицама кубних осмина инча (1 инч = 2,54 центиметра). За ову операцију требало му је 5 сати током којих је обрађивао њиву.

Квадратни корен

Џон Волис, професор универзитета у Оксфорду, Велика Британија, и један од најславнијих математичара свога времена, изра-

АМЕРИЧКИ РОБ ТОМАС ФУЛЕР ИЗРАЧУНАО ЈЕ ИЗ ГЛАВЕ ЗА САМО 1,5 МИНУТА БРОЈ

највише на свету. Он је израчунавао различитим, независним методама, а за поређење резултата послужио се 1995. године компјутерским програмом.

РАЧУНАЊЕ

Најбржи живи рачунари

Јохан Дазе (1824–1861) из Хамбурга, у Немачкој, најбржи је досад познати живи рачунар. Он је у глави могао да израчуна слово r до 205 децималних места, да за 54 секунде помножи 2 осмоцифрена броја, за 6 минута 2 двадесетоцифрена броја, за 40 минута 2 броја од по 40 цифара. Дазе се, иначе, уопште није сналазио у најпростијој математици и није испољавао никакву интелигенцију ни на једном пољу.

Италијан Жак Инауди (1867–1950) могао је да за 21 секунду помножи у глави било коју 2 четвороцифрена броја.

Године 1927. слепи „ментални рачунар” Луј Флери (1893–1980) из Белфора у Француској помножио је у глави троцифрени с двоцифреним бројем у року од 2 секунде и 2 троцифрена броја за 10 секунди.

та у менталном рачунању и прво које је то радило професионално. Он је са 6 година из главе помножио 12.225 са 1.223, у 7. је израчунао од колико се корака од по 3 стопе (1 стопа = 0,3048 метара) састоји 65 миља (1 миља = 1,609 километара). Колборн је касније постао професор латинске, грчке, француске, шпанске и енглеске класичне књижевности на универзитету Норвич у Вермонту.

Множење

Џорџ Паркер Бидер (1806–1878), познат као „Дечак који рачуна”, све до 10. године није научио ни да чита ни да пише, али је већ тада могао да запамти 43 насумична броја пошто би их само једном погледао, а био је у стању да их тачно понови и сат касније. Он је за 6 минута помножио 257.689.435 са 356.875.649.

Неписменом земљораднику Џејдидај Бакстону (1702–1777) из енглеске грофовије Дербишира није требало више од 2 минута да помножи 2 троцифрена броја. Постоји забележен доказ да су од Баксто-

чунао је 1669. године квадратни корен броја 3.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000 „усред тамне ноћи, у кревету, без пера, мастила, папира или било чега одговарајућег” и следећег јутра га забележио. Када је једном замољен да демонстрира своју менталну аритметику, он је узео број од 55 насумице изабраних цифара и добио цео број од 27 цифара приближан квадратном корену претходног броја.

Труман Сафорд (1836–1901) из америчке државе Вермонт почео је у 6. години да испољава вештину рачунања из главе, а у 10. је за мање од 1 минута подигао на квадрат број 365.365.365.365.365.365 добивши као резултат број од 36 цифара.

Таблица

Швајцарски Немац Леонард Ојлер (1707–1783) спада међу највеће математичаре свих времена. Једне ноћи, док га је мучила несаница, он је у глави направио таблицу првих 6 степена свих целих бројева испод 20 и месецима ју је знао напамет.

Слово π до 6.442.450.000 децимала

књиге рекорда” за 1998.

ЏА ТЕОРЕМА

257.689.435
X
356.875.649
ЗА 6 МИНУТА

ОШТО СУ СЕ НОТЕ ИЗГУБИЛЕ ПРЕД САМ КОНЦЕРТ

Календар

Томас Фулер (1710–1790), познат као „Рачунар из Вирџиније”, био је неписмени и неук амерички роб с великом моћи менталног рачунања. Када му је било близу 80 година, он је за 1,5 минута израчунао број секунди у животу човека старог 70 година, 17 дана и 12 сати. Одговор је гласио: 2.210.500.800 секунди. Опоменут да је мало погрешно подсетио је испитиваче да су сметнули с ума преступне године.

ПАМЋЕЊЕ

Пословна документација

Године 1838. Бартоломју Паркер Бидер (1809–1849), млађи брат Џорџа Паркера Бидера званог „Дечак који рачуна”, радио је као статистичар Краљевске осигуравајуће компаније у Лондону. Када је целокупна картотека ове фирме страдала у пожару, он је у року од 6 месеци направио нову по непогрешивом памћењу.

Литература

Два велика немачка математичара, Готфрид Вилхелм Лајбниц (1646–1716) и Леонард Ојлер, знали су напамет „Енеиду”, Виргилијеву епску поему у 12 књига.

Славни француски физичар Андре Мари Ампер (1775–1836) лако је памтио дугачке текстове из енциклопедије, и то из различитих области које су га занимале, од хералдике до соколарства, и могао је без грешке да их понови неких 50 година пошто их је једном прочитао.

Енглески историчар и есејиста Томас Меколи (1800–1859) знао је у 15. години

Доминик О’Брајен за време представљања рекорда у памћењу карата 6. јуна 1996. године у Лондонском зоолошком вртју. Он је тада у року од 38,29 секунди без грешке поновио само једном виђена места свих промашених и с другим картама промашених карата из истој шпиле

СЕКУНДИ У ЖИВОТУ ЧОВЕКА СТАРОГ 70 ГОДИНА, 17 ДАНА И 12 САТИ

наизуст сваку реч из Милтоновог „Изгубљеног раја”, епске поеме у 10 књига.

Јужноафрички државник Јан Кристијан Сметс (1870–1950) знао је напамет 5.000 књига. Овим „хобијем” почео је да се бави у старости.

Маја 1974. године у Рангуну, у Бурми, Бханданта Вицитави Вумса (1911–1993) изговорио је напамет 16.000 страна будистичких канонских текстова.

Музичко памћење

Пошто је само једном чуо Алегријеву композицију „Miserere”, Волфганг Амадеус Моцарт (1756–1791) написао је по сећању комплетно дело.

И румунски виолиниста и композитор Жорж Енеску (1881–1955) имао је изузетно музичко памћење. Једном, док је пробао са Јехуди Мењухином, наишао је композитор Морис Равел одсвирао сонату. Енеску је сео за клавијатуре, затворио ноте и савршено тачно одсвирао то дело по сећању.

Италијански диригент Артуро Тоска-

нини (1867–1957) морао је по сећању да напише комплетну партитуру за Рафов „Квартет бр. 5” да би га извео са својим оркестром на гостовању у Њујорку пошто је у задњем часу откривено да су ноте које су понели нестале.

Памћење карата

Американац Дејв Фароу памтио је, после само једног погледа, низове насумце поређаних различитих карата из 52 шпиле што чини 2704 карте направивши само 6 грешака. Све карте су претходно добро промешане у Музеју Гинисовог света рекорда на Нијагариним водопадима у Канади 24. јуна 1996. године.

Доминик О’Брајен из Велике Британије запамтио је и за 38,29 секунди поновно места свих промашених и насумце поређаних карата из једног шпиле. Рекорд је постављен 6. јуна 1996. године у Лондонском зоолошком врту.

Приредила
Бојана Дожић

Волфганг Амадеус Моцарт имао је, између осталих чаробних талената, и изузетно музичко памћење. Поштом је само једном чуо извођење Алегријевог дела „Miserere” из 9 делова, чије је поше Вагнер чувао у највећој тајносној соби и забележио по сећању целокупну композицију. После поновног слушања исправио је неколико погрешних знакова.

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Рођен у равници, Веселин Живановић одувек је жудео за висинама. Док је био дете, маштао је да ће постати пилот, али је после, кад је одрастао, одлучио да буде падобранац. Није баш био сигуран зашто осим, можда, зато што је био склон вратоломијама у којима је проверавао себе. Због тога му се чинило да је падобранство спорт који може највише да му пружи. Осим тога, Земља је одозго изгледала много лепше. Са висине од неколико хиљада метара његов град, Сомбор, околни салаши, куће, њиве, путеви и раскрснице изгледали су савршено чисто и умивено, као са неке слике. Ван Гогове, увек би помислио, због оних жутих боја почетком лета у којима је највише уживао.

Могу и зуби

Жута је, и иначе, била његова омиљена боја и због тога му је и падобран био у жућкастим нијансама. Понекад су га задиркивали због тога, али он на то није обраћао пажњу. Уосталом, боја падобрана и није тако важна, најважније је да је добро спакован и исправан, мислио је Веселин. Да је баш такав, веровао је и тог недељног јутра пре једанаест година када се укрцао у авион.

Разлога да мисли другачије није имао јер је падобран управо прошао технички преглед. Због тога је, савршено миран и спокојан, и чекао свој ред за искакање.

– Све је било како треба – почео је Веселин своју причу – до тренутка када је требало да активирам падобран. Повукао сам ручицу којом се то ради а она је, на моје велико изненађење, цела изашла. У трену сам схватио да ми је осамнаест

ПОШ ДОБРОГ

неко, негде, извукао граничник који спречава ручицу да испадне. Да ли је то учинио из непажње или зато што је изгубио свој, што се дешава, нисам знао. Није то било ништа страшно, због граничника се не губи глава, једино што ручица, кад испадне, смета при маневрисању. Мени је то, наравно, било добро познато и зато није било места никаквом узбуђењу или, не дај боже, паници. Све је могло да се реши тако што ће се ручица негде закачити и мени је у том тренутку изгледало најпааметније да је држим зубима. Сада сам мирне душе могао да се посветим маневрисању.

Чим се купола отворила, пад је успорен и ја сам могао потпуно да се посветим уживању које је потрајало све до тренутка када је требало да отпочнем с припремама за приземљење. Тек тада ми је синило да није нимало паметно да ми, док се будем спуштао на земљу, ручица буде у устима. У случају да то не урадим савршено спретно, не само што би могло да се догоди да завршим са разбијеним зубима, већ и са пробијеним деснима. Најмудрије је било да је, док још има времена, закачим за нешто друго, рецимо резервни падобран.

Пошто су ми руке биле узете маневрисањем, то баш и није ишло лако, а да једна незгода обично не иде сама, брзо сам се уверио.

Изгубљено време

Док сам се ја борио да причврстим ту несрећну ручицу, дуноу је јак ветар који ме је потпуно окренуо – каже Веселин. – Ја који се толико поносим хладном главом за тренутак сам се збунио. Тек тада ми је постало јасно да сам прилично

погрешио што ручицу нисам, одмах по отварању падобрана, ставио на неко друго место. Сад је било касно да се кајем. Земља ми је била све ближа и више нисам имао времена.

КРАЈ ПОЧЕТКА

Пустолов у
души, Веселин
Живановић никада
није помишљао
да се пустоловине
у неким
случајевима
трагично
завршавају...

О томе шта би све могло да ме снађе ако се ваљано не приземим, нисам ни стигао да размишљам. Једино о чему сам бринуо било је да се, како ми падобранци кажемо, окренем у ветар да

бих ублажио пад. У тим покушајима протекло је неколико драгоцених секунди што такође не би било страшно да падобрану није потребно одређено време да би „прихватио” команде. Е, у

том међувремену добио сам убрзање.

Не губећи главу, потпуно сам се усредредио на оно што сам учио из теорије: шта радити левом а шта десном руком, какве покрете прави-

ти. Све сам то обављао попут аутомата и у мојој свести није било ничег осим тог, хиљаду пута поновљеног поступка.

Када сам већ помислио да ће све добро да се заврши – а био сам само неколико метара од тла – поново ме је подухватио ветар. Пре него што сам успео било шта да учиним, треснуо ме о земљу. Осетио сам страховит бол у нози од кога ми се смрачило. За тренутак ништа нисам видео, а онда су ми заискрили светлаци. У ушима су ми одзвањали афрички бубњеви. Ништа нисам чуо од њих.

Кад ми се поглед мало разбистрио, покушао сам да седнем, али није ишло. Више ме није болела само нога него и потиљак, груди, сваки део тела. Лоше ти се пише, Веселине, рекао сам себи чудећи се како је то небо и даље онако плаво, мислећи ваљда да је и оно морало да се промени.

То што нисам успевао да направим ниједан једини покрет уверило ме је да сам сав поломљен. Тек тада ме је ухватила паника. Почео сам да дрхтим, па да се тресем као да су ме прикључили на струју. Тресао сам се и док су ме стављали на носила и смештали у кола хитне помоћи. Само да нисам повредио кичму, цвилео сам у себи. Бубњање у ушима било је све јаче и на крају више ништа нисам чуо, ни узбуђене гласове мојих другова, ни завијање сирена, ни шкрипу кочница.

* * *

Веселин Живановић добро је прошао ако тако нешто уопште може да се каже за неког ко је имао отворени прелом ноге и неколико сломљених ребара. До повреде кичме, срећом, није дошло. Падобранством се и даље бави, али сада брижљиво проверава да ли је граничник на месту.

Олија Вукадиновић
— деветнаест

ПОДНАТИКНИ

ЗАБАВНИК

Илустровао Бобан Савић

Успешни подносе пораз

Страживачи који су пратили напредовање пет стотина студената једног америчког универзитета, од полагања пријемног испита до дипломирања, закључили су:

Бодови које су студенти освојили на тесту оптимизма поузданије су предсказали њихове оцене у индексу него резултати на пријемном или успех у средњој школи.

Шта је тест оптимизма? Очекивање да ће се ствари у животу кретати у позитивном правцу упркос препрекама и неуспесима.

Доктор Мартин Селицмен, психолог који је радио на истраживању каже: „Тестовима за упис на факулте-

те недостаје део који нам омогућава да сазнамо да ли ће кандидат дићи руке или ће наставити да учи и онда када падне на испитима. Успех не зависи само до интелигенције и талента, него и до спремности да се поднесе пораз.”

Овај стручњак одређује оптимизам према томе како људи тумаче своје успехе и поразе: оптимиста види пораз као последицу догађаја који се могу променити, а песимиста пораз приписује свом личном недостатку који се не може исправити.

Слажемо се са тврдњом да успех, можда и највише, зависи од тога како се подноси неуспех. ■

Ухвати ритам!

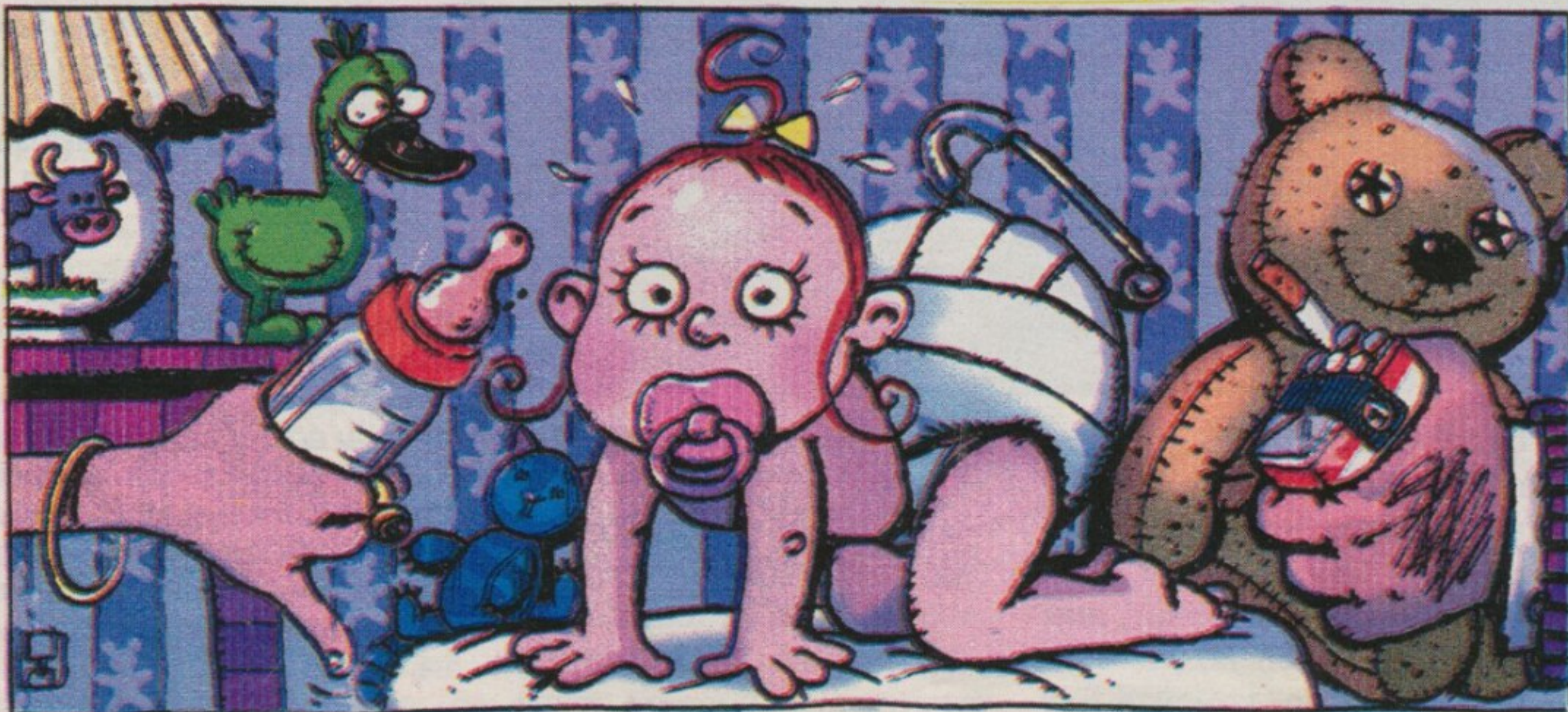
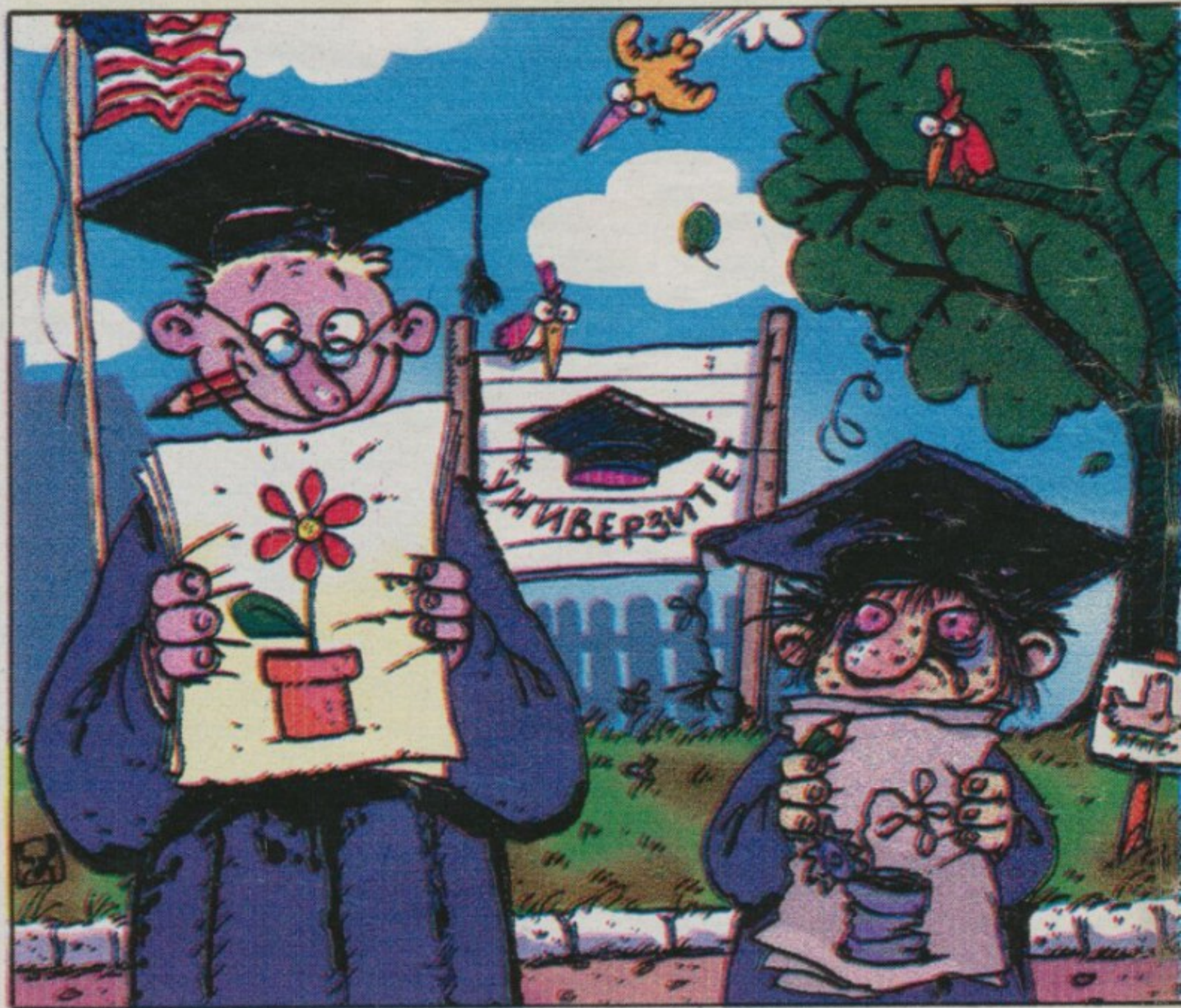
Жена је схватила да је готово са њеним браком када је угледала следећи приказ: на једној забави њен муж и нека друга жена стајали су окренути једно другом леђима, на изглед незаинтересовани једно за друго. У једном тренутку, обоје су у исто време подигли руку – он је додао, а она је прихватила (предмет није битан). Нису се ни погледали, ни договорили – осетили су.

Призор који је пресекао једну жену пример је познате психолошке истине: блискост двоје људи исказује се кроз усаглашеност њихових покрета када су заједно. Овај знак присности и везаности обично је несвестан. Такву усаглашеност запажамо и код добро прилагођених ма-

ма и беба и код парова за које кажемо да „дишу заједно”.

Вероватно је исти механизам у основи процеса који се одвија у супротном смеру – познато је да кретање у истом ритму ствара осећај блискости. Управо у томе и јесте чар модерних игара. Али, то намеће и потпитање: ако са неким не можете да ускладите покрете током плеса, да ли то значи да нећете моћи да се ускладите уопште? Шта ћемо са онима који имају дрвене покрете – јесу ли они безнадежно неупотребљиви? Ако се у нечијој близини осећате угодно и удобно, да ли то значи да вам је та особа потпуно „легла”?

Ето, колико тема за размишљање намеће један обичан податак. ■

Цуцла

Наша кћерка брзо напредује. Изаšla је већ из пелена, само што се још никакo не одваја од цуцле варалице. Лекар каже да се због тога не секирамо јер, наводно, сва деца осећају потребу за цуцлом у оном прелазном периоду између последње флашице млека и прве цигарете”.

Ефраим Кишон, израелски писац у књизи „Код куће је најгоре”. ■

Илустровао Душан Павлић

Нема дана а да се негде у свету не трчи нека маратонска трка, а у таквој, оштрој, конкуренцији организатори маратона довијају се на све начине како да привуку што више, и наравно што више бољих, тркача.

Због тога се ова надметања одржавају на најнеобичнијим местима, свакојаким поводима и под чудним именима.

Шампиони у давању најбесмисленијих назива трци на 42.195 метара свакако су Американци. Они приређују Крваградски, Бакин, Маратон изгубљених душа, Крмеће око, Маратон великог кромпира, па Маратон најдужега дана, па Булдог маратон, Комарац, Грбавчев, па Монструмски. Скоро небеса маратон...

Припреме око одржавања маратонских трка веома су сложене, али ни принети онима које су предузели Новозеланђани. Већ пет година громогласно најављују „Миленијумски маратон“, који ће се одржати у ноћи између 31. децембра 1999. и 1. јануара 2000. године са стартом на најисточнијој тачки земаљске кугле. Једино на том маратону, тврде организатори, моћи ћете први да утрчите у нови миленијум, а то, наравно, опет отвара расправу када тачно почињу 21. век и трећи миленијум нове ере.

Данци и Швеђани намеравају да, некако у исто време, одрже прву маратонску трку између ове две земље. Тада би, наиме, требало да се заврши мост који ће повезати Данску и Шведску, а отвориће га маратонци. Примамљиво, зар не? Мостови су омиљени и незаобилазни на многим маратонима. „Њујоршки маратон“ трчи се преко пет мостова, Тајланђани имају „Река Квај маратон“ који води преко моста на поменутој реци, познатог из Другог светског рата и истоименог филма.

„Евроазијски маратон“, погађате, повезује два континента захваљујући мосту преко Босфора у Истанбулу, а два океана спаја „Маратон два океана“ који се сваке године трчи у Кејптауну. Стартујете на обали Атлантског океана, а онда, обилазећи Рт добре наде, копно стижете до циља на обали Индијског океана.

Од Мртвог мора до Хималаја

Ако вам то није довољно узбудљиво и примамљиво, можете да трчите „Маратон Мртво море“ у Израелу (ако вам буде неопходно освежење, бућните се у воду чак и ако не знате да пливате – нећете потонути због огромне количине соли коју садржи)! Тај маратон, будући да се одржава на око 400 метара испод нивоа мора, препоручује се и онима које на великим висинама хвата вртоглавица. Они храбрији могу да оду у Швајцарску и трче „Девичански маратон“ – од

подизник
ЗАБАВНИК

ТРЧЕЋИ У НОВИ МИЛЕНИЈУМ

МАРАТОНМАНИЈА

ОБУЗЕЛА

СВЕТ

имена планине Јунгфрау (девица) – чији је старт на 566 метара надморске висине, а циљ на 1.809 метара.

Али, и над брдима има брда. Највеће висине досегао је маратон у Непалу – старт на 5.250 метара надморске висине води стазама је-

степени изнад нуле. После тога препоручујемо расхлађивање на „Сибирском маратону“ у Омску, а право освежење можете да потражите (и добијете) на „Маратону хладног чаја“ у Антверпену. Јесте да алкохол и спорт не иду руку под руку, али постоји и трка

Већ неколико година Новозеланђани громогласно најављују „Миленијумски маратон“ који ће се одржати у ноћи између 31. децембра 1999. и 1. јануара 2000. А ако сте нестрпљиви, много је трка на 42.195 метара на којима до тада можете да учествујете. Прва прилика пружа вам се већ сутра, 25. априла: дођите на 11. „Београдски Штарк маратон“!

тија, те није наодмет коришћење боца са кисеоником!

Можда је још већи изазов за издржљиве „Антарктички маратон“ на Острву краља Џорџа, по вечитом снегу и леду. Ако сте зимогрођљиви, можете да бирате између „Маратона златна обала“ у Аустралији, или „Пешчаног маратона“ који се трчи ободом Сахаре на температурама вишим од 45

„Вински пут“ у Луксембургу. Шалу на страну, чашу доброг вина многи сматрају и храном.

Уз звуке цеза

Тачно је, наравно, да се тркачима не препоручују жестока пића, али упркос томе у Прескоти у Аризони одолева маратон „Алеја вискија“. Ни добра музика није заборављена, а њу нуде „Марди

гра маратон“ који се одржава у Њу Орлеансу уз звуке цеза и „Рокенрол“ маратон у Сан Дијегу. Рокери, шта чекате?

Необичан доживљај нуде и организатори „Маратона поноћног сунца“ у Норвешкој. Он се одржава почетком јула за време белих ноћи – кад је поноћ тамо пуна сунца. Исте услове нуде на полуострву Јукон у Канади на „Подноћном маратону“.

Ако не волите сунце, скокните до Орањестада на „Аруба маратон помрачења“, тамо вам неће сметати.

Колико да не лутате: Орањестада је главни град острва Аруба у Карипском мору.

Поштоваоци историје могу да учествују на „Неолитском маратону“ чији је циљ код Стоунхенџа, а да ли је Робин Худ део историје или личност из легенди, сваке године река тркача покушава да утврди трчећи Шервудском шумом на „Маратону Робина Худа“. У Вудстоку, будући да је Сан Дије-го већ присвојио рокенрол, одржава се маратонска трка „Муџке“, а стартери су наизменично Родни и Дел-бој, јунаци истоимене ТВ серије.

Ако желите да

ПО-СТИГНЕТЕ

што бољи резултат, требало би да се определите за Ротердамски, Лондонски, Њујоршки или Бостонски маратон који је већ навршио стоту годину, а ако чезнете само да се забавите, онда препоручујемо Флориду и „Волт Дизни маратон“ у Дизниленду.

Ако немате... времена за лутање по свету, дођите сутра, 25. априла, у Београд. У 10 часова почеће 11. „Београдски Штарк маратон“ који љубитељима трчања, рекреације и забаве старим од 7 до 107 година нуди „Трку задовољства“ на 5 километара, полумаратон (21 километар) и маратон (42,195 km).

двадесет један

VIth SIBERIAN INTERNATIONAL MARATHON

**Saturday
5th August
1995**

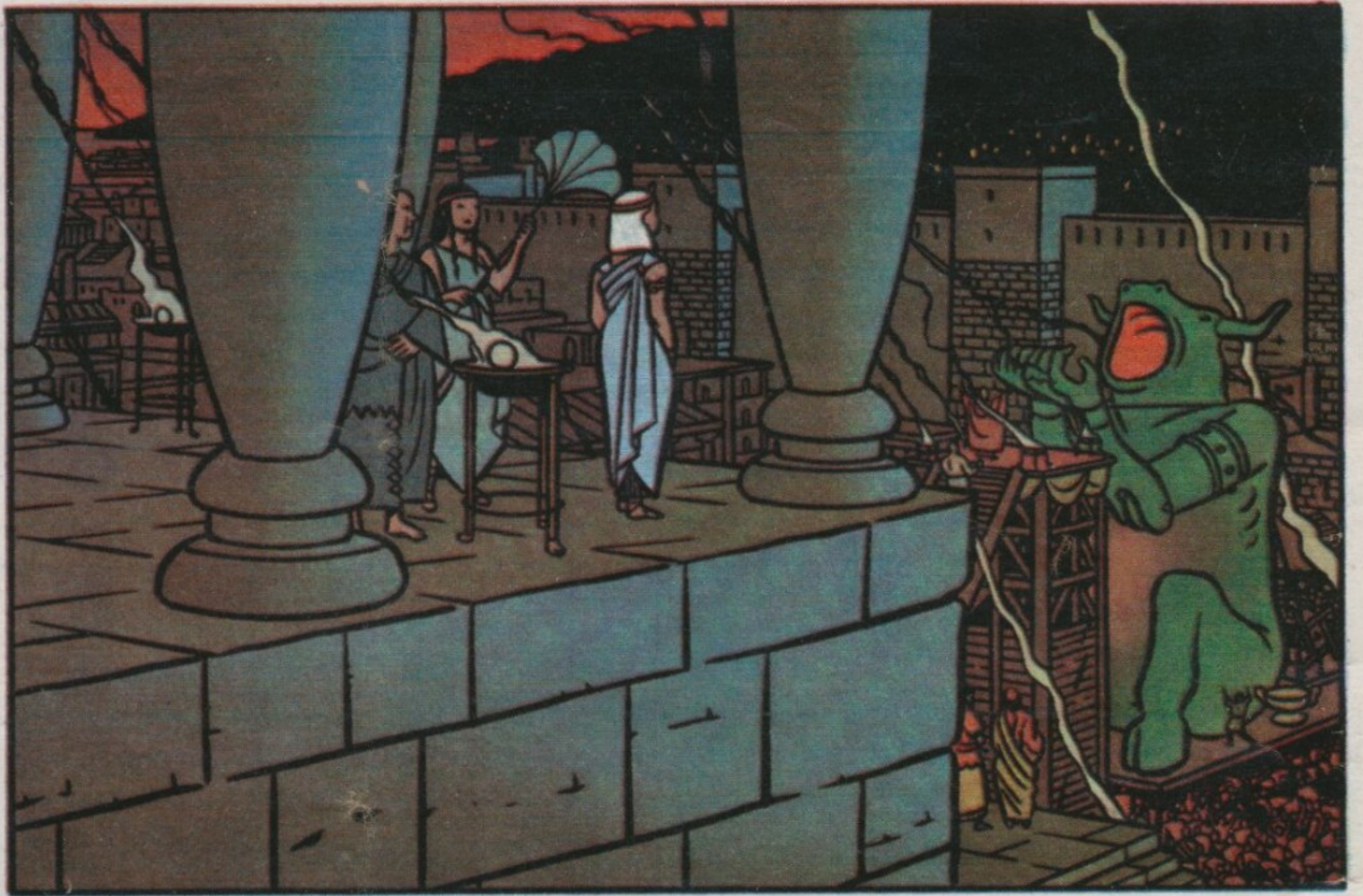
- Entry Fee : 25 USD
- Starting time: 8.30am
- Field: 5,000 (approx)
- Average temperature: 18°C/63°F
- Distance: 6K, half and full marathons

ПУСТОЛОВИНЕ ФРЕДИЈА ЛОМЕБАРА

Картагинска комедија

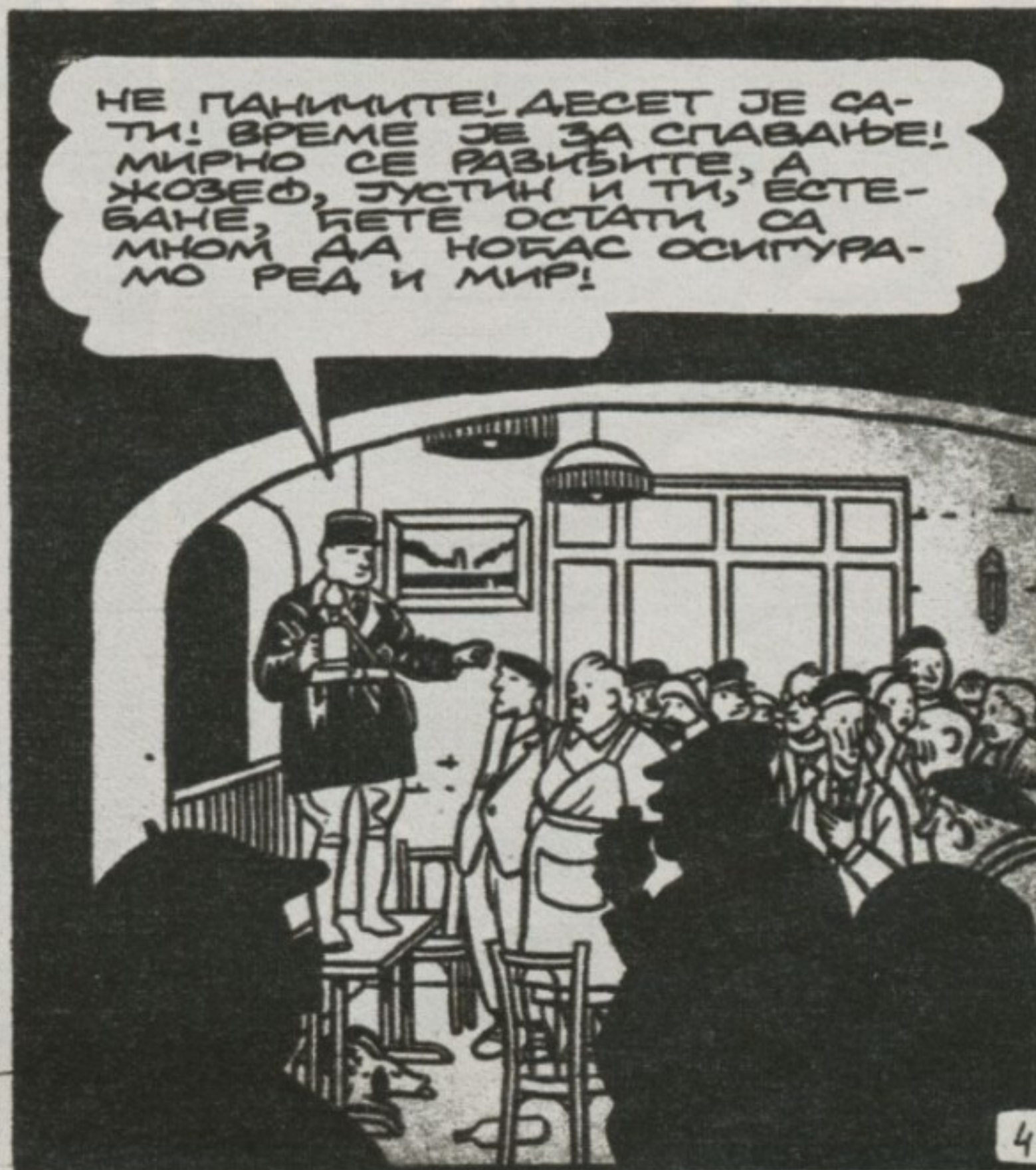
III ДЕО

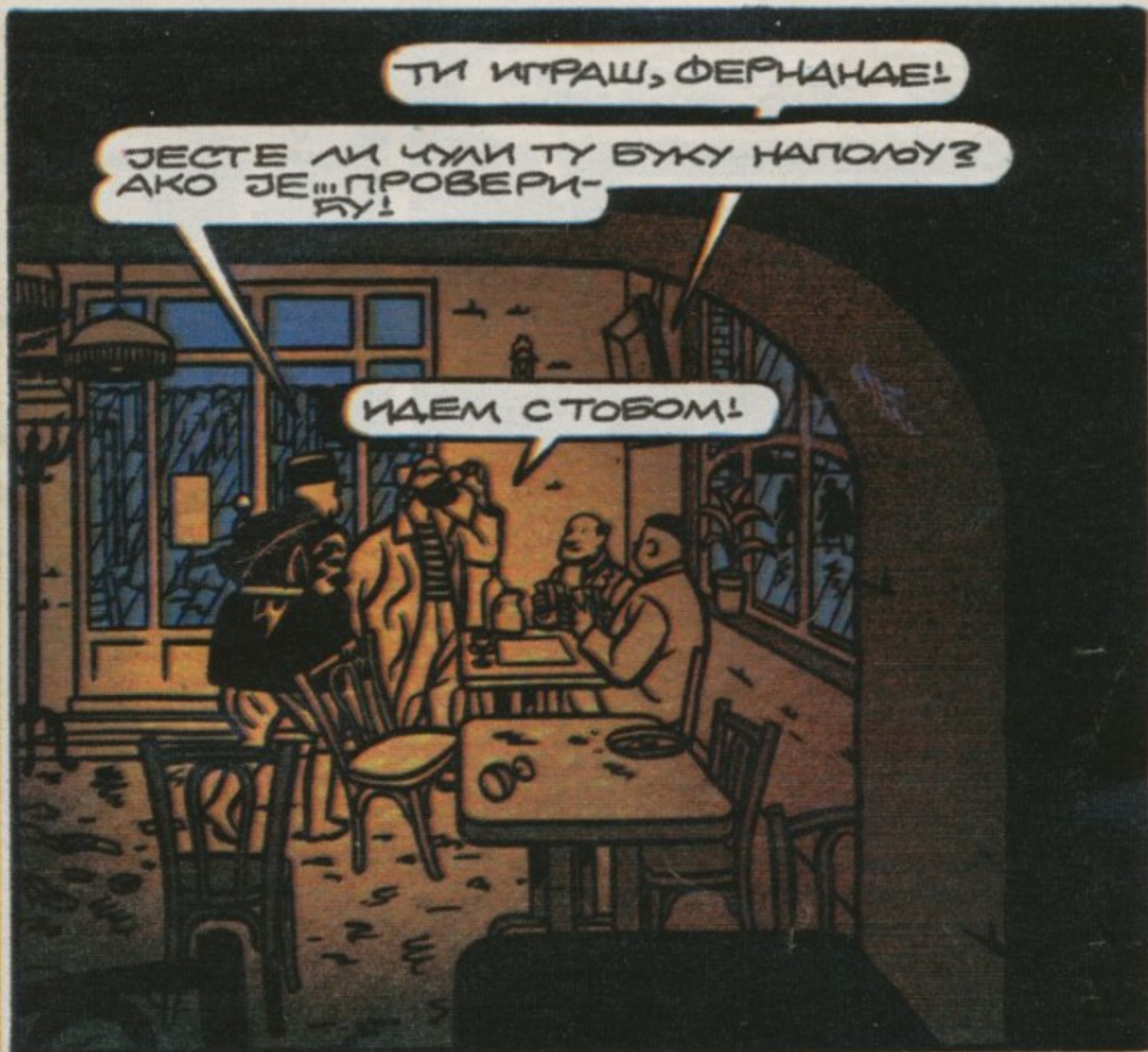
НАПИСАО И НАЦРТАО НВ ШАЛАН

ТИ ИГРАШ, ФЕРНАНДЕ!

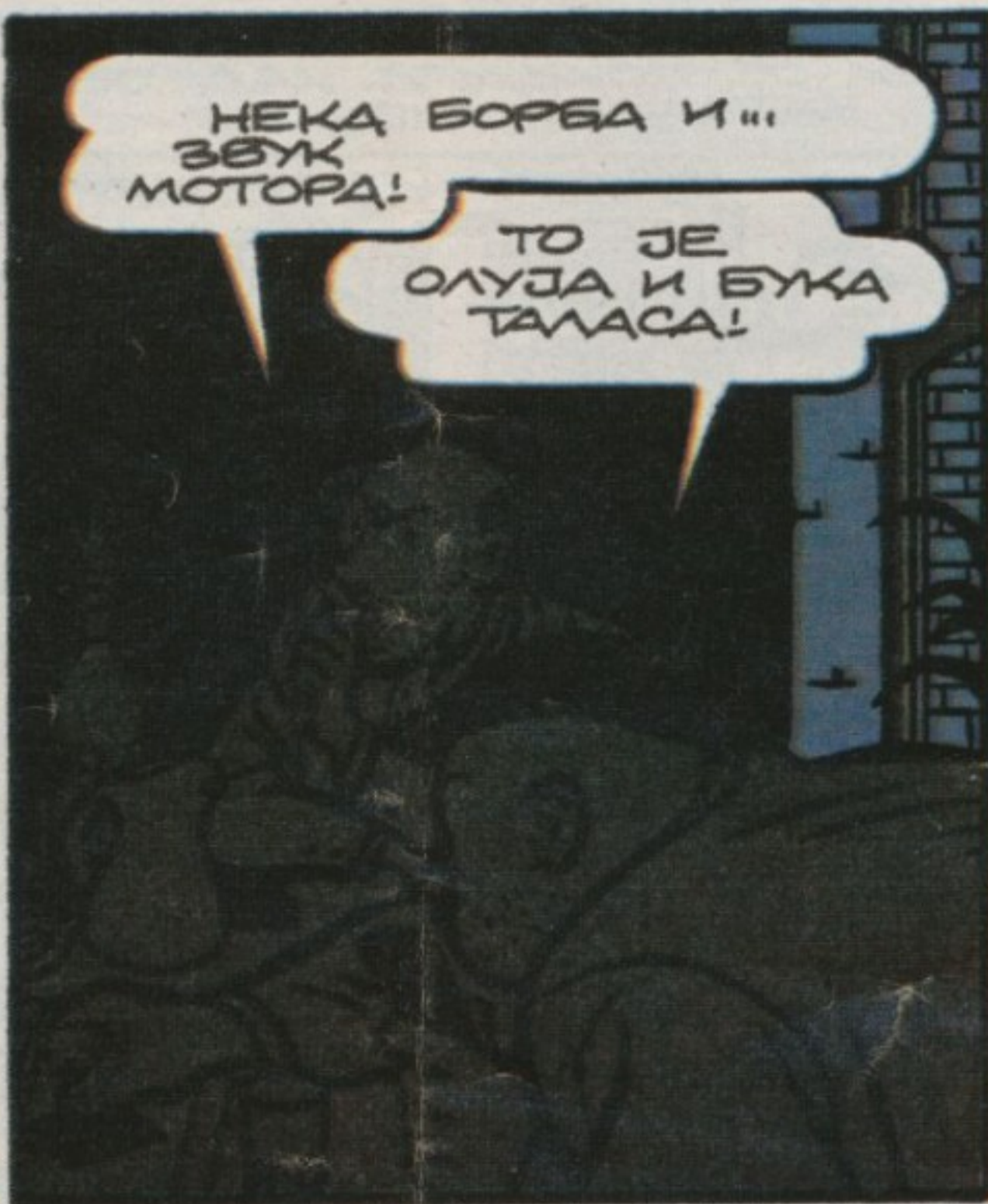
ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ ТУ БУКУ НАПОЛЊУ?
АКО ЈЕ... ПРОВЕРИ-
БУ!

ИДЕМ С ТОВОМ!

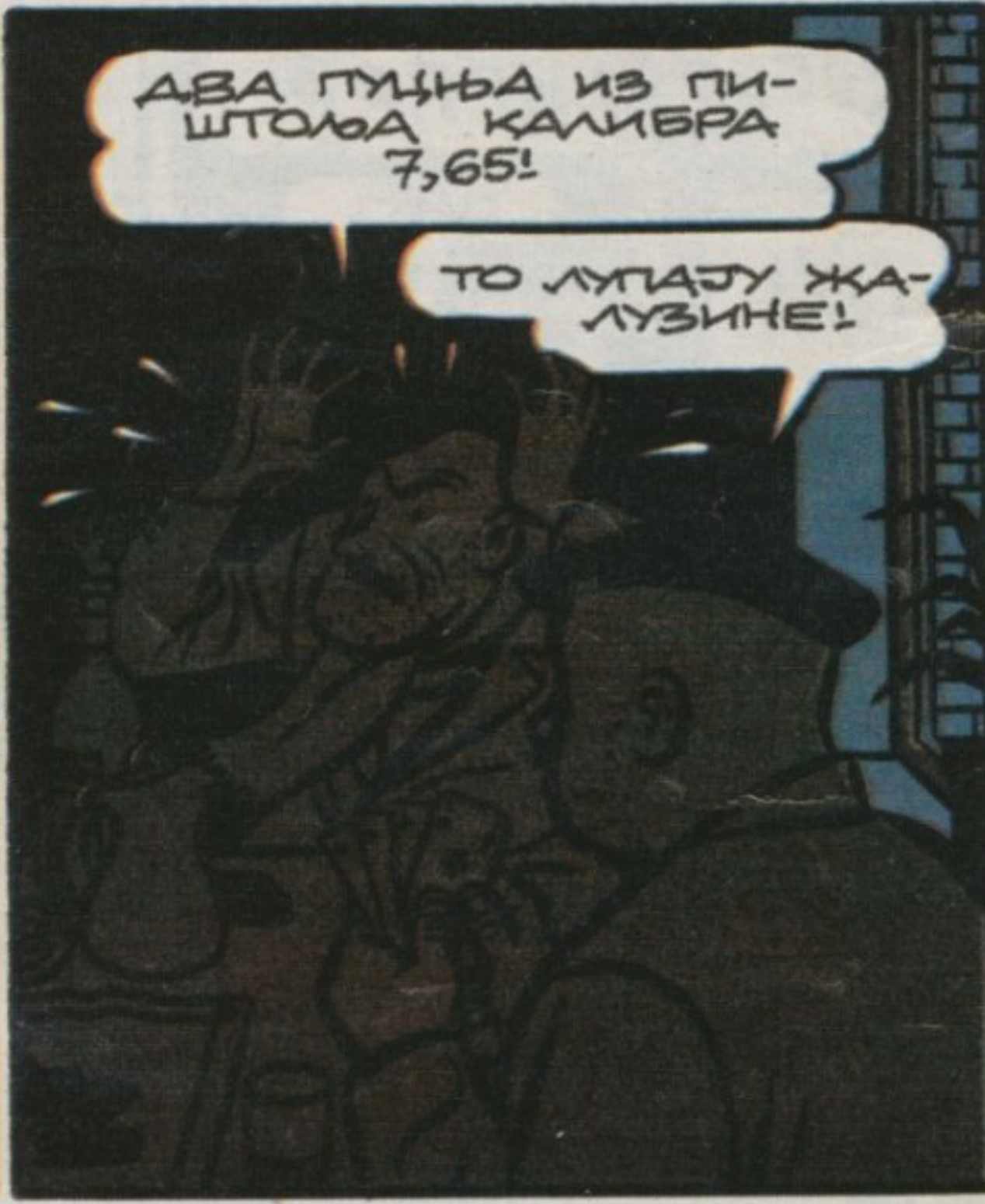
ПСТ! КАО ДА СУ
КРИЦИ!

НЕ! ТО СУ
ФИЈУЦИ
ВЕТРА!

НЕКА БОРЕА И...
ЗВУК
МОТОРА!

ТО ЈЕ
ОЛУЈА И БУКА
ТАЛАСА!

ДВА ПУЦЊА ИЗ ПИ-
ШТОЛА КАЛИБРА
7,65!

ТО ЛУПАЈУ ЖА-
ЛУЗИНЕ!

ЈЕСТЕ ЛИ ПЛУВИ? ГЕ-
НИЈЕ ЈЕ ЖОЗЕФУ ФРАН-
ЦУСКИМ КЛУЧЕМ РАЗЛУ-
ПАО ГЛАВУ!

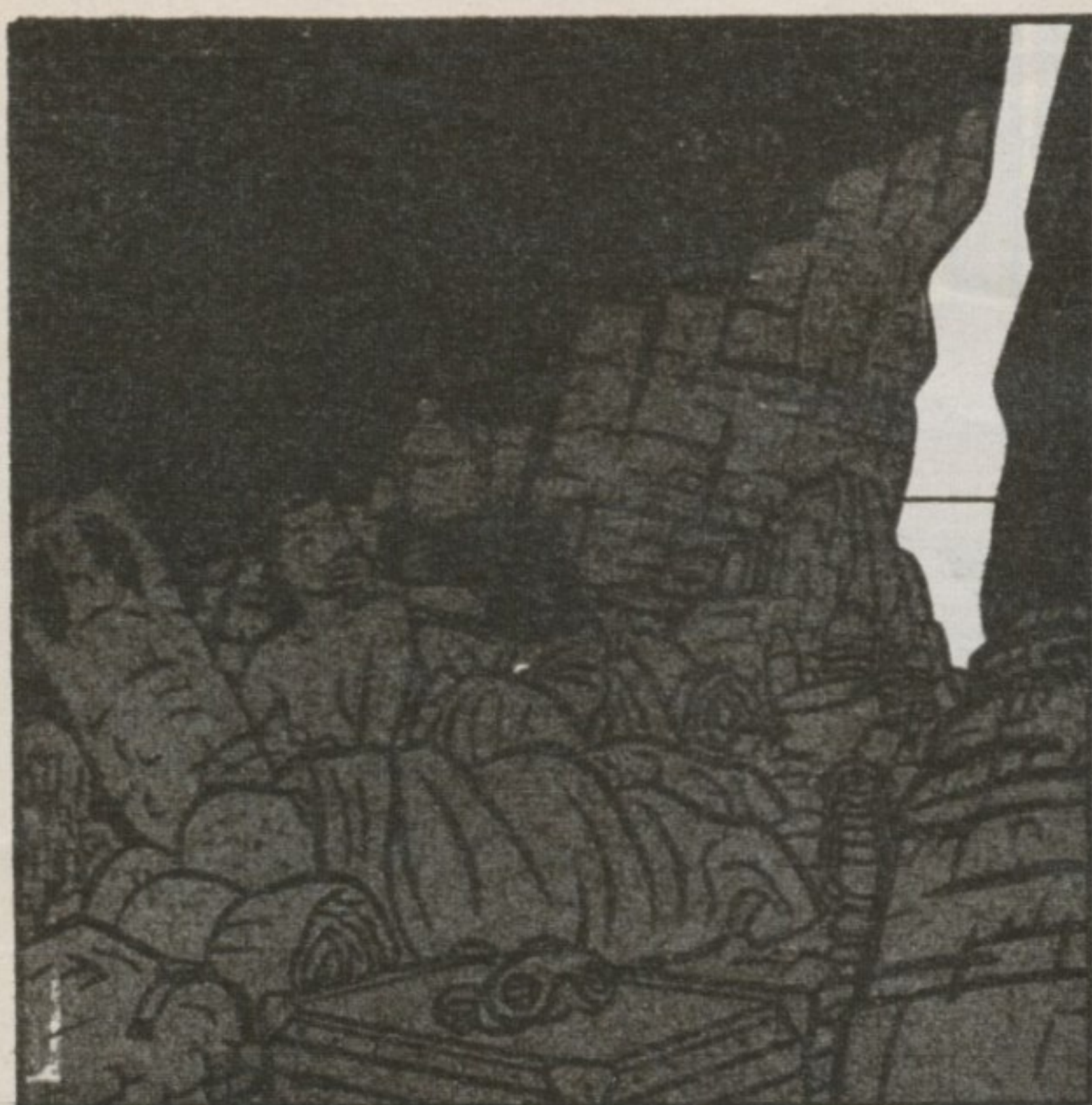
ОХ И ЈЕДАН ОД ОНИХ
КОЈИ СУ ЗЕРИСАЛИ
ПОДМОРНИЦОМ! ПО
ОВОЈ ТАМИ!

КАКО ЈЕ,
ЖОЗЕФЕ?

ДОСТА МИ ЈЕ ЊИХ!
КРАДУ НАМ БЕНЗИН,
РУШЕ ЗГРАДЕ, ОДРОН-
НАВАЈУ ПУТ! ЗАР
БЕМО ПУСТИТИ
ТЕ СТРАНЦЕ
ДА НАС УНИШТЕ?
ПРОБУДИТЕ СВЕ
МУШКАРЦЕ У СЕЛУ!
УЗ ПОМОЋ ПАСА,
ПРОНАђИ БЕМО
ЊИХОВО СКЛОНИШТЕ!

ДОБРО КАЖЕШ!
ПРЕВРШИЛИ СУ
МЕРУ!

КОЈИ ЗАКОН?
КОЈА ПРАВДА?

АХА!

ОДГОВОР!

ЈЕ ЛИ ПРАВДА
ОДРОЊЕН ПУТ,
ПОПЛАВЉЕНИ
ПОДРУМИ,
УКРАДЕНЕ КО-
КОШКЕ, ПОТО-
ПОВЕНЕ БАРКЕ,
ЛЕШЕВИ
У МЕСАРСКИМ
РАДЊАМА?
ОДГОВОР!

ПРЕТЕРАО
СИ, ЕСТЕБАНЕ!
ПРАВДА ЈЕ ПРАВ-
ДА И ВАЖИ
ЗА СВЕ!

ХА! ХА! ЈЕ Л?
ГА ЧУЈЕТЕЗ ДА
НИСАМ ЗА МО-
ЖДА ОДРОЊИО
ПОДРУМЕ, ПО-
ТОПНО КОКОШКЕ,
ПОПЛАВНО ЛЕШЕ-
ВЕ, УКРАО БАРКЕ?
ХА! ХА! ХА! ХА!
СВЕ САМ ИЗМЕ-
ШАО!

ХА! ХА!

ХО! ХО!

ЕСТЕБАНЕ,
ОПТУЖУЈЕМ ТЕ
ДА СИ НА СТЕ-
НИ, ПОШТО
СИ ХТЕО
ДА ЈЕ ИСКО-
РИСТИШ!!!
МИСЛИМ!!!
НЕ СТЕЊУ!!!
ОВАЈ!!!

УКРАТКО,
ОПТУЖУЈЕМ
ТЕ ДА СИ УБИО
МЛАДУ ТУНИ-
ЖАНКУ АБУ!

ЈЕДАН ЧОВЕК
ЈЕ СВЕ ВИДЕО!!!
ЧАК ТИ ЈЕ
ПОМОГАО ДА
ЈЕ БАЦИШ У
МОРЕ! ПОШТО ГА
ЈЕ ГРИЗЛА СА-
ВЕСТ, СВЕ МИ
ЈЕ ИСПРИЧАО!

ХА! ХА!

ЧАК И ДА ЈЕ
ТАЧНО, КОМЕТА
СТИЖЕ
И ВЕЛИКИ ТА-
ЛАС БЕ ПОЧИ-
СТИТИ ВАШЕ
КУКЕ!

КО БЕ ДА БРИ-
НЕ О НЕКОЈ
ЉУДИ КОЈА ЈЕ
СЛУЧАЈНО
УПАЛА У МОРЕ?

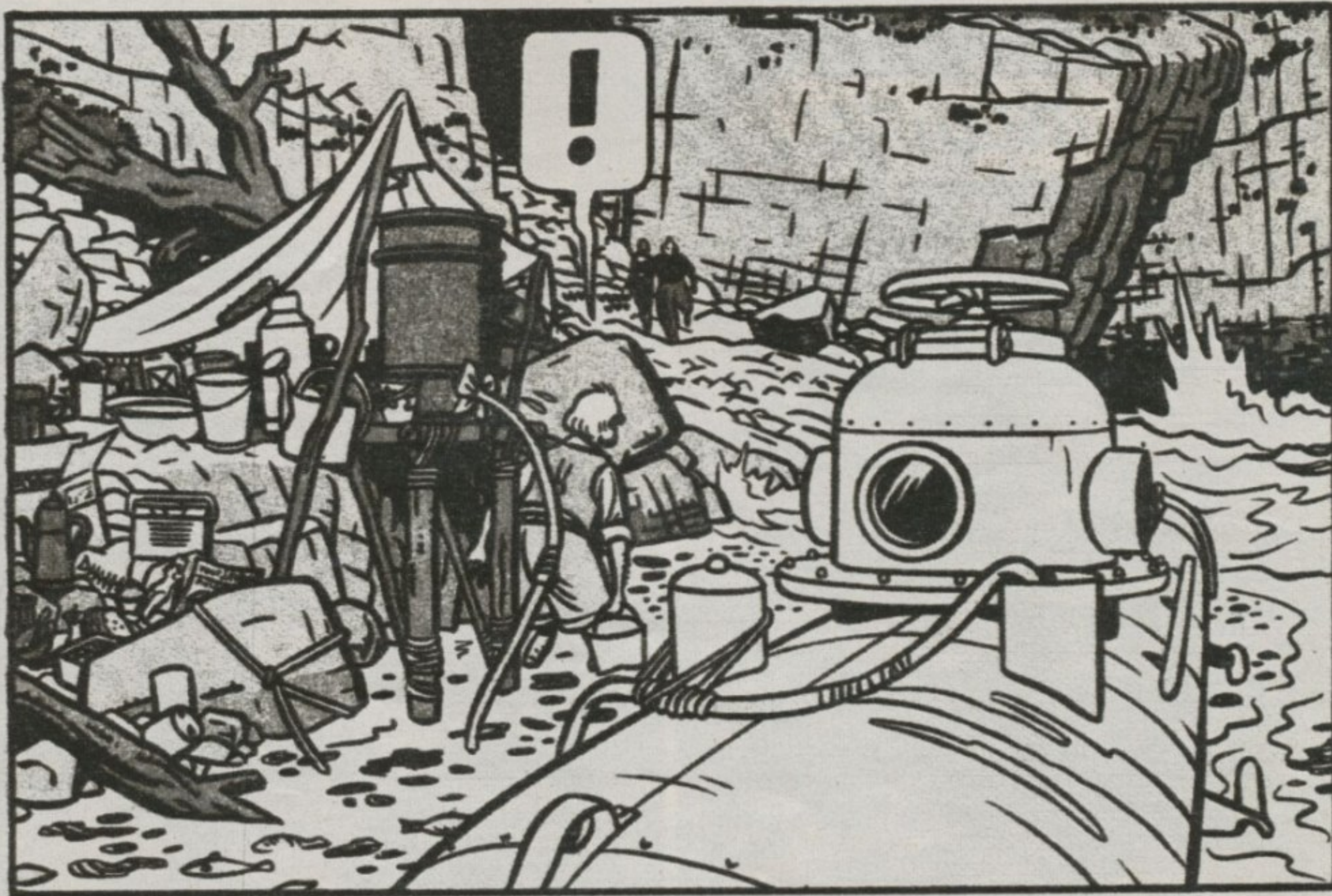
ХАЈДЕ ДА ТИМ ТИПОВИМА ПО-
КАЖЕМО КО СМО!

СВЕ БЕ НАМ
ПЛАТИТИ!

ИЗНЕНАДИ-
БЕМО ИХ!

НИСАМ НАЏАО НИШТА ОСИМ ОВИХ ПРОТЕИНА!

БРРР! ТИШИНА! КАО ДА СЕ БЛИЖИ СМАК СВЕТА!

ЗА ФРЕДИЈА ВИШЕ НИШТА НИЈЕ ВАЖНО!

МММ... МИДАЦ! ОВО ЈЕ СУПЕР! ДИВНО! ХОБЕШ ЛИ, ДИНА?

СРЕБАН ТИ РОБЕНДАН, ДРАГА ДИНА!

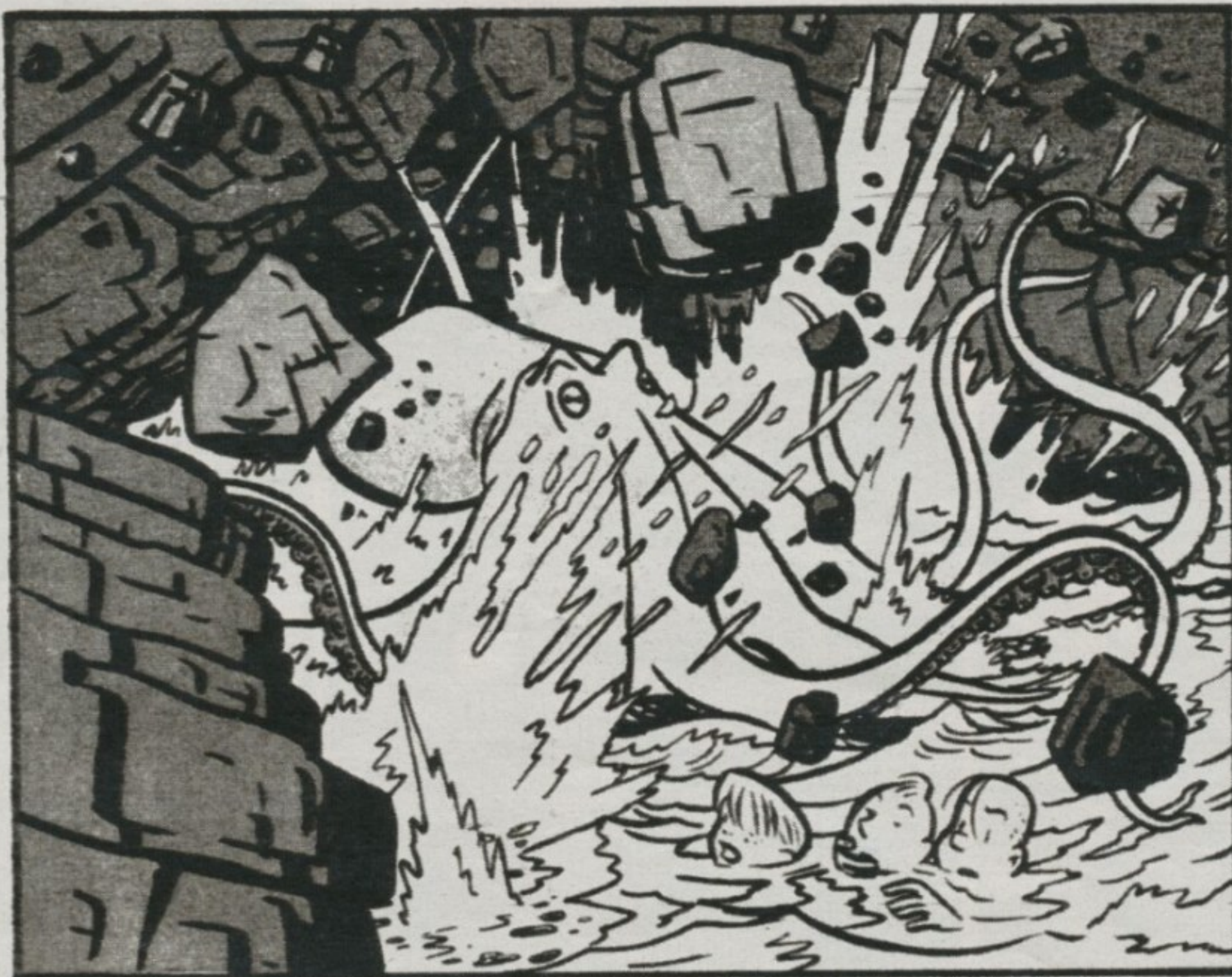
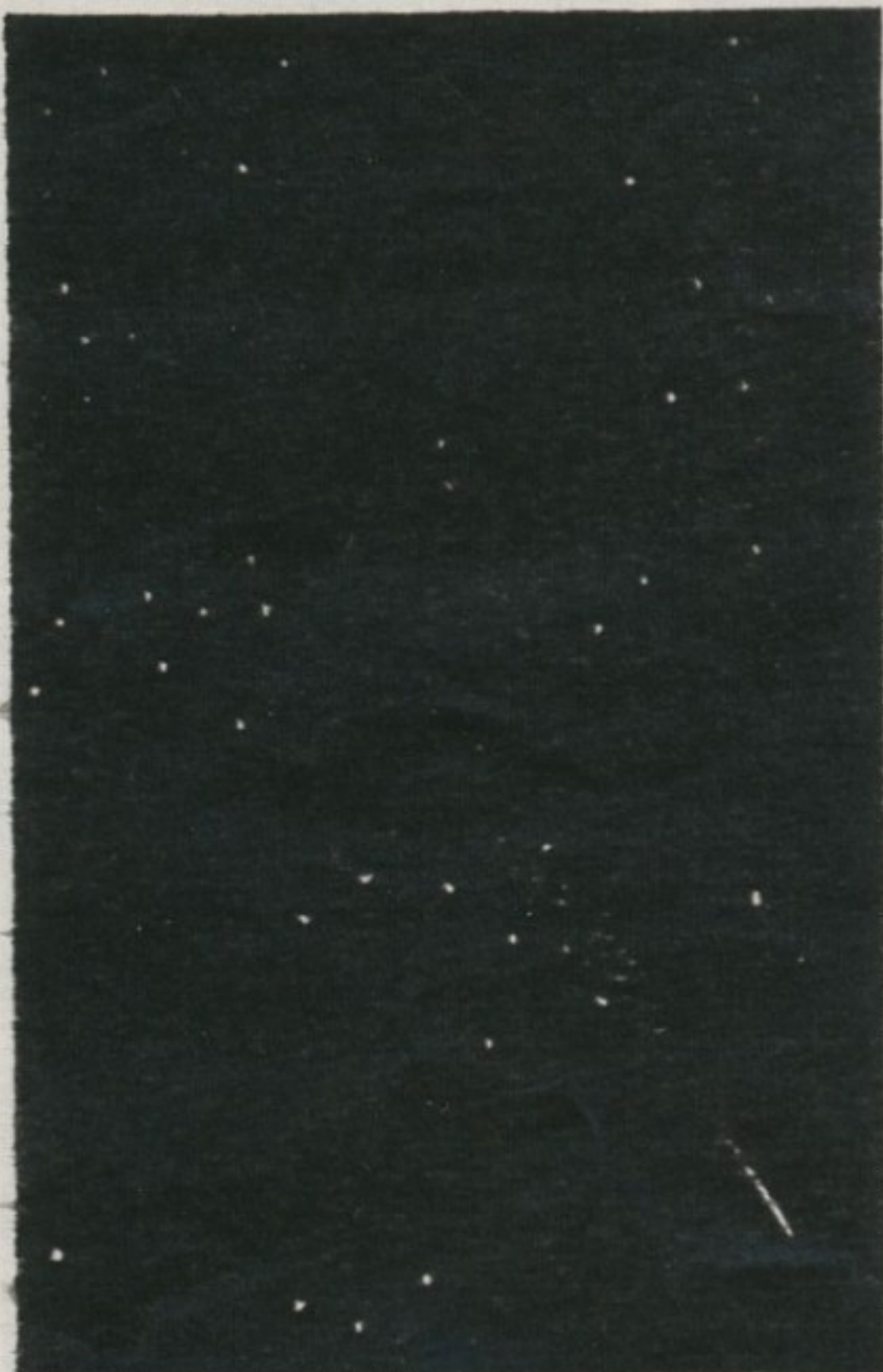
ОХ!

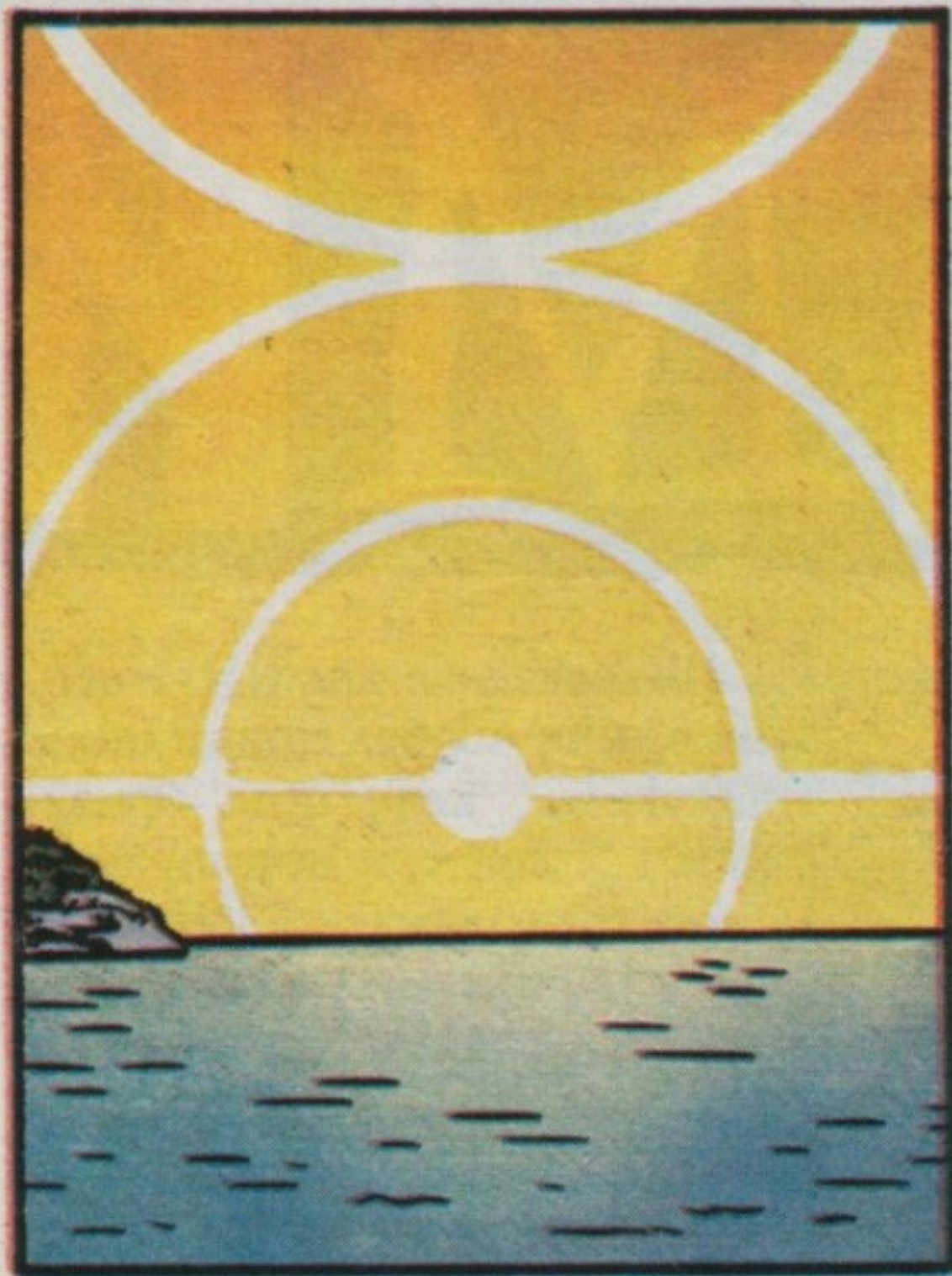

УТАСИ ИХ СВЕ ОДЈЕДНОМ!

ПАНГРАМ је реченица која садржи сва слова алфабета. Речитији писци немају тешкоћа с тим: када је реченица мало дужа, свако слово има прилику да се појави бар једанпут. Али, када се панграм користи као једна од игара с речима, настоји се да се склопи што краћа реченица под условом да има смисао.

На енглеском језику прилично је лако да се начини разумљив панграм када се искористи 30 или више слова, што показују следећи примери:

THE QUICK BROWN FOX JUMPS OVER A LAZY DOG. (33)

од 26 слова. Из „Оксфордског водича за игре речима” преписали смо ове панграме:

Nth black fjords vex Qum gyp wiz.

Quartz glyph job vex'd cwm finks.

J. Q. Schwartz flung V. D Pike my box.

TV quiz drag-nymphs blew cox, J. F. K.

Blowzy night-frumps vex's Jack Q.

Cwm fjord-bank glyphs vext quiz. (Dmitri Borgmann)

НАЂИТЕ НАЈКРАЋУ РЕЧЕНИЦУ!

How quickly daft jumping zebras vex. (30)

Jack daws love my big sphinx of quartz. (31)

Quivering hawk expectorates boozy mad jellyfish. (42)

Sixty zippers were quickly picked from thwoven jute bag. (47)

Ctazy Fredericka bought many very exquisite opal jewels. (48)

How razorback – jumping frogs can level six piqued gymnasts (49)

Ево и панграма који ће подједнако одушевити и родољубе и познаваоце модерног штампарства:

Mix Zapf with Veljovic and get quirky Beziers. (38)

За оне који не знају, „Zapf” је тип слова назван по аутору, чувеном Немцу Херману Цафу, док је „Veljovic” (ITC Veljovic) писмо које је смислио наш, у свету не мање познат, Јовица Вељовић. „Бе-зијерове линије” су оптималне криве које се користе при компјутерском одређивању облика слова. Дакле, „Помешајте Цаф и Вељовић и добићете чудновате Бе-зијерове линије.”

Ево и три француска панграма, од којих је први вероватно најкраћи који Французи имају. (Иначе, у француским панграмима приметно је присуство вискија.)

Whisky vert: jugez cinq fox d'aplomb. (29)

Portez ce vieux whisky au juge blond qui frume. (37)

(Однеси овај стари виски плавом судији који пуши.)

Moi, je veux quinze clubs a golf et du whisky pur. (38)

(Ја, желим пет голф клубова и нешто чистог вискија.)

Један немачки:

Zwei Boxampfer jagen Eva quer durch Sylt. (35)

(Два боксера прогоне Еву кроз све путеве Силта.)

И избор од три холандска:

Och, zwak vormpje blijft exquis ding! (30)

Sexy qua lijf, doch bang voor het zwempak. (33)

Отприлике значи: „Секси тело, али се плаши за купаће костиме”.

Zweedse ex-VIP, behoorlijk gek op quantumfysica. (40)

ПАНГРАМИ

PACK MY BOX WITH FIVE DOZEN LIQUOR JUGS. (32)

THE FIVE BOXING WIZARDS JUMP QUICKLY. (31)

HOW QUICKLY DAFT JUMPING ZEBRAS VEX. (30)

С друге стране, када је број слова испод тридесет, веома је тешко да се склопи разумљива реченица. Постоји само неколико примера панграма од 26 слова, али се сматрају прилично несавршеним јер им недостаје очигледно значење. Ове реченице више личе на вештичје мрмљање или још недешифроване поруке из свемира и то зато што се ослањају на словне ребусе које сакупљају само састављачи укрштених речи или играчи скребла, као и због коришћења необичних хебрејских или велшких речи као што је cwm (чита се кум, а значи: зделаста планинска удолина). Ево једног типичног панграма од 26 слова.

VEXT CWM FLY ZING JABS KURD QOPH.

Два боксера прогоне Еву

Ово значи отприлике: „Узнемирена мува у планинској удолини, крештаво зујећи, боцка деветнаесто слово хебрејског алфабета које је написао Курд.” Дакле, тешко је склопити смислени панграм

тридесет осам

Squdgy fez, blank jimp crwth vox. (Claude Shannon)

Phelgms fyrd wuz guint jack-box. (Dmitri Borgmann)

Најновији мини панграм лута Интернетом под насловом PERFECT PANGRAM.

На тој адреси налази се само једна реченица:

Mr. Jock, T. V. Quiz Ph. O., bags few lynx.

Ради се о господину Цоку, доктору за ТВ квизове, који трпа у џак неколико крзна од риса.

Ево још неколико енглеских панграма за вашу забаву и проучавање (од око стотину примера одабрали смо оне краће, испод 50 слова):

Waltz, nymph, for quick jigs veq bud. (28)

Quick zephyrs blow, vexing daft Jim. (29)

Boys of quartz duck phlegm, vow jinx. (29)

ПОДНИМНИ
ЗАБАВНИК *наставља истражање зајочешћо пре десетак година: покушајте да сročићте иићо краћу реченицу која има смисла и у којој би се нашла сва ћирилична слова. Објављиваћемо најусељије, а најлејшу од најкраћих чека на-трага*

бе и познаваоце модерног штампарства:

Mix Zapf with Veljovic and get quirky Beziers. (38)

За оне који не знају, „Zapf” је тип слова назван по аутору, чувеном Немцу Херману Цафу, док је „Veljovic” (ITC Veljovic) писмо које је смислио наш, у свету не мање познат, Јовица Вељовић. „Бе-зијерове линије” су оптималне криве које се користе при компјутерском одређивању облика слова. Дакле, „Помешајте Цаф и Вељовић и добићете чудновате Бе-зијерове линије.”

Ево и три француска панграма, од којих је први вероватно најкраћи који Французи имају. (Иначе, у француским панграмима приметно је присуство вискија.)

Whisky vert: jugez cinq fox d'aplomb. (29)

(Шведска бивша ВИП /веома важна особа/, прилично је залуђена квантном физиком.) У сва три примера налази се холандско лигатуро 'иј' (спајање два слова).

На Интернету се налази и неколико јапанских текстова са панграмом у наслову, али нисам успео да их прочитам са разумевањем.

Најпознатија и најчешће коришћена енглеска „све-словна” реченица, THE QUICK BROWN FOX JUMPS OVER A LAZY DOG (Брза смеђа лисица прескаче лењог пса), коришћена је да се телепринтер, пре него што се стави у погон, испита да ли

му раде сва слова. Много че-
шће она данас може да се ви-
ди у каталозима типова сло-
ва и стручним часописима из
области писма како би се у
што краћем тексту приказа-
ла сва слова.

Покушао сам да преведем
ову чувену реченицу на срп-
ски језик, али тако да садржи
сва ћирилична слова, што ни-
је било лако, и она, ево, гласи
овако:

**БРЗА ВИЖЉАСТА ЛИ-
ЈА ХОЋЕ ДА ЂИПИ ПРЕ-
КО ЊУШКЕ ФЛЕГМАТИ-
ЧНОГ ЦУКЦА.**

Наравно, ова реченица је,
пошто је у питању превод уз
„строге посебне околности”,
много опширнија од изворне,
која има 33 од 26 слова, док

Док је Фехим у ципу журно
љубио Загу Чађевић, Циле
се ушуњао у ауто. (53/ Д.
Живковић)

Фијуче кошава над оаци-
ма а Иља у гуњу журећи уђе
у суху и топлу избу. (55/ Б.
Делић)

Једна лепа реченица стигла
је и из Словеније и гласи: Ob-
hišici se vije fiziol, ki ga pa tudi
uniči mraz. (Око кућице се на-
лази пасуљ кога уништава
мраз/ аутор Вида Бертонцел.)
Ова реченица има само 38
слова, међутим, словеначко
писмо има 20 сугласника и 5
самогласника. Пропорцио-
нално, та реченица одговара
некој ћириличној од око 45
слова.

Првонаграђена реченица

ЛУТАЈУ ИНТЕРНЕТОМ

су у овој употребљена чак 53
од 30 различитих слова.

Фијуче ветар у шибљу... ко се сећа још?

Што се тиче српског јези-
ка, ствар је сложенија него у
енглеском. Потребан је већи
број слова (30), да се склопи
идеалан панграм и, колико ја
знам, још не постоји ниједан

од најмање слова”. Првоби-
тна правила игре била су да
се сугласници у таквој (на-
равно, смисленој) реченици
смеју појавити само по један-
пут, а самогласници још то-
лико пута да број слова не
пређе 35. Кад је конкурс зак-
ључен, показало се да су за-
хтеви били сувише оптими-
стични: првонаграђена рече-
ница имала је 52 слова (више
се ценила поетичност него
дужина), а реченица са нај-
мање слова на конкурс са-
држала је тек 44 слова! Ево
избора реченица са „Забав-
никовог” конкурса.

Прва награда: Фијуче ве-
тар у шибљу, леди пасаже и
куће иза њих и гунђа у оаци-
ма. (52 слова, аутор Вера Га-
вриловић, Лешница)

Друга награда: Вук Њего-
шу: „Не ломи цабе перо, до-
ђи тићу, чије се фаце заже-
љех” (48/Гордана Лекић,
Стара Пазова)

Трећа награда: Ницо, чеж-
њиво гледаш фотелју, а Бура
и Мика хоће позицију себи.
(49/Будимир Пуљаревић, Зе-
мун).

Људи, јазавац Цеф трчи по
шуми глођући неко сухо
жбуње. (44 слова – најкраћа
на конкурс/Стефан Симић,
Београд)

Љубави, Олга, хајде поћи у
Фуци и чут ћеш њежну музи-
ку срца. (46/ С. Васић)

Боја ваше хаљине, госпо-

ђице Цафић, тражи да за њу
кулучим. (46/ Н. Кузмано-
вић)

Хаџи Ђера је заћутао и ба-
цио чежњив поглед на шољу
с кафом. (47/ М. Јовановић)

Цабе се зец по Хомољу шу-
ња, чувар Јожеф лако ће и ту
да га нађе. (48/ И. Мишулић)

Оџачар Филип шаље осме-
хе туђој жени, а његова кућа
без деце. (48/ П. Новаковић)

Бутић Ђуро из Фоче има
пун цак идеја о слагању ва-
ших жељица. (48/ А. Парамин-
ски)

Цајић одскочи у аут и избе-
же ђон халфа Пецеља и његов
шамар. (48/ Н. Здравковић)

Пламте оаци фабрика и
чађаве гује се из њих дижу и
шаљу ноћ. (48/ С. Нанић)

Ајшо, лепото и чежњо, за
љубав срца мога, дођи у Ха-
џиће на кафу. (48/ С. Р. Пе-
тровић)

Хучи шума, а иза жутог
цбуна и пања ђак у цвећу де-
ље сеји фрулу. (49/ Ж. Дако-
вић)

Фића и Цон пишу, а Божа
уђе и уз њих чита: „Ум цару-
је а снага кладе ваља”. (52/
М. Галасан)

Гоци и Јаћиму из Бање Ко-
виљаче, флаша цина и жеђ
падаху у исту уру. (52/ М. Ар-
сенијевић)

Цаба што Феђа чупа за ко-
су Миљу, она јури Живу, али
њег хоће и Даца. (52/ Ж. Пин-
тарић)

била је веома поетична, дру-
га прилично родољубива, а
трећа сасвим актуелна, али
број слова у реченици није се
примакао фантастичном за-
датом броју од 35, а камоли
идеалном броју 30. Ја сам та-
да, морам да признам, такође
послао неколико реченица
на конкурс, и то под именима
разне деце из комшилука,
али нису биле објављене. Ево
их тек сад:

Љубичасти јеж из фиоке
хоће да пецне рђавог миша
Цоњала. (46)

Цокеј Гаца диже пали фе-
њер и махавши зађе у љуби-
часту ноћ. (47)

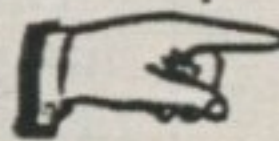
Љубазни фењерџија чађа-
вог лица хоће да ми покаже
штос. (45)

Г. Ђока Жутић из Доње
Шљиве цабе спаја реченицу –
фали му „Ш”. (45)

Реците жељу и биће – ма-
ђија циновског духа из фла-
ше почиње. (47)

Три fine надреалистичке
реченице добио сам од Бран-
ка Милићевића званог Коцки-
ца: он их је склопио, не знају-
ћи ни за панграме ни за кон-
курс „Политикиног Забавни-
ка”, неоптерећен правилима и
без икаквих литерарних амби-
ција – само да би вежбао сле-
по куцање на писаћој машини.
Напомена: фале слова љ, њ и
џ, пошто не постоје на лати-
ничној машини:

Важи, не богоради;

тридесет девет

пример „савршене ћирилич-
не реченице” која би се са-
стојала само од 30 различитих
слова.

Панграме, иако тада нисам
знао да се тако зову, први пут
сам срео 1984. године, када је
„Политикин Забавник” рас-
писао конкурс за „Реченицу

плаћај цех за смеђу чешку ћуфту.

Груби, а фини, долазаху ђацима снежним нечујним шушкавим путићем.

Е.Р.Ц. засад уопште није омогућио количину фришког ђеврека и хлеба. (Е.Р.Ц. = Електронски рачунарски центар) Више од десет година после конкурса дошао сам до неколико правих свесловних реченица нашег познатог језикословца Ивана Клајна (из 1992) у којима су последње две реченице краће од најкраће из „Забавниковог“ конкурса:

Боже, центлмени осећају физичко гађење од прљавих шољица! (48)

Дочепаше њега јака шефица, вођена љутом срцбон злих жена. (48)

Пази, гецо, брже однеси шефу тај ђавољи чек: њим плаћа цех. (45)

Фине цукце озлеђује бич: одгој их п а ж њ о м, стрпљивошћу. (44)

Замишљао би кафецију влажних прстића, црњег од чађи. (43)

Баче, уштеду плаћај жаљењем због циновских цифара. (42)

Алхемија речи

Васпитаван на бајкама и романтичним романима, убеђивао сам себе да идеална реченица ипак постоји и да ће ми се једног дана, као упорном алхемичару, одједном само појавити на папиру. Исекао смо од картона тридесет квадратића и написао на њима тридесет слова, док је десет празних квадратића замењивало додатне самогласнике. Наставивши да упорно комбинујем речи и слова, дошао сам до прилично доброг броја 34:

Цикљаће жалфија између тог бусења и пешчаних двораца. (45)

Зашто гђа Хаџић лечи живце: њена љубав пред фијаском? (43)

Леж хоће пецкањем да вређа љубичастог цина из флаше. (43)

Цеј, љубичаст зец, лаже: гађаше одмах поквашен фењер. (42)

Плашљив зец хоће јефтину дињу; грожђе искамчи цабе. (42)

THE QUICK BROWN FOX JUMPS OVER A LAZY DOG

Илустровао Растко Ђирић

Цак је пун жица: чућеш тад свађу због ломљења харфе. (41)

Чуј, цукац Флоп без даха и с гађењем жваће стршљена. (41)

Ох, задњи шраф на ципу слаб: муж гђе Цвијић љут ко-чи. (40)

Шеф цабе звиждуће: млађи хрт јаче кљуца њеног пса. (40)

Одбациће кавгација плаштом чађ у жељезни фењер. (40)

Дебљи кројач: згужвах смеђ филц у тањушни цепић. (39)

Цо, згужваћеш тихо смеђ филц најдебље крпењаче. (39)

Штеф, бацих сломљен де-чји зврк у цеп гђе Жуњић. (37)

Интернет адресе:

<http://homepages.enterprise.net/pdds/pangram.html>

<http://xraysgi.ims.vconn.edu:8080/rpa-output/language/english/sentences/pangrams>

<http://qent.w3.org/ForK-archive/summer96/0298.html>

<http://www3.mistral.co.uk/pipes/pangram.html>

<http://twinge.ncsa.uiuc.edu/tableof/mrjock.html> (Perfect Pangram)

<http://www.tardis.ed.ac.uk/ajcd/type/pangram.html>

<http://twinge.ncsa.uiuc.edu/tableof/Pangram.html>

Дебљој згужвах смеђ филц у њен шкрт цепчић. (34)

Што је реченица краћа, све више тежи да личи на ону са Мувом Која Боцка Хебрејско Слово. Кад се зађе у реченицу испод четрдесет слова, главну улогу имају речи које се састоје скоро само од сугласника. Помаже ако се направи мали списак таквих речи – при избацавању или мењању самогласника током комбиновања треба бити спреман да се промене целе речи а тиме и смисао реченице. Ако најпре упослите оне ређе сугласнике као што су цхфђжњљ... остали се лакше комбинују. При крају је обично најтеже – увек остане неколико глупих слова која ни-где не могу да се ћушну.

„Забавник“ вас поново позива да сročите ИДЕАЛНИ

ЋИРИЛИЧНИ ПАНГРАМ. Или једноставно – што краћу реченицу која садржи сва ћирилична слова. Најлепше би било да се не појављује ниједно лично име, а нарочито треба избегавати

марсовска имена, као што су Шћцмљ или Ћђшжчић.

Да вас подсетимо: ћирилица има тридесет слова и то су (по азбучном реду, да се не увреду):

АБВГДЂЕЖЗИЈКЉЉМЊОПРСТЋУФХЦЧЦШ.

У доба „Забавниковог“ конкурса чинило ми се да је то само забавна енигматска игра. Међутим, касније сам схватио да су „свесловне“ реченице веома корисне и употребљиве у свим приликама где је потребно испробати тастатуру или приказати изглед свих слова алфабета. Била би то, вероватно, крунска реченица у сваком буквару. Па има ли од тога веће и лепше награде за оног ко такву реченицу смисли? Убеђен сам да нам је заиста потребна једна лепа реченица као она чувена енглеска са Брзом Лијом и Лењим Псом коју би сви прихватили и користили. Чекаћемо да нам пошаљете такву реченицу и наградити је.

Расћко Ђирић

ПОДРУЖНИК
ЗАБАВНИК

povedi mamu

u Diznilend

5 dana u EuroDiznilendu
za mamu i tebe ako sakupiš
omote 2 razlicita "KISSA"
+ jedne "LACTE" + jedne
"3 BIT" čokolade i pošalješ
na adresu:

naogradna igra

AXXON®
AXXON TRADING Ltd.

Bulevar JNA 177
11000 BEOGRAD

SOFTWAREVISION

Kraft Jacobs Suchard/Pavrides

ФАНТАСТИКА

Урађује
др Зоран Живковић

СТИВ АЛЕН

Тог септембарског дана 1978. године време је било помало облачно тако да се, ту и тамо, у гомили која је хрлила према стадиону чуло: „Само да не падне киша“. А маса је била непрегледна. Људи су излазили из аутомобила, подземне железнице и, као мрави у колони, журно ишли сви у истом правцу.

Улаз на стадион био је бесплатан. Довољно је било да недељу дана унапред телевизија и штампа обавесте о предстојећем догађају па да се окупи више од шездесет хиљада људи. Толику пажњу највише је привукао говор председника владе:

– Са великим занимањем пратили смо суђење професору Кетрицу – председников говор преносиле су све телевизијске станице. – Рано јутрос донета је пресуда о његовој кривици. Ту пресуду је нешто касније потврдио и Врховни суд. Бела кућа одлучила је да о том догађају одмах обавести јавност како би се што пре заказало оно што је неминуовно. Јавна мржња почиње сутра, тачно у четрнаест часова и тридесет минута. Место догађаја – њујоршки „Јенки“ стадион. Ваше присуство је пожељно у што већем броју...

Већ у тринаест часова четрдесет два

шко је могло да се нађе иједно празно место на стадиону. Чланови посебних јединица за-тво-ри-

ли су улазе да незадовољни људи, који су

остали на улици, не провале у стадион.

Седећи у гомили, Фредерик Трауб радознано је гледао ка рингу подигнутом на средини терена. Двоструко већи и виши од оног предвиђеног за боксерске окршаје, деловао је застрашујуће. У средини је била постављена само обична дрвена столица

и микрофон смештен на левој страни, близу конопаца.

Међу гледаоцима се чуо уобичајен жагор. Али, када је, нешто после два, на стадион изашло неколико учесника обучених у свечана црна одела, проломio се плесак. Било је очигледно да окупљени једва чекају да догађај почне.

Трауб је ослушкивао шта причају људи око њега. Разговарало се о спорту, времену, о томе шта је било претходне вечери на телевизији и о још хиљаду других важних и неважних тема. Једино што нико, задивно чудо, није помињао била је – мржња.

– Без обзира на све што си покушао да ми објасниш – Трауб се обратио другу који га је и увео на стадион – све ово тешко да могу да разумем.

– Како то мислиш? – друг га је гледао у чуду.

– Па, знаш, све ово – руком је показао по трибинама. – Како је све почело, како сте схватили да то можете да урадите?

– Бојим се да ти нећу дати баш тачно објашњење, али мислим да је све кренуло од идеје неког типа са Дјук универзитета. Тај професор је, чини ми се, први научно до-

казао да ум може да надзире материју.

– Урадио је то с коцкицама, зар не? – питао је Трауб.

– Да, видиш да знаш. Нашао је неке коцкарце који су бацали коцкице успевајући да контролишу правац њиховог кретања. Тако је тајна била разоткривена. Ради се, заправо, о томе да су ти људи који

JAVNA

МРЖЊА

Илустровао Добросав Боб Живковић

су могли да надзиру коцкице само мислили да то могу.

Трауб је помно слушао свог друга приметивши да су се још неки, који су седели у близини, такође напрегли да чују наставак објашњења.

— Тако је одржан скуп око две хиљаде људи чији је једини задатак био да се напрегну не би ли, снагом ума, одреди-

ли правац којим ће се кретати коцкице. У осамдесет одсто бацања постигао се жељени резултат.

— А када су први пут неживу природу заменили живом? — Трауб није одустајао.

— Проклет био ако знам — видело се да се пријатељ заморио од толиких Траубових питања, али се уздржавао трудећи се да задржи осмех. —

Ваљда пре неколико година када је влада одлучила да почне с јавним опитима. Мада се црква у почетку бунила, ова-

— Добар вам дан, даме и господо. У име председника Сједињених Америчких Држава имам част да вас све поздравим и пожелим вам добродошлицу на још једном скупу јавне мржње. Овде смо сви само из једног разлога. Сву нашу мржњу треба да усмеримо против професора Артура Кетрица чија је кривица доказана.

На сам помен Кетрицовог имена стадион је експлодирала, из свих грла чули су се звуци негодовања. Према средини терена полетеле су боце, упаљене су бакље, зачули су се усамљени бубњари.

— Пре него што наставимо, дао бих реч пречасном Чарлсу Фулеру који ће се помолити и за душу овог јадника који стоји пред вама, као пред лицем правде, и за све вас.

После изговорене молитве стадион се умирио на неколико тренутака, а онда поново експлодирала, чини се још већом жестином. До тада углавном мирни, гледаоци су устали са својих места вичући из све снаге.

— Добро — спикер је покушао да умири масу. — Сви знате да нам предстоји важан посао и свесни сте како ћемо га обавити, зар не?

Као да су само на то чекали, окупљени су углас изговорили једно отегнуто, претеће „да“.

— Па, хајдемо на посао! Али, најпре ћу вам представити човека о коме, сигуран сам, нема потребе много да се прича. Даме и господо, данас је са нама некадашњи директор Универзитета Харвард, велики родољуб, велики Американац, садашњи саветник државног секретара, уважени доктор Хауард Велтмер!

Тек тада је изгледало да је стадион потресао земљотрес велике силине.

— Хвала, хвала — доктор Велтмер дубоко се клањао одушевљеним гледаоцима. — С обзиром да сви добро знамо шта нам ваља чинити, да не губимо више време. Молим све присутне да сву своју енергију, сву своју жељу, све мисли и снагу ума усмере на једном циљу: уништимо ово биће које тешко да може да се назове човеком. Погледајте овог људског црва, некада познатог доктора Артура Кетрица.

Маса је све више урлала.

— Молим вас да сви устане-

те, свих седамдесет хиљада, колико ми је речено да је присутно на стадиону и да прво погледате у очи овог издајника. Желим да, својом концентрацијом, допрете до ума овог бедника који је гори од најгорег убице. Починио је издају и за то мора да испашта. Нека му буде јасно да је одбачен од свих, да више не постоји ниједна особа на овом свету која га воли.

Трауб је невољно устао са свог седишта и, уместо ка средини терена и рингу у коме је стајао доктор Кетриц, поглед је усмерио на људе који су га окруживали. До тада на изглед мирни, обузети свакодневним бригама, претворили су се у звери, стиснутих песница и погледа од којих је Трауба подилазила језа.

— Хајдемо, још јаче, још жешће! — сада је и Велтмер викнуо на сав глас.

Потпуно збуњен оним што се око њега дешава, Трауб је осетио како му је крв јурнула у главу, срце му је убрзано тукло, обузимало га је чудно осећање. Иако је и даље добро знао да не мрзи Кетрица, није могао да порекне да му се у душу уселила мржња, ни сам није знао ни против кога ни чега.

— У име ваших очева и мајки, у име рођене и још нерођене деце, молим вас да из својих срца ослободите презрење, усмерите своју мржњу на овог јадника који нема ни толико достојанства да не плаче. Мрзите ли овог човека? — урлао је Велтмер.

— Дааа! — одговарала је гомила.

— Сада упућујем молбу свима вама који данас, нажалост, нисте са нама. Придружите нам се! — настављао је Велтмер. — Сви ви који нас гледате путем телевизије, устаните! Окрените се на исток, окрените се према Њујорку и дозволите да мржња настани ваша срца. Усмерите је ка овом беднику који се грчи преда мном!

Трауб је узео двоглед да лик доктора Кетрица приближи не би ли што јасније видео шта се тачно догађа у рингу. Јадник се трудио да остане усправан, али су му ноге отказивале. Црвен у лицу, плакао је као дете. А онда, не верујући да је то могуће, Трауб је видео како се најпре један, потом и други рукав Кетрицове кошуље пуши. Лизнуо је пламен. ■

В. С.

ОНА ЈЕ И РУЖУ ЗБАЦИЛА СА ТРОНА

КАМЕЛИЈА

Цвет из Азије у Европу је прокријумчарио један
диломаџа који је важио за лукавог човека. И, срећом,
при њом појавио се...

Више латица

Миленијуми гајења, одабирања и укрштања различитих врста камелија (као што су *Camellia japonica*, *Camellia saluenesis*, *Camellia reticulata*) довели су најпре до стварања полудуплих хибрида (између 5 и 9 редова латица), па до дуплих (9–20 редова латица).

Петог фебруара 1847. угасио се живот двадесеттворогодишње Мари Диплеси, која ће послужити као узор за главну јунакињу „Даме с камелијама“ Александра Диме. Сина Цео Париз био је у жалости, а црква Мадлена буквално затрпана камелијама, цветом које је прославила позната куртизана.

Лак мирис

Камелија готово и нема мирис! Квалитет за даму с камелијама Александра Диме која је боловала од туберкулозе, не и за данашње љубитеље! Ботаничари су се зато потрудили да укрштањем лако „напарфемисху“ цветове биљке тако да се данас може наћи педесетак мирисних варијетета камелије

Коврцава као божур

У облику зделице за ракију од пиринча, балетске сукњице или божура (горе), латице се расцветавају, „гужвају” или уврћу, већ према хировима селекционара.

Стручна мешавина боја

Човек користи спонтане природне измене да би добио шарене цветове. Бело, ружичасто и црвено чине основну палету. Жута је још увек врло бледа.

Цвет отпоран на мраз

Тренутно се много ради на подврстама отпорним на ниске температуре, све до -20°C „Креатори” користе једноставне цветове чије је срце мање изложено хладноћи него код црепасто грађених цветова.

Залеђена краљица

Круна од прашника

Не експериментише се само с латицама већ исто тако и са мушким „срцем” цвета, прашницима. Ови које видите шире се у облику широке жуте круне због чега су Јапанци цвет назвали „Хиномару” – јапанска национална застава.

Научно слагање слојева

Све су латице црепасто поређане, као крљушт код риба. Савршена „техничка градња” с великом маном: цвет је неплодан јер уопште нема прашнике!

Густи, шарени, коврцави

– цветови расту по жељи колекционара

Што већи цвет

Американци имају чудан обичај да „допингују” цвеће биљним хормоном гиберелином тако да цвет буде двоструко већи (до 20 см у пречнику). Циљ: победити на такмичењима за што већу камелију. Једина мана овог допинговања – даје потпуно безбојан цвет.

Готово смо сигурни да не знате (чак је и за „Забавник” то била новост) да се у свету годишње попије више чаја од камелије него кафе! Познате су и бројке: билион (хиљаду милијарди) шољица чаја од камелије према 860 милијарди шољица кафе. Или: два милиона тона пупољака камелије заврши у кључалој води... У ства-

четрдесет пет

ри, само *Camellia sinensis* даје чај – то је једина врста из огромне породице ове грмасте биљке која у себи садржи читавих пет одсто теина, што ће рећи кофеина! Баштенске камелије, рецимо *Camellia japonica*, не садрже тих драгоцених пет одсто теина у листићима који би се растворили у топлој води.

Камелија није победила само кафу: са 32.000 варијетета подељених у 200 врста ова азијска биљка збацила је са трона чак и краљицу вртова, ружу!

Британија: оборила и краљицу Викторију

Европљани, вероватно, још дуго не би знали за баштенску, украсну камелију да је један лукави дипломата није (случајно!) увезао у Европу у 18. веку. У то време Стари свет је почео да открива чари чаја који је увозила Источноиндијска компанија. Али, ови листићи били су врло скупи, па су Британци, у жељи да заобиђу услуге Кинеза, на све начине гледали да биљку прилагоде било својој земљи, било поседима на својим индијским острвима.

Младице камелије, добивене у замену за опијум, најзад су укрцане на брод Њеног краљевског височанства... И мада је путовање потрајало скоро шет месеци, биљке су преживеле. Али, које разочарење Енглеза када су видели да се из биљке није развила чајна

Чај се прави од једне једине врсте камелије, пореклом из Кине, која се гаји и у Индији, Јапану, Шри Ланки... Дивљи чајевац може да израсте и до 20 метара висине

Camellia sinensis већ пре-красна *Camellia japonica*! Ипак, цвет је био тако очаравајуће леп да су Британци, кад их је прошла прва срџба, унајмили нове бродове и послали у потрагу за другим украсним врстама по забитим крајевима Азије! И сама краљица Викторија, коју није било лако тронути, толико се обрадовала новом цвету у својој земљи да је сва поносна изјавила: „Јесте да немамо планине, али зато имамо камелије!”

Британски монопол на камелије престао је, кажу, кад је краљичин баштован прешао да ради за напуљски двор и са собом понео драгоцену садницу. Биљка се тако успешно прилагодила новом поднебљу да је краљица, супруга Наполеоновог брата, послала биљке својој јетрви, француској царици Жозефини.

Француска: плакање у хору

У овој земљи цвет се врло брзо прославио и постао обавезна украсна биљка у кућама виших staleжа. Украшене овим цветом госпође су одлазиле у позориште да се исплачу над трагичном судбином Мари Диплеси коју је Александар Дима Син овековечио у „Дами с камелија-

ма”. И сами „бесмртници”, чланови Француске академије, очарани цветом, одустали су од намере да исправе правописну грешку аутора: пре њега, наиме, камелија се у француском писала са са два „l”. И не само да су олако прешли преко грешке него су је чак „преписали” у речник. „Дами с камелијама” није одолео ни Верди, који је преузео истиниту, а кажу, и аутобиографску причу младога Диме коју је овај написао кад му је било само 24 године, и 1852. у његовој „Травијати”, Виолета је свој деколте украсила камелијом (*Alba plena*).

У Француској 19. века сваки је варијетет добио свој назив и посебну намену. За Божић, знало се – *Nobilissima alba*, за крштење – *Incarnata*, розе цвет слао се да изрази љубав, црвени као крв – узнемиреност! Камелија је у целој земљи постала најтраженија биљка, било као резано цвеће или у саксији. За Нову 1888. продало се на пијацама Париза 120.000 камелија које су мушкарци заденули у ревер. Па ипак, цена им је остала висока: 15–20 франака по гранчици, па све до 6.000 за стабло.

Нажалост, све бољи услови становања људи нису пријали камелији – централно грејање сасвим је протерадо ову биљку из станова. Ширење градова уништило је хладне стакленике у париским предграђи-

ма и они су морали да се селе у мање градове. Мода је прошла, а мондени су се заљубили у – лале!

Јапан: самураји витлају маказама уместо мачевима

Данас цвет камелије доживљава поновни успех. До те мере да је и стручњацима готово немогуће да се снађу у 32.000 пописаних подврста. Колекционари иду до тле да стварају варијетете са једним јединим мутираним цветом! С друге стране, у неким забаченим областима Југоисточне Азије, која је домовина камелије, трага се за непознатим или заборављеним варијететима, јер, већ миленијумима Јапанци и Кинези размножавају и укрштају овај цвет коме приписују чаробну моћ! Сматрају да он може да отера несрећу откако је у давна времена један цар успео да одбије напад опасних ратника помоћу гране камелије. Исто тако, кад ступају на престо, будуће „буде” (они који су у будистичкој религији стигли до савршене мудрости и сазнања), пут им се посипа латицама камелија да би се отерали зли духови. Најзад, Јапанци сваког јануара камелијама украшавају своје храмове. Верује се, такође, да овај цвет има моћ да учврсти љубав као и да доноси плодност: цветајући зими обећава благо пролеће.

И до данашњих дана камелија се често засади на дан венчања да би потпомогла да пар има бројно и здраво потомство. Цвет се цени јер „даје бесмртност”. Довољно је попити еликсир справљен од зрнаца врсте *Camellia oleifera*... Данас се задовољавају тиме што славе шенјо, или „узраст камелије”, кад доживе 90 година. Најзад, овај цвет је симбол храбрости. Чак су и неустрашиви самураји штрицкали данима маказама не би ли добили своју подврсту и поставили је на свој грб. Једно сујеверје од кога су одустали тек у 17. веку: никако нису смели у пролеће да виде како опадају цели цветови камелије: то је предсказивало да ће многи од њих изгубити главу! ■

В. М.

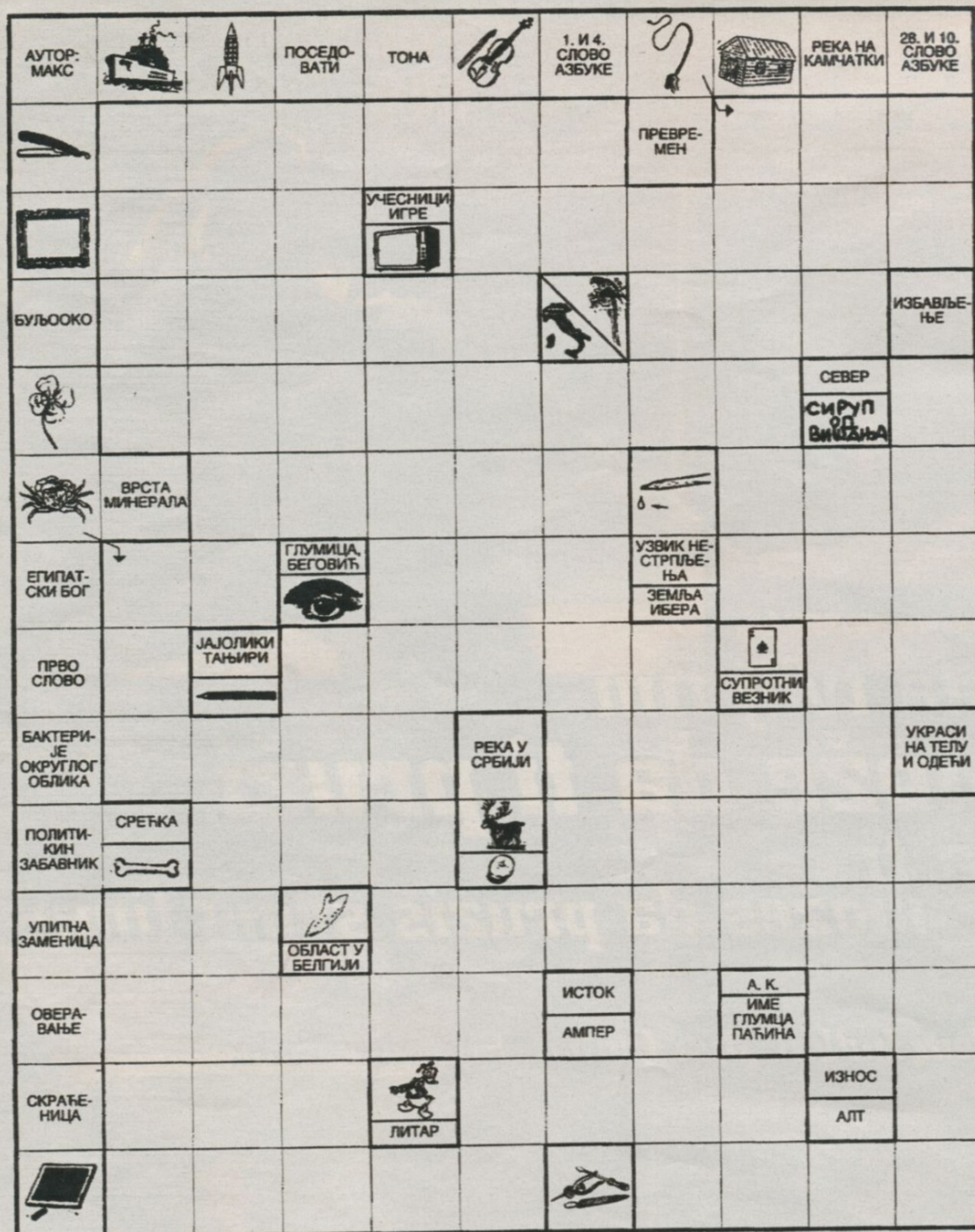
Дивља и једноставна

Camellia japonica је најраширенија врста у свету, али у облику разних хибрида. Дивљи грм, пореклом из Јапана, одликује се тиме што има један усамљен цвет пречника 4 cm, са 5–8 црвених цветних латица.

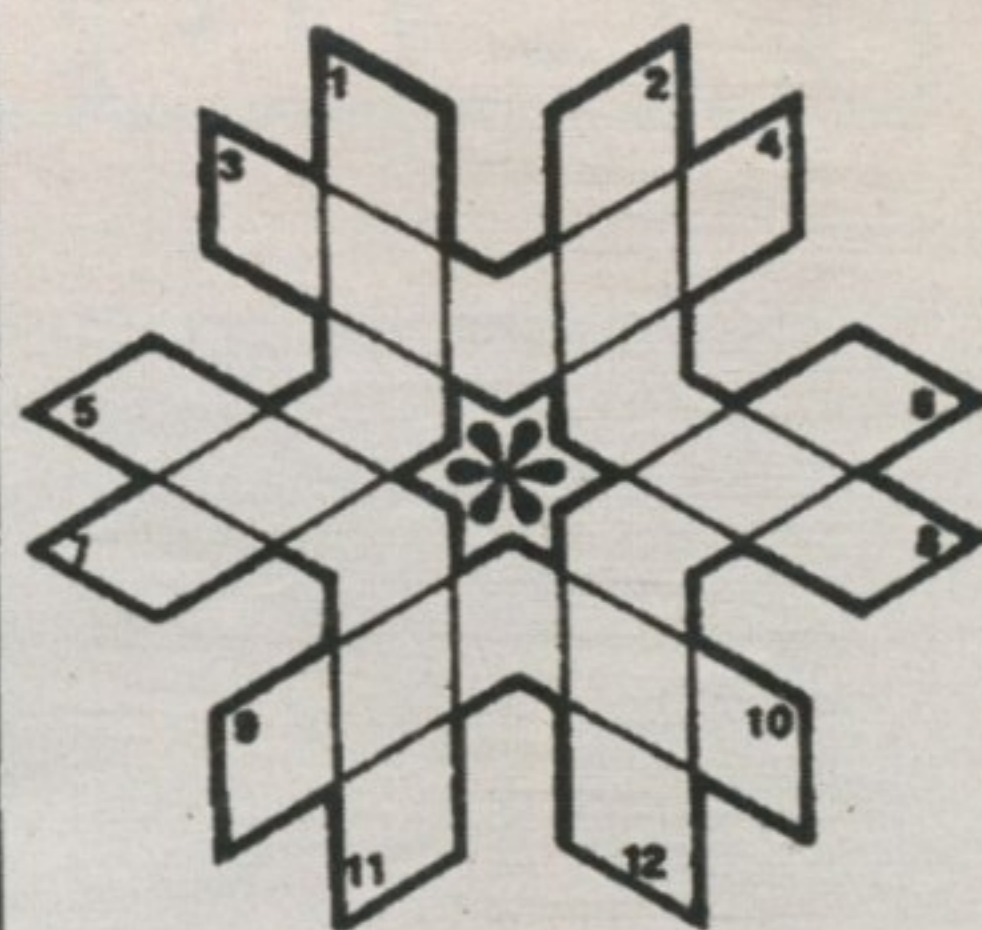
*Ne pitaj šta tvoj tim
može da ti pruži,
već šta ti
možeš da pružiš svom timu.*

Jedi fudbal. Diši fudbal. Pij Coca-Colu.

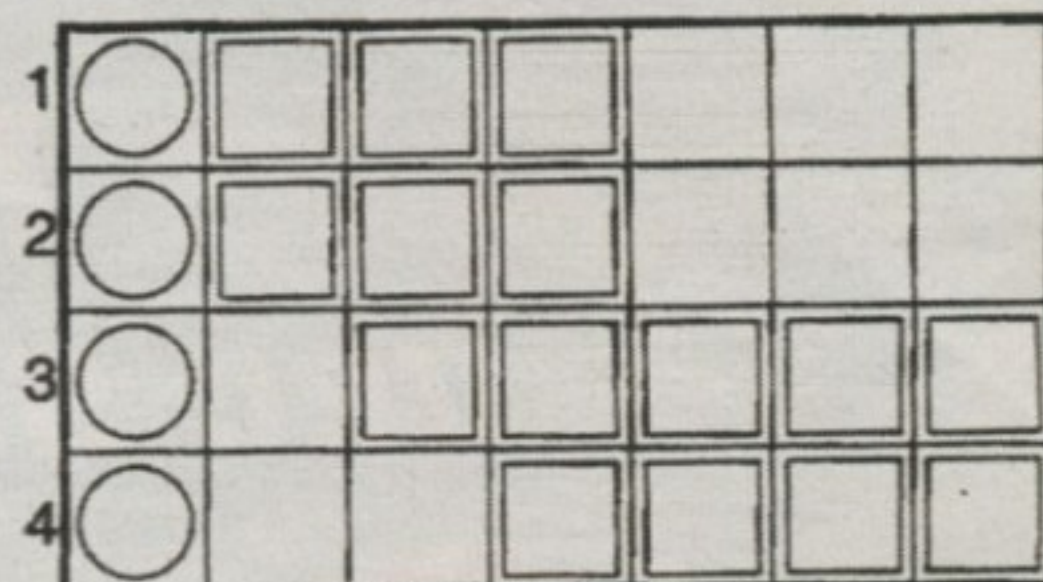

ЗВЕЗДА

1-7. "Земља излазећег сунца";
2-8. Највиша висораван на
свету; 3-4. "Град светлости"; 5-
11. Главни град Египта; 6-12.
Европска држава (Праг); 9-10.
Балканска држава.

ИСПУЊАЉКА

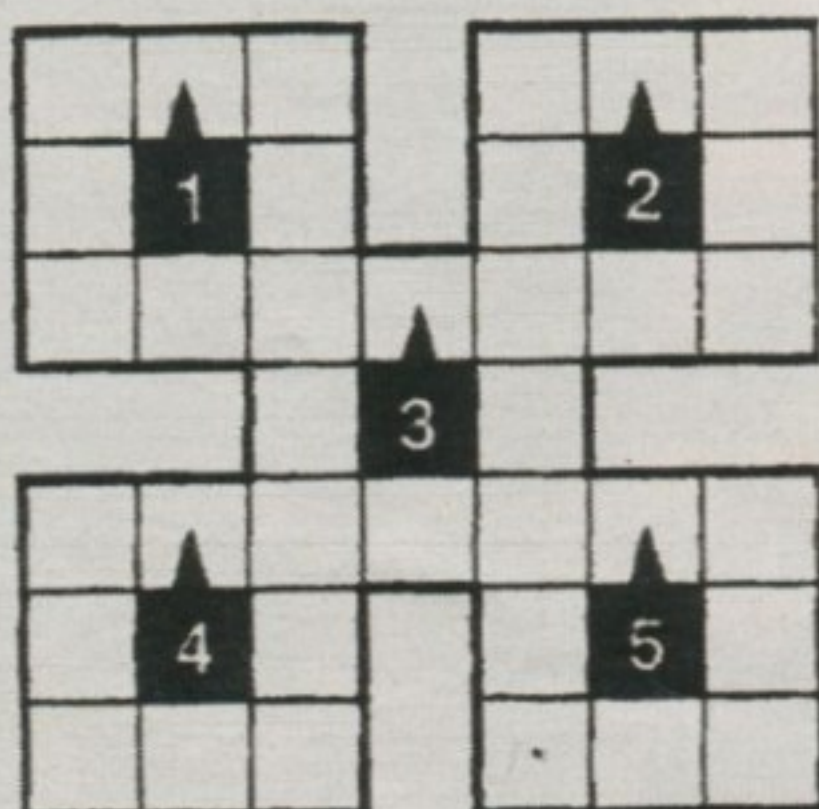
1. Разнобојна пруга светла,
2. Држава у САД,
3. Ведро расположење,
4. Ракија зачињена анисом.

У означеним пољима добићете
називе наших река.

А, А, БА, ВЕ, ДРИ, ЗЕ, ЛА, МА,
НА, НИ, СПЕК, ТА, ТАР.

Решење се налази на страници 40 у издању "Забавник"

СПИРАЛНА ИСПУЊАЉКА

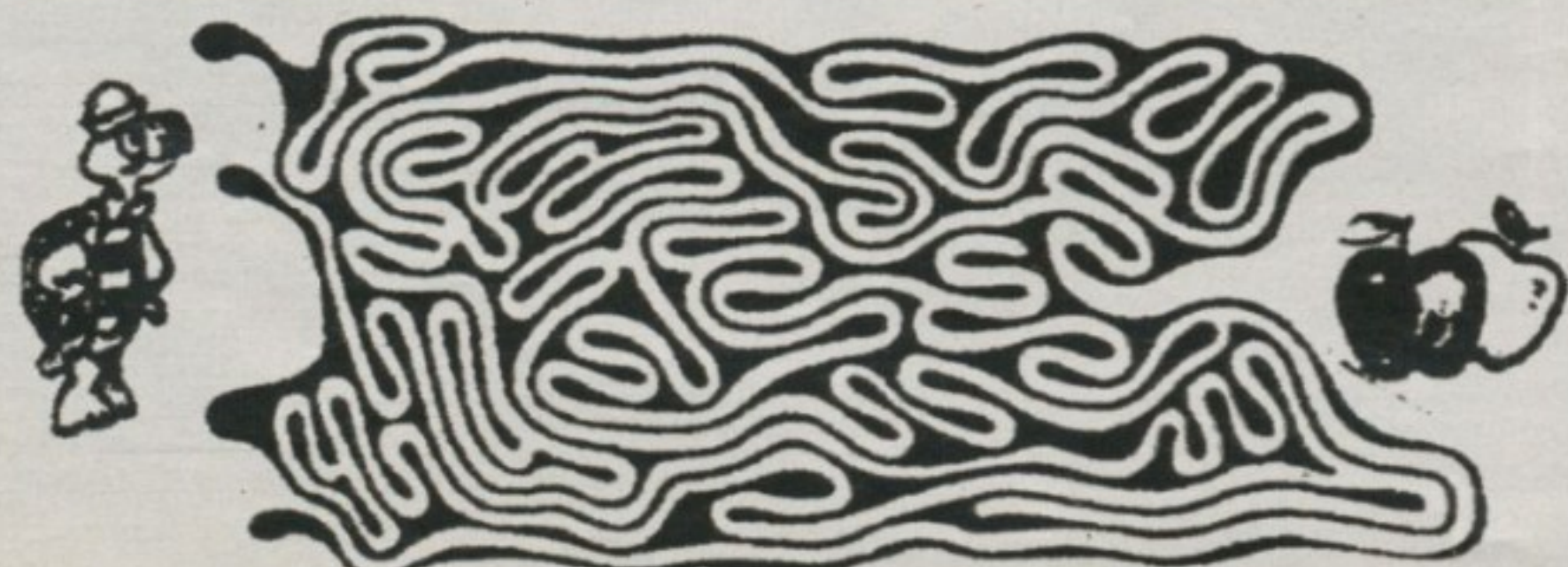

Речи се уписују у смеру ка-
заљке на часовнику почевши
од поља са стрелицом.

1. Леонардова слика; 2. Вози-
ла за превоз путника; 3. Бал-
канска држава; 4. Енглески
научник; 5. Речна риба.

А, БУ, БУ, ГАР, ЗА, И, КА,
ЛИ, МО, НА, ЊУТН, ПА, САК,
СИ, СКА, СТМ, ТО, У.

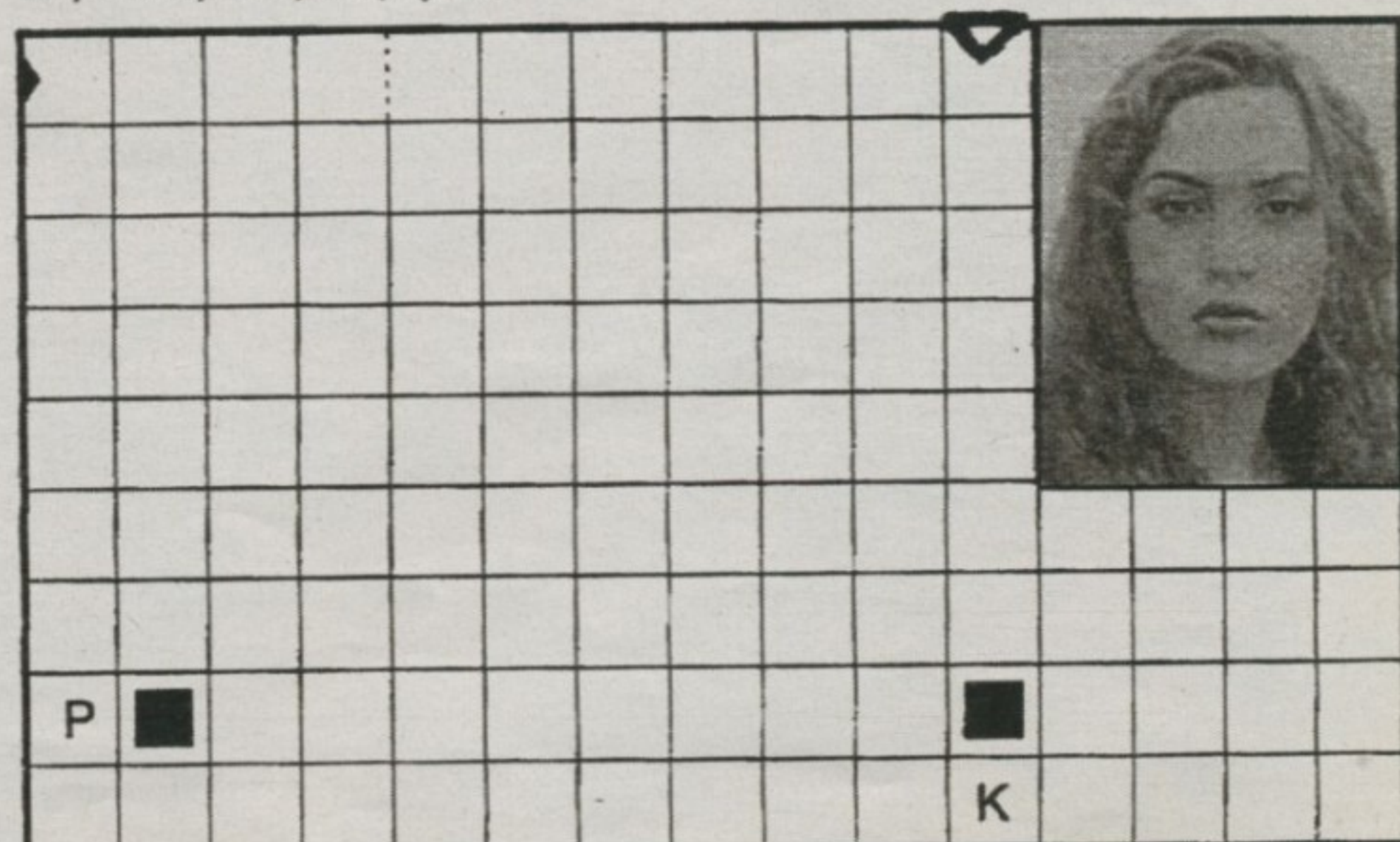
ЛАВИРИНТ

УКРШТЕНИЦА ЗА СТРПЉИВЕ

У смеру црне стрелице упишите име и презиме глумице са слике. Укр-
штеницу даље решавајте распоређујући речи из пописа и уцртавајући црна
поља. У смеру беле стрелице добићете назив њеног филма.

АВО, АПАРАТ, БЛАГ, БОРОВ, ВЕ, ЕНКА, ЕРАТОСТЕН, ЕТНОЛОГ, ЗОРА,
ИРЦИ, ИТАЛ, ИЋАН, ЈАКНА, КИВОТ, КСЕРОФОРМ, ЛАР, ЛТ, МЛАТ,
НАПОН, НИПАНИ, НОВЕЛЕТЕ, ОГОВОР, ОЛАКО, ОНА, ОСИПАТИ, ПЕР,
ПЕТКОВИЋ, ПОЕТА, ПОЗА, РОН, СН, СНАГА, СТАРЕТИНАРИ, СТРАНКА,
ТА, ТИРС, ТРА, ФО, ЦРЕС.

Пронађите две исте слике!

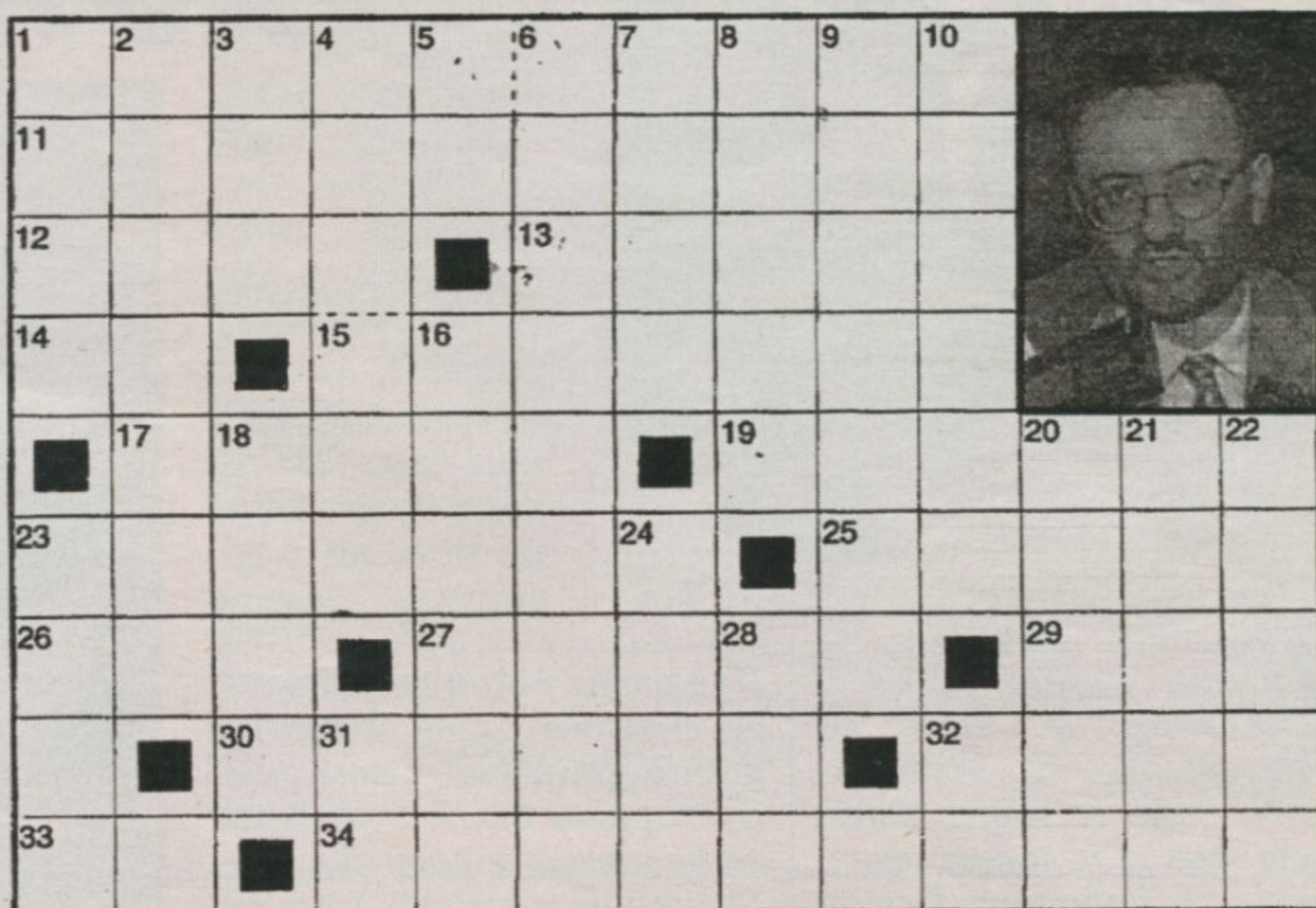

ДВОСТРУКА ПОМИЦАЉКА

Имена помакните лево-десно тако да у (по) две узастопне усправне колоне добијете мушка имена.

МИТАР	СИМА
ФИЛИП	ГЛИША
ВЕЛИБОР	ЕМИЛ
БОЈАН	ЈОВАН
РАДИША	РАША

УКРШТЕНИЦА

ВОДОРАВНО: 1. Тренер са слике; 11. Завршавати утакмицу; 12. Дувачки музички инструмент; 13. Острво у Индонезији; 14. Симбол нобелијума; 15. Облик капиталистичког монопола (мн.); 17. Новац у Кини (мн.); 19. Житељи подручја око Нила; 23. Народно женско име; 25. Име виолинисте Колунције; 26. Хладно оружје; 27. Метвица; 29. Иловача; 30. Паста за обућу; 32. Родитељ; 33. Наша негација; 34. Топла башта заштићена пластиком (мн.).

УСПРАВНО: 1. Животиња (грч.); 2. Спорт тренера са слике; 3. Бразилски велеград; 4. Муслиманска верска титула; 5. Народна република (скр.); 6. Име тенисерке Сабатини; 7. Сабласт; 8. Листопадно дрво; 9. Европска држава; 10. Мушко име, Кирил; 16. Животиња (лат.); 18. Непосредно пре; 20. Омотати; 21. Особа која својим животом гарантује за нешто; 22. Монаси; 23. Отпоран на болести; 24. Зачинска биљка; 28. Скраћеница јаког експлозива; 31. Место печата (скр.); 32. Лична заменица.

ОСМОСМЕРКА

Сви појмови у овој осмосмерци почињу словом "Д". Неискоришћена слова, читана редом, дају презиме сликара са слике.

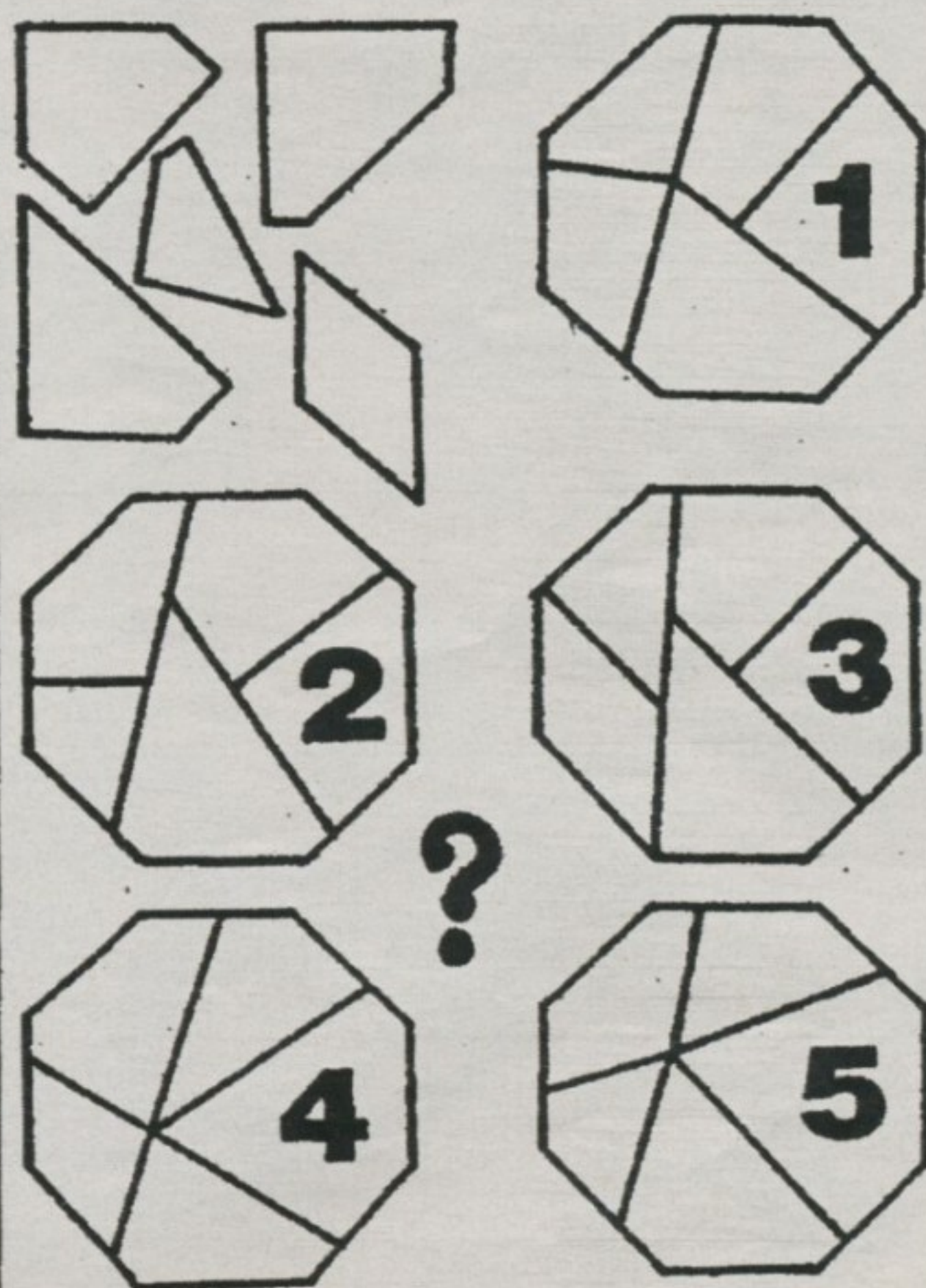

ДАВАЛАЦ, ДАКОТА, ДАЛЕКОВОД, ДАЛТОН, ДАНСКА, ДАРДАНЕЛИ, ДАСТИ, ДВОРЖАК, ДЕБАР, ДЕБАТА, ДЕСАНКА, ДИВИДЕНДА, ДИЛИЖАНСА, ДИНАРА, ДИРЕКТОР, ДНЕВНИК, ДОБРА, ДОДИР, ДОКАЗИВАЊЕ, ДОМАРКА, ДОПИС, ДОРАДА, ДОРЈАН, ДОЦЕНТ, ДРАГАН, ДРВАР, ДРВКА, ДРВОРЕД, ДРЕЗИК, ДРИНА, ДРУЖИНА, ДРУШТВО, ДУБОВСКИ, ДУМ-ДУМ, ДУЊА, ДУШИЦА, ДУШМАН.

Д	Р	З	Н	И	К	Д	Н	Е	В	Н	И	К	И	З	Е	Р	Д
А	И	Д	У	Њ	А	А	О	Д	А	Р	Д	А	Н	Е	Л	И	И
Л	Д	Л	У	Н	М	К	К	О	Р	Д	Е	Б	А	Т	А	В	
Е	О	Р	И	Ш	А	Д	С	Н	А	Ц	Д	О	Р	Ј	А	Н	И
К	Д	Р	У	Ж	И	Н	А	Г	А	З	Е	Д	М	О	К	Д	Д
О	Д	Д	Р	Ш	А	Ц	А	Л	Д	С	И	Н	У	А	В	О	Е
В	Р	О	Е	Д	Т	Н	А	А	Т	О	Е	В	Т	М	Р	Р	Н
О	В	Д	У	Б	О	В	С	К	И	О	П	Д	А	А	Д	К	Д
Д	А	К	О	Т	А	Т	О	А	Р	А	Н	И	Д	Њ	А	У	А
А	Р	Б	О	Д	И	Р	Е	К	Т	О	Р	А	С	Л	Е	И	М

СКЛОПИТЕ ФИГУРУ

Од издвојених делова може се склопити само једна од пет понуђених фигура.

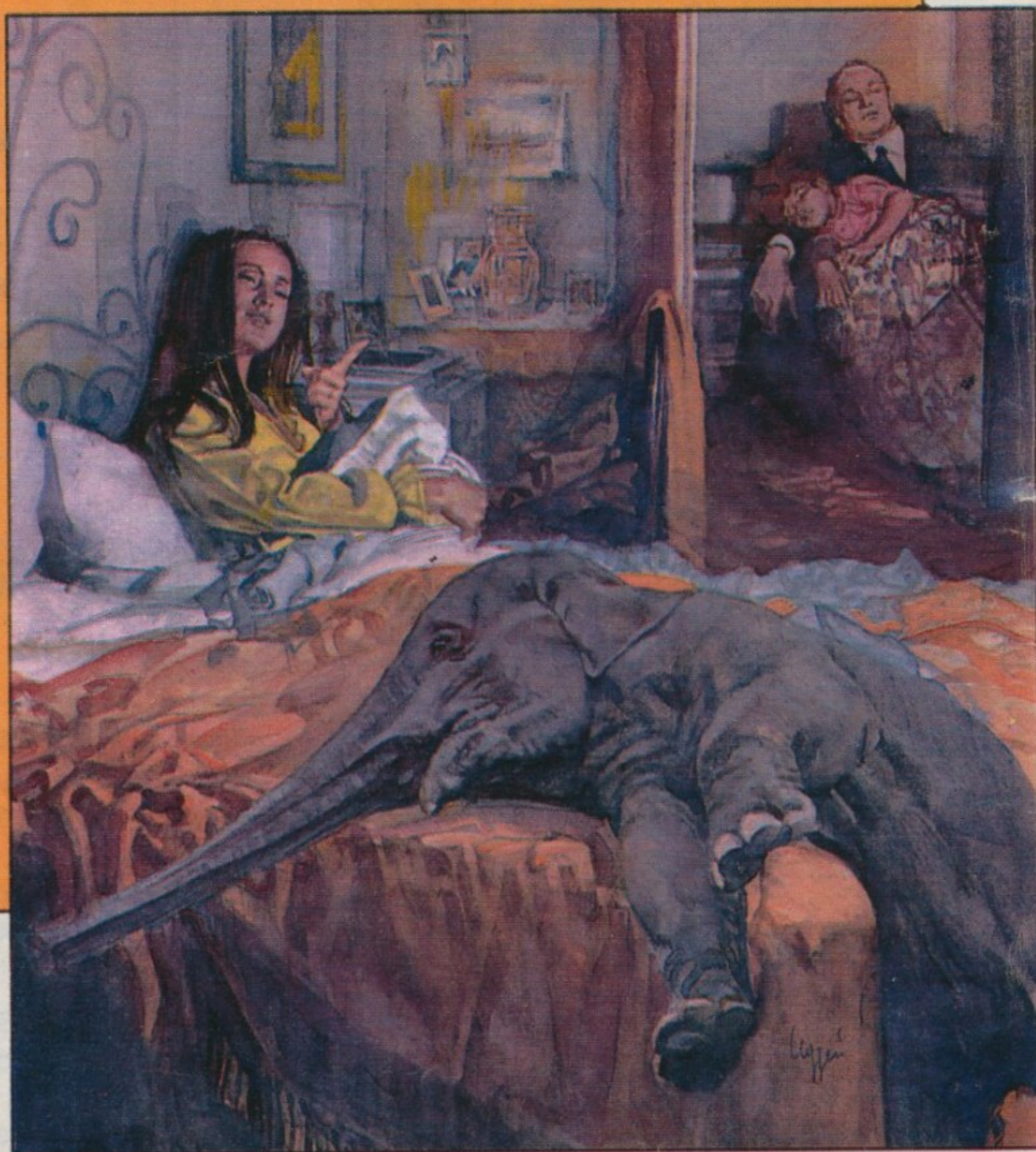
ЗАБАВНИКОВ 300

КУБНИ СЛОН

ломњава и лупа. – Највећа невоља је у томе што немамо већи стан – објашњава усвојеникова „мама“, зоолог Људмила Попов, која намерава да купи краву како би мезимцу обезбедила двадесет литара млека дневно.

Кад падне ноћ и дође време за спавање, мали Франтик упуту се право у спаваћу собу, горњим делом тела баца се на кревет и испружи сурлу баш на место на коме би требало да спава Људимин супруг. Господин Попов одлучио је зато да се не гура с улезом. Преселио се лепо у дневну собу. ■

Познати Дизнијев јунак Дамбо живи у Одеси и зове се Франтик. То је индијско слонче које је мајка напустила чим је угледало свет, а онда се породица Попов сажалила и усвојила га. Франтик обично борави у кухињи малог двособног стана ове породице. Куд год да Франтик мрдне, зачује се

300 ВРТ У СТАНУ

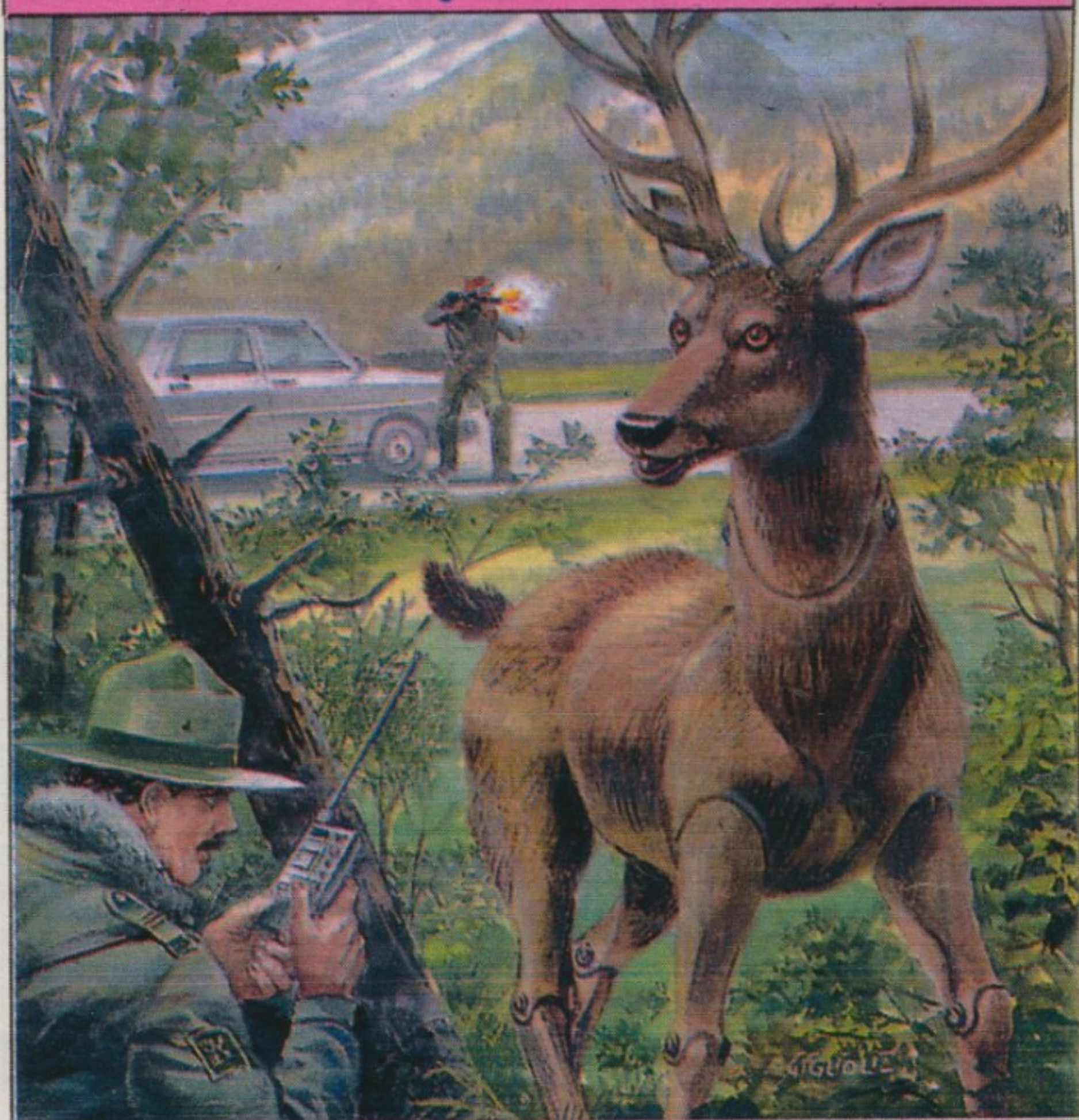
Станари зграде у којој живи један угледни напуљски адвокат стално вуре кроз шпијунку кад дотични господин отвара врата, проверавају кога уводи и изводи, као и ко то све станује на другом спрату. Никако да установе колико, заправо, станара има. Јер, адвокат има бројну „породицу“ коју сачињавају четири тигра, пантер, осам косова, пет папагаја и мајмун Пако. Дојадило му је, како каже,

друштво људи, па је одлучио да се окружи животињама. Пре три године имао је само тигрове Јаву, Тору и Тигра, али су се временом досељавали и други станари. У овом необичном Зоо врту владају савршен ред и слога, али суседи никако не могу да се помире с тим да у згради имају дивље звери. Адвокат је зато решио да се пресели на неко погодније место, у кућу ван града. ■

РОБО БАМБИ

Зове се „робо бамби“ и личи на дивног младог јелена, сјајне длаке, лепог стаса, витких рогова какве би сваки ловац пожелео. Међутим, овај лепотан није сридаћ већ робот који издалека изгледа као да је жив. Помера се по-

моћу даљинског управљача па и најискуснији ловац не може да примети да се ради о замки. Ове роботе сридаће, који су најчешће оружје против криволава, постављају ловочувари широм Сједињених Држава. ■

РОГАТИ ПЛИВАЧ

За су дивокозе вешти пењачи по планинским врлети-ма, свакоме је познато, али да могу да буду и добри пливачи ретко ко би у то поверовао. Тако је и рибар Виторио де Лука из италијанског града Риминија био у чуду када је на отвореном мору, више од пола километра од обале, угледао неко рогато створење како плива. Најпре се устезао да му приђе, а када му се ипак примакао, забезекнуо се од чуда. Младунче дивокозе праћкало је ножицама по води и сасвим се добро сналазило у тој, за њега неприродној, околини. — Када сам полицији пријавио шта ми се догодило, помислили су да сам полудео — каже Де Лука. Дивокоза, која је прошла само с на-зобом, враћена је после кратког опоравка у оближња брда из ко-јих је ко зна зашто побегла у мо-ре. ■

ВЕТРОБРАНСКА ЕНТОМОЛОГИЈА

ЛЕПЉИВО КАШАСТО ЖУЋКАСТО...

Питајте сваког возача, то их избеумљује. Флеке од инсеката који се у возњи размр-скавају по ветробранском стаклу.

Амерички ентомолог Марк Хо-стетлер верује да је ово непријатно искуство дивна прилика за мало примењене науке и учења кроз игру. О томе је написао и књижицу

под насловом „Оне гадости на ва-шој шофершајбни“, корисно мало штиво из кога човек свашта може да сазна.

Рецимо, како да по величини, облику, боји и, уопште, одвратно-сти флеке, одредите шта вам се збуљзгало на стаклу у висини очи-ју. Кад то решите, можете сместа

неком од сапутника да тутнете у ру-ке Маркову књижицу и замолите да вам прочита особине, животне навике и друге занимљивости о до-тичном инсекту.

Можете и да се, мислио је Марк и на то, поиграте с дечицом која на-кон неколико сати возње почињу помало да дивљају на задњем седи-

шту. Њима дате Маркова квиз-пита-ња која се искључи-во односе на инсект-лешеве са аутомо-билског ветробра-на.

Е, сад, све то зв-учи неозбиљно, а за-право није. Хостет-лер је озбиљан на-учник предан послу, велики поштовалац бубица којима је по-светио радни век. То је уједно и оно што га годинама тишти. Његове бубе људи углавном или мрзе или су према њима равнодушни, осим кад им се проспу по ш о ф е р ш а ј б н и . (Прилично комотан

став за убедљиву мањину на плане-ти Земљи, људе. Од већине супро-тне стране застаје дах: милијарда буба по глави човека.)

Како неоправдано незаинтере-сованима приближити та дивна крилата створења? Кренеш од ка-шице гадног изгледа на ветробрану аутомобила. ■

М. И.

Уређује: Вишо Недељковић

Илустрuje: Љубомир Милојевић Љубац

Медуза са кобриним уједом

Да ли је тачно да постоје медузе од чијег додира може да се умре?

БРАНКО МАНИСЛАВИЋ
Куршумлија

Стручњаци Индијског океанографског института открили су једну врсту црвене медузе која плута Пацификом и Индијским океаном. Њен додир је кобан по човека, тврди се да је опекотина од ње опаснија од уједа кобре. Ова медуза, у пречнику широка двадесет центиметара, има педесетак пипака дужине до 40 центиметара који у својим ћелијама садрже отров сличан кобрином. У зависности од тога који је део тела опечен, смрт наступа за минут или најкасније за пола сата. Сви до сада познати серуми тешко да могу да спрече оно најгоре. ■

педесет два

Име своје љубим

Ово је други пут да вам пишем са надом да ћете услишити моју жељу: шта значи моје име. Зовем се Адела и мислим да је то лепо име.

АДЕЛА
Србобран

Слажемо се с тобом да имаш лепо име, а уз то и „племенито“. Наиме, Адела потиче од старонемачког адел, што значи племенит. Занимљиво је да се највише употребљавало, односно давало женској деци, у Француској из које се у прошлом веку брзо раширило по другим европским земљама, па је тако стигло и у наше крајеве и било често код немачког живља у Војводини. ■

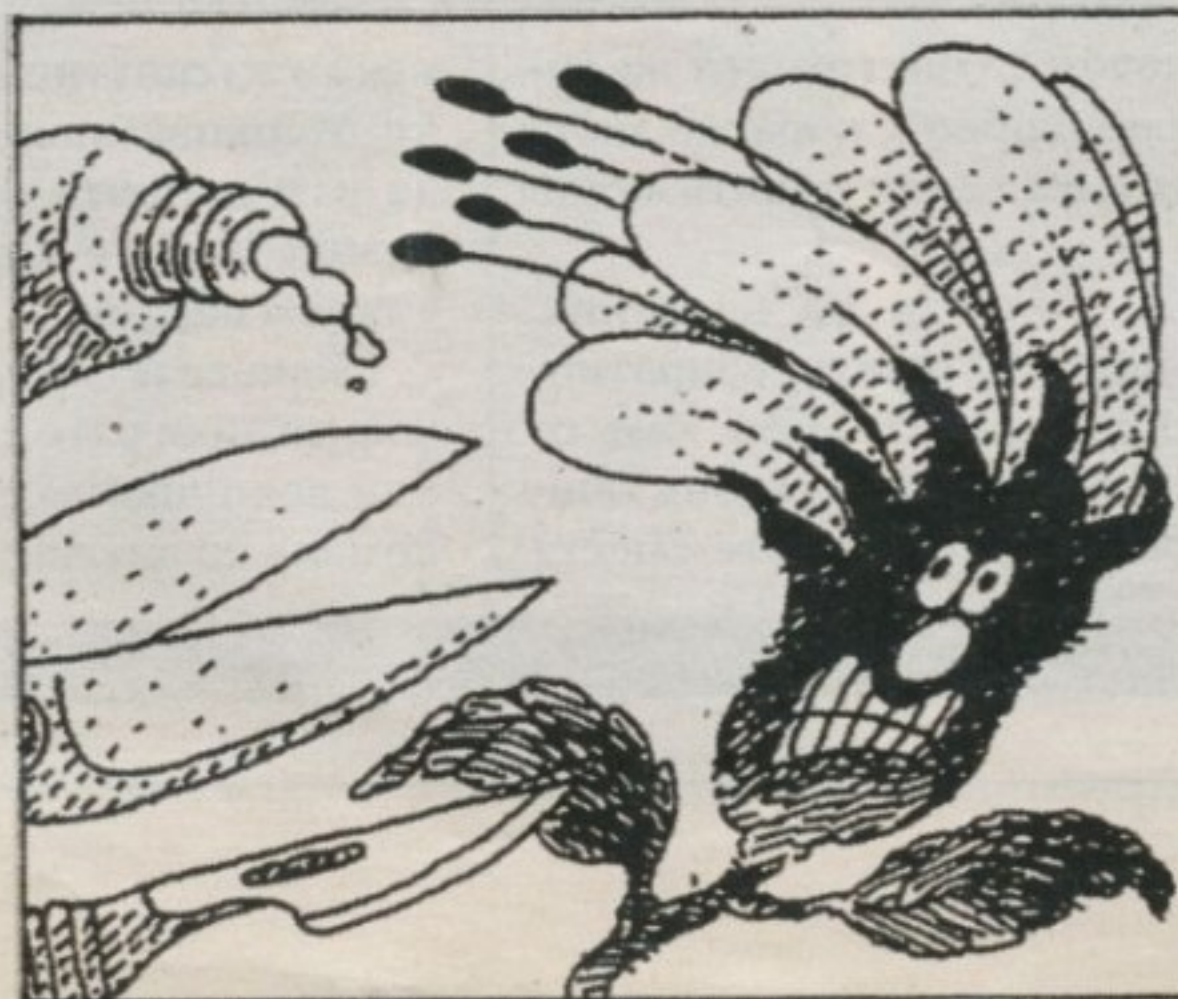
Хипокористици и колаж

Шта је хипокористика, каква је то наука? Желео бих и да ми кажете како се израђује цртеж од пресованог цвећа.

ПРЕДРАГ
Неготин

Хипокористика није никаква наука, већ се хипокористцима називају имена из милоште, на пример: Мирјаница од Мирјана, Ђокица од Ђорђе, али и деминутиви, речи умањивања: носић, прстић, зубић...

Слика од сасушеног цвећа назива се колаж, а добија се тако што се разне врсте добро сасушеног цвећа лепе на чврсту хартију или на шперплочу и ређају по жељи. Овакве слике могу да буду веома необичне и лепе. Колажи се праве и од разнобојне сецкане хартије, платна, коже, чак и од новина. ■

Песма за Јелену

Драги „Забавниче“, веома ми се свидео филм „Титаник“, а нарочито песма „My heart will go on“ коју пева Селин Дион. Песму сам тражила у свим новинама, али потрага за њом прошла је неуспешно. Онда сам се сетила тебе и одлучила да ти пишем. Надам се да ово писмо неће доживети судбину „Титаника“.

ЈЕЛЕНА
Краљево

Твоје писмо, Јелена, није доживело судбину „Титаника“. Песма „Моје срце куцаће и даље“, за коју су музику и текст написали Џејмс Хорнер и Вил Џенингс а изводи је Селин Дион, освојила је свет па и наше читаоце.

Свима који су нам писали и замолили нас да објавимо речи ове песме, а добили смо двадесетак таквих писама, испунићемо жељу у једном од наредних бројева „Забавника“ на Хит страни.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА

Скандинавка: бритва, бич, рам, играчи, окато, ара, детелина, с, тилит, кап, Ра, Ена, ама, а, овали, ас, коки, Ибар, лоз, јелен, ко, окарина, овера, И, ак, скр, Паја, и, табла, алат; Звезда: Јапан, Тибет, Париз, Каиро, Чешка, Грчка; Испуњаљка: Сава (спектар, Алабама, ведрина, анизета); Спирална испуњаљка: „Мона Лиза“, аутобуси, Бугарска, Исак Њутн, пастрмка; Укрштеница за стрпљиве: Кејт Винслет, старетинари, Енка, апарат, Рон, благ, та, олако, напон, Фо, Ирци, осипати, оговор, Петковић, р, новелете, зора, млат, странка, сн; За бистрооке: 5 и 8; Двострука помицаљка: Милош, Илија, Илија, Милош; Укрштеница: Зоран Гајић, одигравати, обоа, Бесар, Но, картели, јуани, Нилоти, Иконија, Јован, мач, мента, ило, у, ималин, отац, не, пластеници; Осмосмерка: Дали; Склопите фигуру: 3. Енигматске стране припрема: ЕД „Ђорђе Натошевић“, Сомбор Уређује Славко Бован

1904 **ПОЛИТИКА** 1998
ПРЕТПЛАТА
 БЕОГРАД, 29. НОВЕМБРА 24

ТАЈНИ АГЕНТ ИКС-9

БИБЛИОГРАФСКИ СТРИП - АЛБУМ

- * СВИХ ОСАМ ЕПИЗОДА ПИСАЦА И ЦРТАЧА-ДЕШАЈЕЛА ХАМЕТА, АЛЕКСА РЕЈМОНДА И ЛЕСЛИ ЧАРТЕРИСА, ПОСЛЕ ШЕСТ ДЕЦЕНИЈА ПОНОВО ЈЕ МЕЂУ НАМА.
- * АЛБУМ ЈЕ ФОРМАТА 30x24 САНТИМЕТРА, НА 250 СТРАНА, ШТАМΠΑНА ТИРИЛИЦОМ, У ТВРДОМ ПОВЕЗУ.
- * АЛБУМ ТАЈНИ АГЕНТ ИКС-9 МОЖЕТЕ НАБАВИТИ ИСКЉУЧИВО ПУТЕМ ПРЕТПЛАТЕ.
- * ЦЕНА АЛБУМА ЈЕ СА УРАЧУНАТИМ ТРОШКОВИМА СЛАЊА.
- * ЦЕНА АЛБУМА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ 70,00 ДИНАРА.
- * КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА, АЛБУМ МОГУ ПОДИТИ ЛИЧНО У ПРЕТПЛАТИ "ПОЛИТИКА" АД - БЕОГРАД.

ПРЕТПЛАТУ МОЖЕТЕ ИЗВРШИТИ: ПОЛИТИКА АД, БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 29 * ЖИРО РАЧУН БРОЈ: 40801-603-2-47280 * са назнаком ЗА АЛБУМ "ТАЈНИ АГЕНТ ИКС-9" * НА ШАЛТЕРУ ОГЛАСНОГ ОДЕЉЕЊА ПОЛИТИКЕ, БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 35, ОД 7 ДО 20 ЧАСОВА.	КУПОН ЗА АЛБУМ ЗЕМЉА Име _____ Презиме _____ Адреса _____ Купон и примерак уплатнице пошаљите на адресу: ПОЛИТИКА АД ПРЕТПЛАТА БЕОГРАД, 29. НОВЕМБРА 24	ТАЈНИ АГЕНТ ИКС-9
--	---	----------------------

ЦЕНА АЛБУМА ЗА ИНОСТРАНСТВО СА УРАЧУНАТИМ ТРОШКОВИМА СЛАЊА

- * ПРЕТПЛАТА - ВОЗОМ: 50 DEM
- * ПРЕТПЛАТА - АВИОНОМ: 60 DEM
или противвредност осталих валута

* За иностранство: преплата се врши преко: DRESDNER BANK AG, Jurgen Ponto Platz 1, FRANKFURT/M, Germany / BLZ 50080000 / - SWIFT CODE: DRESDEFF, на рачун Комерцијална банка АД, Београд, - SWIFT CODE: KOBVYUBG број: 8 081 591 00 , у корист "ПОЛИТИКА" АД Београд, Девизни рачун број: 70400-07021747 код Комерцијалне банке АД - Београд.	КУПОН ЗА АЛБУМ ИНОСТРАНСТВО Име _____ Презиме _____ Адреса _____ Купон и примерак уплатнице пошаљите на адресу: ПОЛИТИКА АД - ПРЕТПЛАТА 11000 БЕОГРАД, 29. НОВЕМБРА 24 YUGOSLAVIA ИЛИ НА ФАКС: ++ 381 11 3228 776	ТАЈНИ АГЕНТ ИКС-9
--	--	----------------------

ПОЛИТИКА увек инвестира у своје читаоце

на ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину • ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
 YU ISSN 0032-339X
 Први број »Политикиног Забавника« изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси
 Генерални директор »ПОЛИТИКЕ А. Д.« Хаџи Драган Антић
 Издаје и штампа »ПОЛИТИКА« А. Д. 11000 Београд, Македонска 29

Ликовно графички уредник Душан Глушац
 Графички уредник сценографи Горан Војиновић
 Редакција Олга Вукадиновић
 Бојана Дожић
 Слободанка Делибашић
 Мина Илић
 Петар Милатовић
 Весна Минић
 Вито Недељковић
 Биљана Орловић
 Љубомир Патрнogiћ
 Весна Софреновић
 Недељка Сташић
 Миленко Тодоровић
 Бранислава Црномарковић

Техничка редакција Слободанка Вујић
 Зоран Петканић
 Радоје Савић
 Секретаријат Зорица Филиповић

Дойисници »ПОЛИТИКЕ« из иностранства: Дарко Рибникар (Њујорк), Петар Поповић (Москва), Жарко Ракић (Франкфурт), Бошко Јакшић (Рим), Петар Мићковић (Пекинг), Боривој Ердељан (Атина)

Редакција »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«
 Македонска 29
 11001 Београд, П. фах 124
 Телефони Секретаријат 3224-471
 Редакција 3224-483
 Техничка редакција 3226-620
 централа 3224-191 и 3225-761
 преплата: 3228-776
 Маркетинг агенција Македонска 31/1, тел. 3220-645

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.
 На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
 1 месец 58,50 дин. 3 месеца 175,50 дин. 6 месеци 351,00 дин.
 Претплата на жиро рачун број: 40801-603-2-47280, уз обавезну назнаку: »ПОЛИТИКА« А.Д. - ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
 Полугодишња/возом: 136 DEM или противвредност осталих валута. Полугодишња/авионом: I група-Европа: 168 DEM. II група-Блиски исток: 169 DEM. III група-Африка, Азија: 173 DEM. IV група-Америка, Канада: 176 DEM. V група-Далеки исток: 177 DEM. VI група-Јужна Америка: 181 DEM. VII група-Аустралија: 183 DEM или противвредност осталих валута.

* Претплата се врши преко DRESDNER BANK AG, Jurgen Ponto Platz 1, FRANKFURT/M, Germany /BLZ 50080000/ - SWIFT CODE: DRESDEFF, на рачун Комерцијална банка АД, Београд, Sv. Save 14, Yugoslavia, - SWIFT CODE: KOBVYUBG, број: 8 081 591 00, у противвредности USD или DEM у корист: »POLITIKA« А.Д. - Београд, Македонска 29, Yugoslavia. Девизни рачун број: 70400-07021747 који се води код Комерцијалне банке АД - Београд. Код уплате обавезно навести: »Сврха плаћања« - ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«. Копију уплате обавезно послати на факс: ++ 381 11 3228 776 или на адресу: »POLITIKA« А.Д. 11000 Beograd, 29. novembra 24, Yugoslavia.

* Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун у Франкфурту/М, а копију уплате на факс: ++ 381 11 3226 353 или ++381 11 3249 293

Годишњу претплату на лист не примамо.

Адреса на Интернету: www.politika.co.yu

РОБИН ВИЛИЈАМС

ФЛАБЕР

Walt Disney

РЕКЛИ

СУ

ИДЕЈЕ
НЕ
ОПСТАЈУ
САМЕ ПО
СЕБИ.
С ЊИМА
ТРЕБА
НЕШТО

УЧИНИТИ.
**АЛФРЕД НОРТ
ХАЈТХЕД**
АНГЛОАМЕРИЧКИ
ФИЛОЗОФ
И МАТЕМАТИЧАР

(1861–1947)

*
ПРОТИВ
БОЛЕСТИ
ПИСАЊА
ТРЕБА
БЛАГОВРЕМЕНО
ПРЕДУЗЕТИ
ОШТРЕ
МЕРЕ

ЈЕР ТО ЈЕ
ОПАСНА
И ЗАРАЗНА
БОЉКА.
ПЕТРУС АБЕЛАР
ФРАНЦУСКИ
ТЕОЛОГ И
ФИЛОЗОФ

(1079–1142)

*

ЗЕМЉА ЈЕ
МАЈКА КОЈА
НИКАД
НЕ УМИРЕ

МАОРСКА
ПОСЛОВИЦА

Време није новац. Али,
неком новац одузима
време а другом време
одузима новац.

Рон Крицфелд
немачки афористичар

(рођен 1921)

*

Кад људи немају над
собом ниједног другог
тиранина, као тиранин
се намеће јавно мњење.

Едвард Џорџ
енглески књижевник

(1803–1873)

*

Успех је усамљеност
и мраз као на
Северном полу.

Вику Баум
аустријска
писатељица

(1888–1960)

*

Историја је само
наставак
зоологије.

**Артур
Шопенхауер**
немачки
филозоф

(1788–1860)

*

ВЕШТИНА
ДОПАДАЊА У
СУШТИНИ ЈЕ
ВЕШТИНА ВАРАЊА.
ЛИК ДЕ ВОВАНАРГ
ФРАНЦУСКИ
ФИЛОЗОФ И
ПЕСНИК

(1715–1747)

*

КО ОД СЕБЕ ПРАВИ
ЦРВА НЕ ТРЕБА ДА
СЕ ЉУТИ КАД ГА
ЗГАЗЕ.

ИМАНУЕЛ КАНТ
НЕМАЧКИ
ФИЛОЗОФ

(1724–1804)

*

СУЈЕТА ЈЕ РОБА
КОЈА СЕ НИ НА
ЈЕДНОЈ ПИЈАЦИ НЕ
МОЖЕ ПРОДАТИ
ЈЕР СВАКИ ИМА И
ПРЕВИШЕ
СОПСТВЕНЕ.

**КАРЛ ХАЈНРИХ
ВЕГЕРЛ**
АУСТРИЈСКИ
ПРИПОВЕДАЧ И
ДРАМАТИЧАР

(1897–1973)

*

Сваки
проблем
дозвољава
две
тачке
гlediшта:
нашу
сопствену
и –
погрешну.
Ченинг Полок
амерички
драматичар

(1880–1946)

*

Уколико
се
наше
пријатељство
с књигама
повећава
и јача,
утолико
ужи
постаје
круг
људи
у чијем
друштву
уживамо.
Лудвиг Фојербах
немачки филозоф

(1804–1872)

*

ВЕЛИКИ
ЉУДИ
СУ
ГОРДИ,
МАЛИ
СУЈЕТНИ.
**ЏОРџ ГОРДОН
БАЈРОН**
ЕНГЛЕСКИ
ПЕСНИК

(1788–1824)

